

პიროვნულობის ზოგადი უფლების (das allgemeine Persönlichkeitsrecht) დარღვევა მედიაში გაშუქებით

გერმანიის ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს 2022 წლის გადაწყვეტილებების განხილვა*

ულრიხ ჰაგენლოხი

დრეზდენის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს ყოფილი პრეზიდენტი

გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ მედია-გაშუქებისას პიროვნულობის ზოგადი უფლების (das allgemeine Persönlichkeitsrecht) დაცვის შესახებ თავისი სასამართლო პრაქტიკა 2022 წელს რამდენიმე გადაწყვეტილებით დააკონკრეტა. საკითხი ეხებოდა ძირითადად იმას, თუ რამდენად არღვევს გარდაცვალების გარემოებების შესახებ ცნობების გაშუქება გადარჩენილთა პიროვნულობის ზოგად უფლებას, რა წინაპირობების არსებობის შემთხვევაში შეიძლება გამოქვეყნდეს პოლიციელის ფოტო სიტყვიერი ფორმით გამოხატულ პუბლიკაციასთან ერთად, რა ფარგლებში შეიძლება გაშუქდეს პირადი ცხოვრებიდან ურთიერთობების შესახებ ცნობები და როდის არის დასაშვები ბრალდებულის იდენტიფიცირება ან მისი სახელის დასახელება სისხლის სამართლის პროცესის მედიაში გაშუქებისას.

I. მედიაპუბლიკაციებში პირადი სფეროს, ნდობის სფეროს და კარგი რეპუტაციის დაცვის ზოგადი პრინციპები:

გადაწყვეტილებების უკეთ გასაგებად, წინმსწრებად უნდა იყოს წარმოდგენილი გერმანიაში დადგენილი სასამართლო პრაქტიკის ზოგადი სახელმძღვანელო მითითებები, რამდენადაც

ისინი შესაბამის საფუძველს წარმოადგენენ განხილული გადაწყვეტილებებისთვის.

1. გერმანიაში არ არსებობს „სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ“¹ საქართველოს კანონის მსგავსი ნორმატიული აქტი. აქედან გამომდინარე, ძირითადი პრინციპები გამომდინარეობს უშუალოდ კონსტიტუციიდან, ანუ ძირითადი კანონიდან (შემდგომში: გძკ) და გერმანიის სამოქალაქო კოდექსიდან (შემდგომში: გსკ).

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს (ევროპული სასამართლო) ინტერპრეტაციის შესაბამისად, **ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის** (კონვენციის) გარანტიები გავლენას ახდენენ კონსტიტუციის ძირითადი უფლებების არსებით გაგებაზე. მართალია, კონვენციას აქვს მხოლოდ ფედერალური კანონის სტატუსი (გძკ-ის 59 II), ე.ი. რანგობრივად ეროვნული კონსტიტუციის ქვემოთ დგას, თუმცა, დადგენილი სასამართლო პრაქტიკის შესაბამისად, გძკ-ის 1 II მუხლის მიხედვით (შდრ. საქართველოს კონსტიტუციის 4 II 1) კონვენციის გარანტიები დიდ ზეგავლენას ახდენენ კონსტიტუციის ძირითადი უფლებების შინაარსობრივ

* გერმანულიდან თარგმნა ნატალი გოგიაშვილმა.

¹ <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/33208?publication=7>.

ინტერპრეტაციაზე.² პრაქტიკაში აღნიშნული ნიშნავს, რომ გერმანიის სასამართლო პრაქტიკა, კონსტიტუციის ძირითადი უფლებების ინტერპრეტაციისას, შესაბამისობაში მოდის კონვენციის შესაბამის დებულებებთან და ამით უზრუნველყოფს, რომ ევროპული სასამართლოს და ეროვნული სასამართლოების საქმეებს შორის არსებითი მსგავსება უზრუნველყოფილი იყოს. ამასთან დაკავშირებით, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო განმარტავს, რომ კონვენცია ეროვნული კანონის ინტერპრეტაციისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს „როგორც განმარტების სახელმძღვანელო“.³ ასევე ხშირად მიუთითებს, რომ კონსტიტუციის ძირითადი უფლებები უნდა განიმარტოს კონვენციის „ჭრილში“.⁴ მსგავსი სამართლებრივ-დოგმატური გზით გერმანიის სასამართლო პრაქტიკა ასევე უზრუნველყოფს, რომ ეროვნული სამართალი სხვა სფეროებშიც შეესაბამებოდეს საერთაშორისო სამართალს.⁵

2. შედეგად, გერმანიაში პიროვნულობის ზოგადი უფლების დაცვა ემყარება გძკ-ის 2 I და გძკ-ის 1 I მუხლებს ერთობლიობაში (შდრ. საქართველოს კონსტიტუციის მე-9 მუხლი მე-12 მუხლთან ერთობლიობაში), ასევე კონვენციის მე-8 მუხლის 1-ლ პუნქტს. მედიაში გაშუქების კონტექსტში, პიროვნულობის ზოგადი უფლების მანიფესტაციისთვის, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია

- პირადი სფეროს პატივისცემის დაცვა;
- კონფიდენციალობისა და საიდუმლო სფეროების დაცვა;

- კარგი რეპუტაციის დაცვა. (შდრ. კონვენციის მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტი).

პირადი სფეროს დაცვის საკითხი ვრცელდება, ერთის მხრივ, გარკვეულ **სივრცით არეალზე**. ამასთან, ის ასევე ვრცელდება ინფორმაციის გარკვეულ საკითხებზე, უპირველეს ყოვლისა, პუბლიკაციის **შინაარსობრივ თემატიკასთან** დაკავშირებით, რომელიც, მისი პირადი ხასიათის გამო, ავტომატურად არ განეკუთვნება საზოგადოებრივ ინტერესს. კონფიდენციალურობისა და საიდუმლოების დაცვა ძირითადად ეხება **ინფორმაციის მიღების გზას**, ვიდრე მის საგანს. კარგი რეპუტაციის დაცვისას ყურადღება გამახვილებულია, თუ რა **უარყოფითი გავლენა აქვს დაინტერესებულ პირზე** პუბლიკაციებს, კერძოდ, სოციალური და პროფესიული მოთხოვნებისა და პირადი ღირსების გათვალისწინებით. თუმცა, ამ ასპექტებმა ასევე შეიძლება ერთიანი გაშუქების ფარგლებში ერთმანეთი გადაფარონ ან აკუმულირდნენ.

ა) **პირადი ცხოვრების პატივისცემის** უფლება ყველას ანიჭებს საკუთარი ცხოვრების ავტონომიურ სფეროს, რომელშიც მას შეუძლია განავითაროს და აღიქვას თავისი ინდივიდუალურობა და გამორიცხოს ყველა სხვა პირების მხრიდან მასში ჩახედვა.

აა) ეს მოიცავს უფლებას, მიეკუთვნებოდეს საკუთარ თავს და ხელი შეუშალოს სხვებს საკუთარი დაცვის ზონაში შემოჭრისაგან.⁶

(1) პირადი სფერო მოიცავს **სივრცით** განსაზღვრულ ტერიტორიას, რომელშიც ინდივიდებს აქვთ შესაძლებლობა, იყვნენ თავისუფალნი სა-

² სამართლებრივ-დოგმატური წარმოშობის შესახებ დეტალურად: BVerfG, Beschluss vom 29. Januar 2019 - 2 BvC 62/14 - BVerfGE 151, 1, juris Rn. 60 ff., insb. Rn. 69; BVerfG, Beschluss vom 16. Dezember 2021 - 1 BvR 1541/20 - BVerfGE 160, 79, juris Rn. 101; შდრ. გერმანიის ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს პრაქტიკიდან: BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 22; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 17.

³ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 22; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 17.

⁴ ბოლოს: BVerfG, Beschluss vom 8. November 2022 - 2 BvR 2480/10 - juris Rn. 166.

⁵ შდრ. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონვენცია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ (კონვენცია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ): BVerfG, Beschluss vom 16. Dezember 2021 - 1 BvR 1541/20 - BVerfGE 160, 79, juris Rn. 102.

⁶ შდრ. BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 35; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 15, დაკრძალვის შემდეგ მალევე საფლავის ადგილის შესახებ პუბლიკაცია; BGH, Urteil vom 7. Juli 2020 - VI ZR 246/19 - NJW 2020, 3715, juris Rn. 34, ცნობილი წყვილის (არასაჯარო) განქორწინების თარიღის შესახებ პუბლიკაცია.

ზოგადოებრივი დაკვირვებისა და ამით გამოწვეული თვითკონტროლისგან. ამ დაცულ სფეროში ინდივიდს უნდა მიეცეს უფლება, საკუთარ თავთან იყოს, დაისვენოს ან მისგან „გათავისუფლდეს“.⁷ ამ დაცვის სფეროში ექცევა სახლის გარემო და სხვა პირადი დასასვენებელი ადგილები, მათ შორის სასტუმროს ოთახი, დასასვენებელი სახლი ან კერძო წვეულება იმ ადგილას, სადაც შესვლა საზოგადოებისთვის არ არის ხელმისაწვდომი. რა თქმა უნდა, ასევე არსებობს ამ ძირითადი პირადი დასასვენებელი ადგილების შესაბამისი გრადაციები. მაგალითად, დასასვენებლად განკუთვნილი სასტუმროს რესტორანი უფრო პირადია, ვიდრე კინოფესტივალზე ბანკეტი.

ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლო და ფედერალური უმაღლესი სასამართლო ამ პრინციპებით ეხმიანებიან ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს, რომლის თანახმადაც, კონვენციის მე-8 მუხლიდან აღმოცენებული გარანტია, უპირველეს ყოვლისა, გამიზნულია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ თითოეული ინდივიდის პიროვნულობა შეიძლება განვითარდეს სხვა ადამიანებთან ურთიერთობის ფარგლებში გარე ჩარევის გამორიცხვით. შესაბამისად, ინდივიდსა და მესამე მხარეებს შორის უნდა არსებობდეს ინტერაქციული სივრცე (ინგლისურ ორიგინალში: „zone of interaction“), რომელიც ასევე შეიძლება მივაკუთვნოთ „პირად ცხოვრებას“ საჯარო კონტექსტში.⁸ ამიტომ ყველას აქვს ძირითადი უფლება, იცხოვროს თავისთვის, არასასურველი ყურადღების მიღმა გარკვეულ ტერიტორიაზე.⁹ მხო-

ლოდ ამ გზით შეუძლია ინდივიდს გააცნობიეროს გარკვეულ სფეროებში „სიმშვიდეში დარჩენის“ საჭიროება.¹⁰

(2) **თემატური** დაცვის ფარგლები მოიცავს საკითხებს, რომლებიც, როგორც წესი, კლასიფიცირებულია, როგორც „პირადი“ მათი ინფორმაციის შინაარსის გამო, მაგალითად, იმიტომ, რომ მათი საჯარო განხილვა ან ჩვენება არასათანადოდ არის მიჩნეული, მათი გამჟღავნება აღიქმება უხერხულად ან იწვევს გარემოს მხრიდან არასასურველ რეაქციებს.¹¹ დაცვის ამ ზონას, რომელიც დამოკიდებულია ინფორმაციულ თემატიკაზე, არ აქვს რაიმე ფიქსირებული კონტურები.

ერთის მხრივ, აღნიშნული საკითხი დამოკიდებულია გარკვეულ ჩარჩოებში თავად დაინტერესებული პირის ქცევაზე, იმაზე თუ მას როგორ ესმის „პირადი“ და, უპირველეს ყოვლისა, რას მოიაზრებს „პირადში“. მეორეს მხრივ, პრესის პუბლიკაციების სახეობიდან და სტრუქტურადან გამომდინარე, ერთი და იგივე თემის განხილვამ შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავებული ინტენსივობით მოახერხოს დაცვის პირად სფეროში ჩარევა. მაგალითად, ცნობილი ადამიანების საჯარო ქორწილის შესახებ პუბლიკაციისას, პატარძლის საქორწილო კაბის აღწერა ზოგადად არ არის პირადი საკითხი. თუმცა, ეს შეიძლება გახდეს „უხამსი“ - და, შესაბამისად, პირადი, თუ პატარძალთან მოხდება უხამსად დაკავშირება.

განსაკუთრებით მაღალი დაცვის ინტენსივობა ეხება ისეთ პირად სფეროს, როდესაც ინფორმაციის მინოდება ხდება **დიდი ემოციური სტრესის სიტუაციებთან დაკავშირებით**, როგორცაა ნათესავის ან ახლობელი ადამიანის

⁷ BVerfG, Beschluss vom 26. Februar 2008 - 1 BvR 1602/07 - BVerfGE 120, 180, juris Rn. 47, კეთილშობილი ოჯახის ცნობილი წევრის პირად და ყოველდღიურ ცხოვრებაზე ფოტორეპორტაჟი; BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 35.

⁸ EGMR, Urteil vom 24. Juni 2004 in Sachen Hannover v. Germany, Application no. 59320/00, Rn. 57 ff.; EGMR, Urteil vom 09. April 2019 in Sachen Altay v. Turkey, Application no. 11236/09, Rn. 49; weitere Nachweise bei: EGMR, Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights, updated on 31 August 2022 -

https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_8_eng.pdf Rn. 78 ff., insb. Rn. 80.

⁹ შდრ. EGMR, Urteil vom 10. Januar 2019 in Sachen Ismayilova v. Azerbaijan, Applications nos. 65286/13 und 57270/14, Rn. 139.

¹⁰ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 35

¹¹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 35; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 15.

გლოვა. მწუხარებას შეუძლია გამოიწვიოს გრძნობების, პირადი ემოციებისა და ქმედებების გამოხატვა, რომლებიც აშკარად არ არის განკუთვნილი მესამე პირის თვალისა და ყურისთვის.¹² ასეთი დიდი ემოციური სტრესის მდგომარეობა, რომელსაც პირადი სფეროს დაცვის უფლება ფარავს, ასევე შეიძლება იყოს ახლო ნათესავის სიცოცხლისათვის შექმნილი საფრთხიდან გამომდინარე შიშები. ლეგიტიმური მოლოდინი, რომ არ გახდეს ცნობისმოყვარეობისა და სენსაციის ობიექტი ახლო ნათესავის გლოვის ან მისი სიცოცხლის გადარჩენასთან დაკავშირებული შიშის განცდის მომენტში, ასევე შეიძლება არსებობდეს სივრცითი იზოლირებულობის მიღმა, ანუ საკუთარი სივრცითი დაცვის ზონის გარეთ და აღნიშნული პირადი სფეროს დაცვის ნაწილი გახდეს.¹³

ზოგადად, გერმანულ სასამართლო პრაქტიკაში აღიარებულია, რომ ინფორმაციის სიღრმისა და დეტალების დონის მიხედვით, ინფორმაციის გავრცელება ოჯახური სივრციდან¹⁴ ან საზოგადოებისგან დაფარული სასიყვარულო ურთიერთობის შესახებ¹⁵, შეიძლება მიეკუთვნებოდეს პირადი სფეროს დაცვის საკითხებს (იხ. დეტალურად ქვემოთ II. 4. და 5.).

ბ.ბ) თუმცა, პირადი სფეროს დაცვა შეიძლება გამოირიცხოს ან ინტერესების შეწონადობისას (იხ. ქვემოთ დ)) შემცირდეს, თუ დაინტერესებულმა პირმა პირად სფეროდ მიჩნეული გარკვეული საკითხები თავად გაასაჯაროვა ან მე-

სამე მხარის მეშვეობით დაადასტურა ეს ინფორმაცია (ე.წ. თვითგასაჯაროება).¹⁶ პირადი სფეროს სრულად დაცვა რომ მოხდეს, დაინტერესებულმა პირებმა უნდა გამოსატონ სიტუაციასთან დაკავშირებულად და თანმიმდევრულად თავიანთი მოლოდინი, რომ ასეთ გარემოებებს ან ქმედებებს ზღუდავენ ან არ იზიარებენ.¹⁷ ასეთი შემთხვევის მაგალითები უფრო დეტალურად განიხილება ქვემოთ II. 1., 3., 4. და 5.

გ.გ) პირადი სფეროს დაცვის არსებითი მახასიათებლების შემოკლებულად გადმოცემა შემდეგნაირად არის შესაძლებელი:

ერთის მხრივ, არსებობს ძალიან პირადი სივრცითი არეალი, რომელშიც ყველას უნდა შეეძლოს საკუთარი პირადი და ყოველდღიური ცხოვრების ორგანიზება ისე, რომ აღნიშნული შეესაბამებოდეს მის პირად წარმოდგენებს. მისი პიროვნების ამ თავისუფალ განვითარებაში, ის პერსონალური რეგენერაციის ამ ადგილას არ უნდა იყოს შეზღუდული მესამე მხარის არასასურველი ყურადღებით და, ამდენად, შესაძლო რეაქციაზე ფიქრით, განსაკუთრებით ისეთ საკითხებში, რომლებიც ზოგადად კლასიფიცირდება, როგორც პირადი. სწორედ მესამე მხარის ეს რეაქციები, რომლებიც, შეიძლება, ასოცირებული იყოს პირადი სფეროს პუბლიკაციებთან, ლატენტურ საფრთხეს უქმნის პიროვნების თავისუფალ განვითარებას, რადგან მათ შეუძლიათ ხელი შეუშალონ დაინტერესებულ პირს, იცხოვროს თავის პირად განცალკევებულ სივრცეში საკუთარი წარმოდგენების მიხედვით, და

¹² BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 35, განხილულია: II. 1.; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 15.

¹³ BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 24, განხილულია: II. 1.; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 41.

¹⁴ BGH, Urteil vom 12. Juni 2018 - VI ZR 284/17 - NJW 2018, 3509, juris Rn. 11, პუბლიკაცია „დაკარგულ ძმასთან შეხვედრაზე“.

¹⁵ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 9; განხილულია: II. 4. und 5.; შდრ. BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 22 ff.

¹⁶ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 44 f.; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 12. Juni 2018 - VI ZR 284/17 - NJW 2018, 3509, juris Rn. 14; BGH, Urteil vom 20. Dezember 2011 - VI ZR 261/10 - NJW 2012, 771, juris Rn. 14; შდრ. ასევე EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, NJW 2012, 1058, Rn. 210.

¹⁷ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 44; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - VersR 2022, 449, juris Rn. 16; BGH, Urteil vom 12. Juni 2018 - VI ZR 284/17 - NJW 2018, 3509, juris 14.

ასევე უბრალოდ „განთავისუფლდეს“ საზოგადოების რეპუტაციის ბორკილებისაგან.

მეორეს მხრივ, არსებობს **შინაარსობრივ-თემატური კომპონენტი**, რომელიც თავადვე არჩეული გარე დაცვის ზონის მიღმა ასევე მოითხოვს პირადულობის ძირითადი საფუძვლის დაცვას. ეს, უპირველეს ყოვლისა, ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც დაცული სივრცის დატოვება არ ხდება ნებაყოფლობით, არამედ უაღრესად პირადული და ემოციური საკითხები შემთხვევითობის შედეგად გახდა საჯაროობის მატარებელი ან მისი ბუნებიდან გამომდინარე დაკავშირებულია გარკვეულ საჯარო ინტერესთან.¹⁸ უბედური შემთხვევები, რომლებიც საჯაროდ აღქმადია და მასთან დაკავშირებული ემოციური სტრესი და დაზარალებულთა რეაქციები შეიძლება იყოს მაგალითი პირველი ტიპის შემთხვევისთვის; რამდენადაც შემთხვევის ადგილზე და შესაბამისად საზოგადოებაში აშკარად ხდება რეაქციების გამოხატვა. მეორე სცენარის მაგალითია დაკრძალვის ცერემონიები, სადაც განსაკუთრებით ცხადია, რომ მონაწილე პირები პიროვნების თავისუფალი განვითარების საფუძველზე, რომელიც ასევე მოიცავს გლოვის გარეგნულ ფორმას და გამომშვიდობების ხერხს, არ შეიძლება შეფერხდნენ მესამე პირისგან მომავალი არასასურველი ყურადღების გამო.¹⁹

ბ) პიროვნულობის ზოგადი უფლებების კიდევ ერთი სპეციფიკური ფორმაა **კონფიდენციალობისა და საიდუმლოების სფეროები**.

ეს იცავს ინტერესს, რომ პირადი კომუნიკაციის შინაარსი არ გახდეს საჯარო და რომ საუბარი არ იყოს ხელმისაწვდომი საზოგადოებისთვის განსხვავებული ფორმით.²⁰ თუმცა, ეს დაცვა **აბსოლუტურია მხოლოდ გამონაკლის**

შემთხვევებში. ეს ეხება, მაგალითად, ხმოვანი ჩანაწერების უნებართვო გავრცელებას, რადგან გაჟღერებული სიტყვის უფლება განეკუთვნება პიროვნულობის უფლების სფეროს, რომელიც განსაკუთრებულად იმსახურებს დაცვას.²¹ აბსოლუტური დაცვა ასევე შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს იმ შემთხვევაშიც, თუ მესამე პირი მოხვდა იმ ადამიანების ჯგუფში, რომლებსაც დაინტერესებული პირი მიიჩნევს, როგორც სანდო და საიდუმლოს შემნახავ პირად,²² ან თუ სატელეფონო ზარს ჩუმად მოუსმინეს.²³ თუმცა, ეს არ ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც კონფიდენციალურ სფეროებში მოპოვებულ დაფარულ ინფორმაციას დიდი მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებისთვის და მისი ცოდნის ინტერესი აშკარად აღემატება იმ მინუსებს, რასაც კანონის დარღვევა იწვევს დაინტერესებული პირისთვის და სამართლებრივი სისტემისთვის.²⁴ ეს პრაქტიკული მნიშვნელობისაა, განსაკუთრებით იმ სფეროებისთვის, რასაც საგამოძიებო ჟურნალისტიკა ეწოდება.

ინტერესების შენონვისას მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული სხვა **არაკეთილსინდისიერი ქმედებები** (იხ. ქვემოთ I. 2. დ)), რომლებიც ზოგადად არ ეწინააღმდეგება საჯაროდ გამოქვეყნების უფლებას. აღნიშნული მოქმედებს იმისა და მიუხედავად, კომუნიკაცია, რომელიც კონფიდენციალურად ითვლება, ეხება განცხადების გამკეთებელს თუ მესამე პირს.²⁵ ამ მხრივ - არავტორიზებული ხმოვანი ჩანაწერების გავრცელებისგან განსხვავებით - წინა პლანზე წამოწეულია არა ხმა, როგორც განსხვავებული პიროვნულობის ნაწილი, არამედ ნათქვამის შინაარსი და, უპირველეს ყოვლისა, იმედგაცრუებული

¹⁸ შდრ. პირადი სფეროს სივრცითი და თემატური გამოხატულების დიფერენციალიზაციაზე ასევე BGH, Urteil vom 30. April 2019 - VI ZR 360/18 - NJW 2020, 53, juris Rn. 11.

¹⁹ BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 15.

²⁰ BGH, Urteil vom 26. November 2019 - VI ZR 12/19 - NJW 2020, 770, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 30. September 2014 - VI ZR 490/12 - NJW 2015, 782, juris Rn. 15.

²¹ BGH, Urteil vom 10. März 1987 - VI ZR 244/85 - NJW 1987, 2667, juris Rn. 17.

²² BVerfG, Beschluss vom 25. Januar 1984 - 1 BvR 272/81 - BVerfGE 66, 116, juris Rn. 54.

²³ BGH, Urteil vom 10. März 1987 - VI ZR 244/85 - NJW 1987, 2667, juris Rn. 17.

²⁴ BVerfG, Beschluss vom 25. Januar 1984 - 1 BvR 272/81 - BVerfGE 66, 116, juris Rn. 54 ff., პრესის ორგანოს სარედაქციო კონფერენციაზე შეპარვისა და სარედაქციო კონფერენციის მიმდინარეობის აღწერის შესახებ პუბლიკაცია; თუმცა, უარყვეს პუბლიკაციის დასაშვებობა.

²⁵ BGH, Urteil vom 10. März 1987 - VI ZR 244/85 - NJW 1987, 2667, juris Rn. 15.

ნდობა თანამოსაუბრის კონფიდენციალურობაში. არ არსებობს საიდუმლოების შენარჩუნების სურვილის ზოგადი დელიქტური დაცვა ასეთი არაკეთილსინდისიერებისგან, მით უმეტეს, რომ დაინტერესებულ პირს შეუძლია გარკვეულწილად თავი დაიცვას მათგან.²⁶

სხვა უკანონოდ მოპოვებული ინფორმაციის გამოყენებასთან დაკავშირებით განმარტებზე მითითებები იქნება ქვემოთ II 1. დ).

გ) ამასთან, **კარგი რეპუტაციის დაცვა** ექცევა პიროვნულობის უფლების დაცვის ქვეშ.²⁷

ა.ა) აღნიშნული დაცვა უპირველესად მოიცავს არაზუსტ ფაქტობრივ განცხადებებს, მათ შორის, იმ გამონათქვამებს, რომლებიც დაინტერესებულმა პირმა არ გააკეთა ან ამ გზით არ გააკეთა.²⁸

განსაკუთრებული პრობლემა ჩნდება ისეთი ფაქტების გავრცელებისას, რომელთა შინაარსობრივი ჭეშმარიტება გაურკვეველია პუბლიკაციის დროს (ე.წ. **ექვსის შესახებ პუბლიკაციები**). აქ მოქმედი პრინციპები აღწერილია უფრო დეტალურად II. 6. ა) დდ) სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაციაში.

აქ ნახსენები კრიტერიუმები, ზოგადად, ასევე მოქმედებს ცილისმწამებლური ხასიათის ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ სხვა პუბლიკაციებზეც. თუ გაურკვეველია, არის თუ არა აღნიშნული ინფორმაცია სწორი, სიმართლის ინტერესების დაცვის პრინციპების (გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის 193-ე მუხლი) შესაბამისად, პუბლიკაცია დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს მტკიცებულებათა მინიმალური რაოდენობა, რომლებიც მეტყველებენ ინფორმაციის სისწორეზე და ამით მას

„საჯარო ღირებულებას“ ანიჭებენ. გარდა ამისა, პუბლიკაციამ პრეიუდიციული აღწერით არ უნდა შექმნას არასწორი შთაბეჭდილება, რომ დაინტერესებული პირი უკვე დამნაშავედაა ცნობილი იმ ქმედებისთვის, რომელშიც მას ბრალი ედება. ინფორმაციის მოცულობის გაზრდისა და მისი უფლებების დაცვის მიზნით (*et audiatur altera pars*), გამოქვეყნებამდე, ჩვეულებრივ, გამოკვლეულ უნდა იქნას დაინტერესებული პირის პოზიცია. და ბოლოს, ეს უნდა იყოს სერიოზული მნიშვნელობის საკითხი, რომლის გავრცელებაც გამართლებულია ინფორმაციის საჯარო საჭიროებით.²⁹

შემდგომი მოთხოვნაა, რომ განცხადების დადებამდე ან გავრცელებამდე საკმარისად ფრთხილად იყოს გამოკვლეული სიმართლე. ამასთან, რაც უფრო ძლიერად ერევა განცხადება პიროვნების უფლებაში, მით უფრო მაღალია მოთხოვნები ჟურნალისტური ზრუნვის მოვალეობის შესრულებაზე. ჭეშმარიტების შინაარსის საგულდაგულო კვლევის მოვალეობები, როგორც წესი, უფრო მკაცრია მედიისთვის, ვიდრე კერძო პირებისთვის, რადგან პრესის ორგანოებს აქვთ ინფორმაციის გადამოწმების უკეთესი საშუალებები და, როგორც წესი, ბევრად უფრო ფართოდ ზემოქმედებენ თავიანთი პუბლიკაციებით. მიუხედავად ამისა, გამოხატვის თავისუფლების ინტერესებიდან გამომდინარე, არ შეიძლება რაიმე მოთხოვნები იყოს წამოყენებული კვლევის ვალდებულებისათვის, რაც შეამცირებს ძირითადი უფლების განხორციელების სურვილს და ამით შეზღუდავს თავისუფალი კომუნიკაციის პროცესს.³⁰

²⁶ BGH, Urteil vom 26. November 2019 - VI ZR 12/19 - NJW 2020, 770, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 10. März 1987 - VI ZR 244/85 - NJW 1987, 2667, juris Rn. 18.

²⁷ EGMR, Entscheidung vom 27. November 2018 in Sachen Herman-Bischoff c. Allemagne, Application no. 28482/13 - AfP 2019, 142, Rn. 29; EGMR, Urteil vom 18. Oktober 2018 in Sachen Annen v. Germany, Application no. 3779/11, Rn. 22; EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, NJW 2012, 1058, Rn. 177; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 22; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 16 f.

²⁸ EGMR, Entscheidung vom 27. November 2018 in Sachen Herman-Bischoff c. Allemagne, Application no. 28482/13, Rn. 29; EGMR, Urteil vom 27.06.2017 in Sachen Medžlis Islamske Zajednice Brčko and others v. Bosnia and Herzegovina - Application no. 17224/11, Rn. 115

²⁹ სრულად: BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 7. Dezember 1999 - VI ZR 51/99 - BGHZ 143, 199, juris Rn. 20 f.

³⁰ შდრ. სრულად: BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 26.

ბ.ბ) კარგი რეპუტაციის დაცვა მოიცავს ასევე არცთუ უმნიშვნელო წონადობის მქონე უარყოფით შეფასებით მსჯელობებსაც, რომლებიც საკმარისია იმისთვის, რომ საზიანო გავლენა მოახდინონ დაინტერესებული პირის საჯარო იმიჯზე³¹ და რამაც შეიძლება შეასუსტოს მისი სოციალური კონტაქტები და შეარყიოს მისი თვითშეფასება.³² თუმცა, კარგი რეპუტაციის დაცვა დაინტერესებულ პირს არ ანიჭებს უფლებას, საჯაროდ წარსდგეს მხოლოდ ისე, როგორც თვითონ ხედავს საკუთარ თავს ან ისე, როგორც მას სურს, რომ სხვებმა დაინახონ. დაცულია მხოლოდ მისი პიროვნების წარდგენის შესახებ ცნობების გაყალბება ან დამახინჯება, რომელთაც არც თუ ისე უმნიშვნელო გავლენა აქვთ მისი პიროვნების განვითარებისთვის.³³ ვინც წინასწარგანჭრეტადი გზით საფრთხეს უქმნის თავის კარგ რეპუტაციას საკუთარი ქცევით, ზოგადად, უნდა მოიმკას თავისი ქცევის შედეგები.³⁴

გ.გ) მედია პუბლიკაციების სფეროში ფუნდამენტური მნიშვნელობა ენიჭება, ფაქტობრივ განცხადებებსა და შეფასებებს შორის გამიჯვნას, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც, როგორც ხშირად ხდება მედია პუბლიკაციებში, ფაქტობრივი განცხადებები და შეფასებით მსჯელობა ერთმანეთს ემთხვევა. ფედერალური უმაღლესი სასამართლო შესაბამის **გამიჯვნის კრიტერიუმებს** შემდეგნაირად აჯამებს:³⁵

35-ე ველი: „...ფაქტობრივ განცხადებებს ახასიათებთ განცხადებასა და რეალობას შორის ობიექტური დამოკიდებულება. ამის საპირისპიროდ, შეფასებით მსჯელობა და მოსაზრებების

გამოხატვა ყალიბდება განცხადების გამკეთების სუბიექტური დამოკიდებულებით მისი განცხადების შინაარსთან. ფაქტობრივ განცხადებად კლასიფიკაციისთვის მნიშვნელოვანია, შესაძლებელია თუ არა განცხადების სისწორის შემოწმება მტკიცებულების საშუალებით (BGH, Urteil vom 12. April 2016 - VI ZR 505/14 - VersR 2016, 938, juris Rn. 32; BGH, Urteil vom 19. Januar 2016 - VI ZR 302/15 - WM 2016, 405, juris Rn. 16;...; BGH, Urteil vom 22. April 2008 - VI ZR 83/07 - BGHZ 176, 175, juris Rn. 17 და იქ მითითებული ლიტერატურა).“

36-ე ველი: „განცხადების სისწორის მტკიცებულებით გადამოწმება გამორიცხულია შეფასებით მსჯელობისა და აზრის გამოთქმის შემთხვევაში, რადგან ისინი ხასიათდებიან კომენტარისა და აზრის ელემენტით და, შესაბამისად, შეუძლებელია მათი ჭეშმარიტების ან სიცრუის დამტკიცება. რამდენადაც განცხადება, რომელშიც შერეულია ფაქტები და მოსაზრებები, ხასიათდება პოზიციის, რწმენის ან მოსაზრების ელემენტებით, იგი დაცულია როგორც აზრი გქ-ს მე-5 მუხლის 1-ლი ნაწილის ძირითადი უფლებით. აღნიშნული განსაკუთრებით მოქმედებს იმ შემთხვევაში, თუ შეფასებითი და ფაქტობრივი შინაარსის გამიჯვნა უარყოფს ან ამახინჯებს ნათქვამის მნიშვნელობას. თუ ფაქტობრივი ელემენტი ასეთ შემთხვევაში გადამწყვეტად ჩაითვლება, გამოხატვის თავისუფლების ძირითადი უფლება შეიძლება მნიშვნელოვნად შეიკვეცოს. BGH, Urteil vom 16. Dezember 2014 - VI ZR 39/14 - NJW 2015, 773, juris Rn. 8 და იქ მითითებული ლიტერატურა)“....

³¹ EGMR, Entscheidung vom 27. November 2018 in Sachen Herman-Bischoff c. Allemagne, Application no. 28482/13 - AfP 2019, 142, Rn. 29; BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 42; გამოყენებული ცნებების კუთხით, ევროპული სასამართლო ("გარკვეული წონა") და გერმანიის ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლო ოდნავ განასხვავებენ ("არცთუ უმნიშვნელო წონადობის"), შინაარსობრივი განსხვავებების გარეშე.

³² BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 42; BVerfG, Beschluss vom 14. Juli 2004 - 1 BvR 263/03 - NJW 2004, 3619, juris, იხ. ქვემოთ II. a.

³³ BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 42.

³⁴ EGMR, Entscheidung vom 27. November 2018 in Sachen Herman-Bischoff c. Allemagne, Application no. 28482/13 - AfP 2019, 142, Rn. 29; EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, NJW 2012, 1058, Rn. 178; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 18.

³⁵ BGH, Urteil vom 16. Januar 2018 - VI ZR 498/16 - VersR 2018, 492, juris, ციტატა ოდნავ მოდიფიცირებულია.

38-ე ველი: "იმ განცხადებების შემთხვევაში, რომლებშიც ... შეფასებითი და ფაქტობრივი ელემენტები ისეა შერეული, რომ განცხადება მთლიანობაში უნდა ჩაითვალოს შეფასებით მსჯელობად, შენონადობისას ფაქტობრივი კომპონენტების ჭეშმარიტების შენარჩუნება გადამწყვეტია. (BGH, Urteil vom 16. Dezember 2014 - VI ZR 39/14 - NJW 2015, 773, juris Rn. 21; BGH, Urteil vom 12. April 2016 - VI ZR 505/14 - VersR 2016, 938, juris Rn. 51; BGH, Urteil vom 4. April 2017 - VI ZR 123/16 - VersR 2017, 895, juris Rn. 27; BVerfG, NJW 1993, 1845, 1846; NJW 2013, 217, 218). თუ გამოხატული აზრი შეიცავს დადასტურებულად ცრუ ან განზრახ არაჭეშმარიტ ძირითად ფაქტობრივ საკითხებს, გამოხატვის თავისუფლების ძირითადი უფლება მუდმივად უკან იხევს იმ პირთა ინტერესების დაცვისთვის, რომლებსაც ეს განცხადება ეხება. გამოხატვის თავისუფლების მიხედვით, არ არსებობს დაცვის ღირსი ინტერესი იმ დამამცირებელი ფაქტობრივი ბრალდებების არსებობის და გავრცელების მიმართ, რომლებიც სიმართლეს არ შეესაბამებიან. ფაქტობრივი განცხადებები, რომლებიც სიმართლეს შეესაბამებიან, მეორეს მხრივ, ჩვეულებრივ უნდა იქნან აღიარებულნი (BGH, Urteil vom 16. Dezember 2014 - VI ZR 39/14 - NJW 2015, 773, juris Rn. 21; BGH, Urteil vom 12. April 2016 - VI ZR 505/14 - VersR 2016, 938, juris Rn. 51; BGH, Urteil vom 4. April 2017 - VI ZR 123/16 - VersR 2017, 895, juris Rn. 27).“

ყურადღებამისაქცევი განმარტების მეთოდების პრინციპების გათვალისწინებით, მითითებები იხილეთ ქვემოთ II. 1. გ).

დ) თუ მედია პუბლიკაციებით ირღვევა პიროვნების უფლება, პუბლიკაციის კანონიერება, ზოგადად, დამოკიდებულია, **ერთი მხრივ, დაი-**

ნტერესებული პირის დაცვის აუცილებლობა-სა და, მეორე მხრივ, აზრისა და ინფორმაციის თავისუფლებას შორის შენონადობაზე (აღნიშნულთან დაკავშირებით მაგალითად ქვემოთ II. 4. ბ) და გ)).

ა.ა) თუმცა, ასეთი შენონადობა არ არის საჭირო, თუ შეფასებითი განცხადებები ვრცელდება ადამიანის ღირსებაზე თავდასხმის სახით ან - რომელიც, თუმცა გამოხატვის თავისუფლების დასაცავად მკაცრი მოთხოვნები უნდა იყოს დაწესებული - წმინდად **ფორმალური შეურაცხყოფა** ან წმინდად **შეურაცხმყოფელი კრიტიკა**.³⁶

ფორმალური შეურაცხყოფა სახეზეა მაშინ, როდესაც გამოიყენება განსაკუთრებით უხეში, არსებითად დამამცირებელი საგინებელი სიტყვები, მაგალითად, ჟარგონის ენიდან, რომლებიც სოციალურად აბსოლუტურად შეურაცხმყოფელი და ტაბუირებულია მისი ტერმინოლოგიის გამო.³⁷ საუბარია შეურაცხმყოფელ კრიტიკაზე, როდესაც დამამცირებელი განცხადების არსი აღარ არის ამ საკითხთან დაკავშირებული აზრთა სხვადასხვაობა, არამედ წინა პლანზე დგას პიროვნების ცილისწამება, ანუ პიროვნების ე.წ. თავხედური მოხსენიება.³⁸ თუმცა, თუნდაც პოლემიკური, გაზვიადებული ან თუნდაც მიუღებელი კრიტიკა თავისთავად არ აქცევს მას შეურაცხყოფად, რადგან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, გამოხატვის თავისუფლება არაპროპორციულად შეიზღუდებოდა.³⁹ ეს, პირველ რიგში, მედია-პუბლიკაციებს ეხება საზოგადოებისთვის საინტერესო თემებზე.⁴⁰

ბ.ბ) როგორც წესი, მედია-პუბლიკაციებში გადამწყვეტია შემდეგი ფაქტორი: იმსახურებს თუ არა, პიროვნულობის ზოგადი უფლების დაცვა ფარგლებში **ინტერესთა აუცილებელი ანონ-დანონვისას** პრიორიტეტს აზრისა და

³⁶ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 33; BVerfG, Beschluss vom 29. Juni 2016 - 1 BvR 2646/15 - NJW 2016, 2870, juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 28. September 2022 - VIII ZR 319/20 - VersR 2023, 48, juris Rn. 40; BGH, Urteil vom 22. September 2009 - VI ZR 19/08 - NJW 2009, 3580, juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 1. März 2018 - I ZR 264/16 - GRUR 2018, 622, juris Rn. 31.

³⁷ BayObLG, Beschluss vom 4. Juli 2022 - 202 StRR 61/22 - NJW 2022, 3236, juris Rn. 11.

³⁸ BGH, Urteil vom 28. September 2022 - VIII ZR 319/20 - VersR 2023, 48, juris Rn. 40; BGH, Urteil vom 22. September 2009 - VI ZR 19/08 - NJW 2009, 3580, juris Rn. 17.

³⁹ BVerfG, Beschluss vom 29. Juni 2016 - 1 BvR 2646/15 - NJW 2016, 2870, juris Rn. 17.

⁴⁰ BVerfG, Beschluss vom 29. Juni 2016 - 1 BvR 2646/15 - NJW 2016, 2870, juris Rn. 17.

პრესის თავისუფლებასთან (გძკ-ის 5 I, შდრ. საქართველოს კონსტიტუციის მე-17 მუხლი) მიმართებით.⁴¹ გერმანიის ფედერალური უმაღლესი სასამართლო შესაბამის პრინციპებს აჯამებს შემდეგნაირად:⁴²

„როდესაც განიხილავენ კითხვას, პუბლიკაცია საერთოდ უნეობს თუ არა და რა ფარგლებში უნეობს ხელს, საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებას და რა ინფორმაციული ღირებულება უნდა მიენიჭოთ მას, მნიშვნელოვანია დაინტერესებული პირის როლი საზოგადოებაში. ევროპული სასამართლო განასხვავებს პოლიტიკოსებს (*„politicians/personnes politiques“*), სხვა პირებს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ან საზოგადოების თვალში (*„public figures/personnes publiques“*) და კერძო პირებს (*„ordinary person/personne ordinaire“*), სადაც ამ უკანასკნელის შესახებ პუბლიკაციებს უფრო ვიწრო საზღვრები აქვს (მკაცრი მოთხოვნები წაყენება), ვიდრე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართულ სხვა ადამიანების შესახებ პუბლიკაციებს, ხოლო პოლიტიკოსების დაცვა ყველაზე სუსტია. (შდრ. EGMR, Urteil vom 10. Juli 2014 - Application no. 48311/10 - NJW 2015, 1501, Rn. 54 ff.; EGMR, Urteil vom 4. Juni 2009 - Application no. 21277/05 - NJW 2010, 751, Rn. 48 ff.). იგი მიიჩნევს, რომ ფართო საზოგადოებას აქვს გაზრდილი ინტერესი პოლიტიკური აქტორების შესახებ ინფორმაციის მიმართ, რამაც შეიძლება მოიცვას არა მხოლოდ თანამდებობრივი, არამედ, განსაკუთრებული გარემოებების არსებობის პირობებში, პრესის, როგორც „საზოგადოების ვოჩ-დოვის“ როლის გათვალისწინებით, პირადი ცხოვრების ასპექტებიც (შდრ. ECtHR, NJW 2010, 751...). სენატიც პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჩართული ადამიანების მიმართ ყოველთვის ლეგიტიმურად აღიარებდა საზოგადოების გაზრდილ ინფორმაციულ ინტერესს დემოკრატიული გამჭვირვალობისა და კონტროლის თვალსაზრისით, რის გამოც პუბლიკაციები მათი ყოველდღიური ცხოვრების ან პირადი ცხოვრების

გარემოებების შესახებ, როგორცაა პირადი ურთიერთობა ცნობილ პარტნიორთან, საზოგადოების ინტერესი ასეთი ინფორმაციისადმი, შეიძლება გამართლებული იყოს. BGH, Urteil vom 22. November 2011 - VI ZR 26/11 - NJW 2012, 763, juris Rn. 18; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 24. Juni 2008 - VI ZR 156/06 - BGHZ 177, 119, juris Rn. 17, BVerfG, Urteil vom 15. Dezember 1999 - 1 BvR 653/96 - BVerfGE 101, 361, 390-ზე მითითებით). ამ შემთხვევაში, პიროვნულობის უფლების დაცვა ვრცელდება მხოლოდ იმ შემთხვევებზე, როცა გასაჩივრებულ განცხადებებს, ცალკე აღებული, ან ფოტორეპორტაჟთან ერთობლიობით, გააჩნია დამოუკიდებელი საზიანო ეფექტი, რომელმაც მათი აკრძალვა შეიძლება გაამართლოს, მაგალითად, თუ ისინი იჭრებიან დაინტერესებული პირის პირადი სფეროს განსაკუთრებით დაცულ ძირითად ზონაში ან ეხებიან თემებს, რომლებიც თავიდანვე საერთოდ არ განეკუთვნება საჯარო სფეროს. (BGH, Urteil vom 22. November 2011 - VI ZR 26/11, aaO, juris Rn. 19). პიროვნების ზოგადი უფლებაზე ხელყოფის ინტენსივობა შენონადობისთვის ყოველთვის მნიშვნელოვანია (შდრ. BGH, Urteil vom 22. November 2011 - VI ZR 26/11, aaO, juris Rn. 20; ...). აღნიშნული უნდა შეფასდეს მცირედად, თუ ეს ეხება სწორ ფაქტებს, რომლებიც ან შეუსაბამოა, ან ზედაპირულად ეხმიანება მოსარჩელის პიროვნებას მისი პირადი გარემოებების უფრო ღრმად შესწავლის გარეშე (შდრ. ... BGH, Urteil vom 26. Oktober 2008 - VI ZR 230/08 - NJW 2011, 744, juris Rn. 22) და შეურაცხყოფის ან თუნდაც ცილისწამების გარეშე (შდრ. ... BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - VersR 2017, 959, juris Rn. 28).“

(1) შემდგომ გადაწყვეტილებებში ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ასევე ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საზოგადოებისთვის უცნობ პირს შეუძლია, მოითხოვოს პირადი ცხოვრების განსაკუთრებული დაცვა მაშინ, როცა საჯარო

⁴¹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 47; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 35; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 21.

⁴² BGH, Urteil vom 12. Juni 2018 - VI ZR 284/17 - NJW 2018, 3509, juris Rn. 17, ციტატა ოდნავ მოდიფიცირებულია.

ცხოვრებაში მყოფი პირი არ სარგებლობს დაცვის იმავე ინტენსივობით.⁴³ გარდა ამისა, უნდა მოხდეს ფუნდამენტური განსხვავება პუბლიკაციებს შორის, რომელსაც შეუძლია ხელი შეუწყოს **დისკუსიას დემოკრატიულ საზოგადოებაში**, მაგალითად, რომელიც ეხება პოლიტიკოსებს, მათი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულებისას და პირადი ცხოვრების დეტალების პუბლიკაციას.⁴⁴

(2) შეწონადობის ფარგლებში ასევე მნიშვნელოვანია საკითხი, შეიცავს თუ არა პუბლიკაცია პასუხისმგებელი რედაქტორის ან ჟურნალისტის შეფასებებს ან განცხადებებს, თუ ხდება მხოლოდ **მესამე პირის განცხადებების** გავრცელება.⁴⁵ ინფორმაციისადმი მომეტებული ინტერესის შემთხვევაში, მესამე პირის უდავოდ უკანონო განცხადების გავრცელებაც დასაშვებია, თუ პრესის ორგანო, როგორც საკუთარ განცხადებას ისე არ გაავრცელებს. ამისთვის, საკმარისია, თუ მესამე პირის განცხადება განთავსდება სტატიაში ისე, რომ ხაზგასმულად მის მოსაზრებად წარმოჩინდეს.⁴⁶

დეტალურად არ არის განმარტებული, მესამე პირის უკანონო განცხადებების შემთხვევაში, ვრცელდება თუ არა გარკვეული **დისტანცირების ვალდებულება**. აღნიშნული დასკვნა ნაწილობრივ გამომდინარეობდა წარსულში სასა-

მართლო პრაქტიკიდან.⁴⁷ თუმცა, ევროსასამართლოს მიერ მანამდე მიღებული გადაწყვეტილებების გათვალისწინებით, ეს საკითხი ღიად რჩება უახლეს გადაწყვეტილებებში,⁴⁸ ვინაიდან გამომხატვის თავისუფლებისა და პრესის თავისუფლების ძირითადი უფლება (გძკ-ს 5 I) და კონვენციის მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტის გარანტიები, შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს დისტანცირების ვალდებულებას.⁴⁹

(3) პიროვნულობის უფლების დაცვის ფარგლებში, ასევე მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული **შესაბამისი სფეროების დაცვის ხარისხობრივი** საჭიროება.⁵⁰

განსაკუთრებული დაცვით სარგებლობენ ის ურთიერთობები, რომლებიც ინტიმური სფეროს ყველაზე ვიწრო არეალს განეკუთვნებიან ან მასთან ახლოს დგანან.⁵¹ ამ მხრივ, არსებობს სრულიად დაცული არსებითი არეალი, რომლის გაშუქებაც თავიდანვე გამორიცხულია ნებისმიერი საჯარო პუბლიკაციით. აღნიშნული განსაკუთრებით ეხება თავისუფლებას, შეინარჩუნოს სექსუალობის გამოხატვის საკუთარი ფორმები და განიცადოს ისინი თავისუფალ სივრცეში, რომელიც სრულიად მიუწვდომელია სხვებისთვის.⁵² თუმცა, თვითგასაჯაროების პრინციპების მიხედვით, აღნიშნული აბსოლუტური დაცვა არ ვრცელდება იმ შემთხვევაზე, თუ დაინტერესებული პირი თავად ხდის საზოგადოებისთვის

⁴³ BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 50, განხილულია: II. 1.

⁴⁴ BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 50; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 9. April 2019 - VI ZR 533/16 - NJW-RR 2019, 1134, juris Rn. 14.

⁴⁵ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 18; BVerfG, Beschluss vom 27. August 2019 - 1 BvR 811/17 - NJW 2019, 3567, juris Rn. 17.

⁴⁶ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 33; BVerfG, Beschluss vom 30. September 2003 - 1 BvR 865/00 - NJW 2004, 590, juris Rn. 13.

⁴⁷ BVerfG, Beschluss vom 30. September 2003 - 1 BvR 865/00 - NJW 2004, 590, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 26. November 1996 - VI ZR 323/95 NJW 1997, 1148, juris Rn. 50.

⁴⁸ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 33; BVerfG, Beschluss

vom 25. Juni 2009 - 1 BvR 134/03 - NJW-RR 2010, 470, juris Rn. 69.

⁴⁹ შდრ. EGMR, Urteil vom 29. März 2011 in Sachen Thoma v. Luxembourg, Application no. 38432/97 Rn. 64; EGMR, Urteil vom 30. März 2004 in Sachen Verlagsgruppe News GmbH v. Austria, Application no. 53984/00, Rn. 37 ff.

⁵⁰ BGH, Urteil vom 20. Dezember 2011 - VI ZR 261/10 - VersR 2012, 368, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 23. Juni 2009 - VI ZR 196/08 - BGHZ 181, 328, juris Rn. 30, სტუდენტების მიერ მასწავლებლების შეფასება ვებგვერდზე.

⁵¹ BGH, Urteil vom 30. April 2019 - VI ZR 360/18 - NJW 2020, 53, juris Rn. 11 ff., შანტაჟის შედეგად გამოქვეყნებული ინტიმური ფოტოების შესახებ პუბლიკაცია.

⁵² BVerfG, Beschluss vom 10. Juni 2009 - 1 BvR 1107/09 - NJW 2009, 3357, juris Rn. 24 ff.; BGH, Urteil vom 25. Oktober 2011 - VI ZR 332/09 - NJW 2012, 767, juris Rn. 12.

ხელმისაწვდომს თავისი ინტიმური სფეროს ძირითად საკითხებს.⁵³

ასევე, ინტიმური სფეროს მიღმა, განსაკუთრებულ დაცვას იმსახურებს ე.წ. **სენსიტიური მონაცემები**. ამის საწინააღმდეგოდ, ისეთ პირად გარემოებებს, რომლებიც მიეკუთვნებიან **სოციალურ და პროფესიულ სფეროებს**, როგორც წესი, აქვთ დაცვის უფრო დაბალი ხარისხი სხვა კანონიერ ინტერესებთან შედარებით.⁵⁴

(4) და ბოლოს, ინტერესთა შეწინააღმდეგება უნდა მოიცავდეს იმ ფაქტს, რომ პრესის ერთ-ერთი კონსტიტუციური მოვალეობაა საზოგადოების ინფორმირება საზოგადოებრივი ინტერესის საკითხებზე.⁵⁵ პრესის ამ ფუნქციურ და ინსტიტუციურ დატვირთვას შეუძლია დამატებით გააძლიეროს გამომხატვის თავისუფლების დაცვა, რომელიც გარანტირებულია ყველასთვის გქკ-ს 5 I-ის მიხედვით, პიროვნულობის ზოგად უფლებებთან შეწინააღმდეგობისას.⁵⁶

გ.გ) ეს პრინციპები მოქმედებს არა მხოლოდ სიტყვიერი პუბლიკაციებისას, არამედ, ძირითადად, **სურათებისა და ჩანაწერების მასალის გამოქვეყნებისას**.

(1) რამდენადაც სურათები **იდენტიფიცირებად პირებთან** ერთადაა გამოქვეყნებული § 22, 23 KUG-ის გაგებით (საავტორო უფლებების

შესახებ აქტი სახვითი ხელოვნებისა და ფოტოგრაფიის ნაწარმოებებზე - KunstUrhG, KUG), § 23 KUG-ის ცალკეული სამართლებრივი შეწინააღმდეგობის წესები დაცული უნდა იყოს გერმანიაში.⁵⁷ გარდა მოცემული **გრადაციული კანონის-მიერი დაცვის კონცეფციისაა**, პირის სურათები შეიძლება გავრცელდეს მხოლოდ მათი თანხმობით (22-ე მუხლის 1-ლი წინადადება KUG). აქედან გამონაკლისია სურათები თანამედროვე ისტორიიდან KUG-ის § 23 მუხლის 1-ლი წინადადების მიხედვით.⁵⁸

რაც შეეხება საზოგადოების საჭიროებას ინფორმაციისადმი, თანამედროვე ისტორიის ცნება არ არის ვიწრო ინტერპრეტაციის საგანი და, შესაბამისად, არ შეიძლება გაგებულ იქნეს ისტორიული მნიშვნელობით. უფრო მეტიც, ის მოიცავს ყველა საკითხს, რომლებიც საერთო საზოგადოებრივ ინტერესს წარმოადგენენ, ანუ მათ შორის მიმდინარე საკითხებსაც.⁵⁹ KUG-ის § 23 მუხლის მე-2 წინადადების თანახმად, ეს უფლებამოსილება არ მოქმედებს გავრცელებაზე, რომელიც არღვევს გამოსახული პირის ან, თუ ადამიანი გარდაცვლილია, მისი ნათესავების ლეგიტიმურ ინტერესებს.

ეს მარეგულირებელი კონცეფცია მოიცავს პიროვნულობის უფლებების დაცვის ზოგად

⁵³ BGH, Urteil vom 25. Oktober 2011 - VI ZR 332/09 - NJW 2012, 767, juris Rn. 12 f., პორნოგრაფიული შინაარსის პროფესიონალურად წარმოებული და კომერციულად გამოსაყენებელი ფილმების წარმოებაში ნებაყოფლობითი მონაწილეობისთვის.

⁵⁴ BGH, Urteil vom 20. Dezember 2011 - VI ZR 261/10 - VersR 2012, 368, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 23. Juni 2009 - VI ZR 196/08 - BGHZ 181, 328, juris Rn. 30; BGH, Urteil vom 9. August 2022 - VI ZR 1244/20 - NJW 2022, 3072, juris Rn. 32 ff., საწარმოს პიროვნულობის უფლება სასტუმროს სარეგისტრაციო პორტალის პუბლიკაციაში; BGH, Urteil vom 28. Juli 2022 - I ZR 171/21 - NJW 2022, 3783, juris Rn. 20 ff., პიროვნულობის უფლების მატერიალურ კომპონენტში ჩარევა ექიმის სამეცნიერო განცხადების გამოყენებით პროდუქტის რეკლამირებისთვის.

⁵⁵ BVerfG, Beschluss vom 6. November 2019 - 1 BvR 16/13 - BVerfGE 152, 152, juris Rn. 94; BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 11.

⁵⁶ BVerfG, Beschluss vom 6. November 2019 - 1 BvR 16/13 - BVerfGE 152, 152, juris Rn. 94; BVerfG, Beschluss vom

23. Juni 2020 - 1 BvR 1240/14 - NJW 2020, 2873, juris Rn. 12; BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 11.

⁵⁷ აღნიშნულთან იხ. BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 15 ff., BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 12 ff.; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 1328/20 - openJur 2022, 22050, juris Rn. 9 ff., განხილულია: II. 2.

⁵⁸ იგივე მოქმედებს სურათებთან მიმართებით, რომლებშიც ადამიანები მხოლოდ დამატებითად ჩანან პეიზაჟის ან სხვა ადგილის გვერდით, ასევე შეკრებების, მსვლელობისა და მსგავსი ღონისძიებების სურათებთან მიმართებით, რომლებშიც გამოსახული ადამიანები მონაწილეობდნენ.

⁵⁹ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 19; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 1328/20 - openJur 2022, 22050, juris Rn. 13.

პრინციპებს სურათების გამოქვეყნების უფლებაში.⁶⁰ ამგვარად, აღნიშნული მარტივი სამართლებრივი რეგულაციები გაგებულ უნდა იქნეს კონსტიტუციურ მოთხოვნებთან და კონვენციის მე-8 მუხლის გარანტიებთან თავსებადობაში.⁶¹

(2) რაც შეეხება სხვა ფოტორეპორტაჟს, (KUG-ის გამოყენების შეუძლებლობის შემთხვევაში) პიროვნულობის ზოგადი უფლებების დაცვის სფეროსთვის დადგენილი პრინციპები და შენონადობის კრიტერიუმები გამოყენებულ უნდა იქნეს პირდაპირ.

გასათვალისწინებელია, რომ პუბლიკაციის ტიპისა და მიმართულების, შინაარსისა და ფორმის თავისუფლად განსაზღვრის უფლება არის პრესის თავისუფლების გარანტიის ძირითადი უფლების საფუძველი.⁶² პრესისა და გამოხატვის თავისუფლების საფუძველია, რომ მედიას, ზოგადად, შეუძლია, საკუთარი ჟურნალისტური კრიტერიუმების მიხედვით გადაწყვიტოს, რას მიიჩნევს საზოგადოებრივ ინტერესად და რას არა.⁶³ ეს მოიცავს იმ ფაქტს, რომ პრესის ორგანოს, ზოგადად, შეუძლია, დამოუკიდებლად გადაწყვიტოს პუბლიკაციის გაშუქების ტიპი, მათ შორის ილუსტრაცია სურათების მეშვეობით. ერთის მხრივ, სურათებს შეუძლიათ შე-

ავსონ სიტყვიერი პუბლიკაცია და ამით ხაზი გაუსვან მის ავთენტურობას.⁶⁴ მეორე მხრივ, გვყავს 5 I-ით დაცულ ინფორმაციაზე არსებული დანართი შეიძლება იმისთვის იყოს საჭირო, რომ მკითხველის ყურადღება მიიპყროს სურათების დამატებით სიტყვიერ ნაწილზე (ე.წ. Anteasern).⁶⁵ შესაბამისად, ილუსტრაციას ენიჭება მნიშვნელობა იმ კუთხით, რომ იგი ეხმარება სიტყვიერ ნაწილს და ვიზუალიზაციის საშუალებით აძლიერებს მის შესახებ ცნობიერების მდგრადობას. შედეგად, დასურათებული პუბლიკაციები ხვდებიან კონსტიტუციით დაცულ სფეროში, რომლის ილუსტრაციებსაც ისინი ემსახურებიან.⁶⁶

გამოსახული პიროვნების პირად სფეროში შეჭრა, რომელიც დაკავშირებულია სურათის გავრცელებასთან, შეზღუდულია პროპორციულობის პრინციპით.⁶⁷ ამიტომ ყველაფერი, რაც ადამიანებს მოწყენილობის, ცნობისმოყვარეობისა და სენსაციურობის გამო აინტერესებთ, არ ამართლებს მის ვიზუალურ წარმოდგენას ფართო მედია საზოგადოებაში. ეს განსაკუთრებით ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც ფოტორეპორტაჟი ყოველგვარი სათქმელის გარეშე ემსახურება მხოლოდ მკითხველის ვიზუალური ხედვის მიმართვას სხვისი სიკვდილის ან ტანჯვისკენ.⁶⁸

⁶⁰ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 15 ff.; BGH, Urteil vom 29. September 2020 - VI ZR 449/19 - GRUR 2021, 106, juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 7. Juli 2020 - VI ZR 250/19 - FamRZ 2020, 1847, juris Rn. 9.

⁶¹ EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Hannover v. Germany No. 2, Application no. 40660/08 - NJW 2012, 1053, Rn. 114; BVerfG, Beschluss vom 26. Februar 2008 - 1 BvR 1602/07 - BVerfGE 120, 180, juris Rn. 85 ff.; BGH, Urteil vom 7. Juli 2020 - VI ZR 250/19 - FamRZ 2020, 1847, juris Rn. 9.

⁶² BVerfG, Beschluss vom 9. Dezember 2020 - 1 BvR 704/18 - NJW 2021, 1585, juris Rn. 15; BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 11; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 19; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 88.

⁶³ BVerfG, Beschluss vom 9. Dezember 2020 - 1 BvR 704/18 - NJW 2021, 1585, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris

Rn. 19; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 9. April 2019 - VI ZR 533/16 - NJW-RR 2019, 1134; juris Rn. 9

⁶⁴ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 88.

⁶⁵ BVerfG, Beschluss vom 9. Februar 2017 - 1 BvR 967/15 - NJW 2017, 1376, juris Rn. 16; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 19; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 15.

⁶⁶ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 88; BGH, Urteil vom 29. Mai 2018 - VI ZR 56/17 - VersR 2018, 1136, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 9. April 2019 - VI ZR 533/16 - NJW-RR 2019, 1134, juris Rn. 10.

⁶⁷ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 88; BGH, Urteil vom 6. Februar 2018 - VI ZR 76/17 - NJW 2018, 1820, juris Rn. 15.

⁶⁸ შდრ. BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 120; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 81; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR

კონკრეტულად სად უნდა გაივლოს ხაზი მიმდინარე პუბლიკაციის მიმართ საზოგადოების მხრიდან ინფორმაციისადმი ლეგიტიმურ ინტერესზე, შეიძლება გადანყდეს მხოლოდ ცალკეული შემთხვევის მახასიათებელი გარემოებების გათვალისწინებით.⁶⁹

3. ფაქტობრივ განცხადებებსა და შეფასებით განსჯას⁷⁰ შორის ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანი განსხვავება პრაქტიკულ დონეზე ასახვას პოვნებს, **სამართლებრივი შედეგების მხრივ, ქმედების განხორციელების დავალდებულებასა და ქმედების აღკვეთის მოთხოვნებს შორის დიფერენციაციისას.**

ა) არაზუსტი ფაქტობრივი განცხადებების შემთხვევაში, არსებობს ნეგატორული სარჩელი ქმედების განხორციელებაზე (**გამოსწორების მოთხოვნა**), გსკ-ის § 12, 1004, 823 1 ანალოგია⁷¹ (შინაარსით შდრ. სსკ-ის 18 I, 161, 992 და შემდეგი მუხლები).⁷² აღნიშნული გამოსწორების მოთხოვნის უფლების ფაქტობრივი წინაპირობები და სამართლებრივი შედეგები თითოეულ შემთხვევაში დაზუსტებული უნდა იყოს ფუნდამენტური უფლებების შესაბამისად.⁷³ ეს ნიშნავს, რომ გამოსწორების მოთხოვნის უფლების შინაარსი მოითხოვს შესაბამისი და პროპორციული ბალანსის დაცვას კონსტიტუციური რანგის მქონე ურთიერთწინააღმდეგობრივ სამართლებრივ ინტერესებს შორის, ანუ, ერთი მხრივ, პიროვნულობის უფლების დაცვას და, მეორე მხრივ, აზრისა და პრესის თავისუფლების დაც-

ვას. ამიტომ სასამართლო პრაქტიკამ განავითარა გამოსწორების მოთხოვნის უფლების სხვადასხვა გრადაცია.

ერთის მხრივ, პრესის თავისუფლების ყველაზე დიდი ხელყოფა, მაგრამ, მეორე მხრივ, თავიდანვე არასწორი ფაქტობრივი განცხადების გაკეთების შემდეგ პიროვნულობის უფლების ყველაზე მდგრადი დამცავი ღონისძიება **ამ განცხადების უარყოფაა**. აღნიშნულით სრულდება რეპუტაციის განგრძობადი შელახვა და ამით მთავრდება **გამოქვეყნებით შექმნილი უკანონო დარღვევა**.⁷⁴

მედია პუბლიკაციის დამახინჯებული ცალმხრივობის შემთხვევაში, უპირველესად ნაწილობრივად არასწორი ფაქტობრივი წარდგენის შემთხვევაში, შესაძლებელია მხედველობაში იქნეს მიღებული, როგორც ნაკლებად მკვეთრი ღონისძიების **შესწორების მოთხოვნა**⁷⁵ (**Anspruch auf Richtigstellung**) ან - თუ დისტანცირების მოთხოვნა არსებობს და დაირღვა (იხ. ზემოთ I. 2. დ) ბ.ბ) (2)) - ასევე **მესამე პირის განცხადებებისგან გამიჯვნის მოთხოვნა**.⁷⁶

გამოსწორების მოთხოვნის შემდგომ დაკონკრეტებას წარმოადგენს იმის მტკიცება, რომ წარსულში გაკეთებული განცხადების შემდგომი შენარჩუნება აღარ მოხდება (ე.წ. **ცნობების შეზღუდული უარყოფა**). აღნიშნული შეზღუდული ცნობების უარყოფა, როგორც უფრო რბილი და, შესაბამისად, უფრო პროპორციული ზომა, ეხება შემთხვევებს, როდესაც ფაქტი, რომელიც მოგვიანებით აღმოჩნდება არასწორი,

2021, 52, juris Rn. 30; თუმცა, არსებობს წმინდა გუაირისტული წარმოდგენა თითოეულ შემთხვევაში, ყოველი მათგანი უარყოფილია.

⁶⁹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 88; BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 38.

⁷⁰ გამიჯვნის კრიტერიუმებზე ზემოთ I. 2. გ) გგ); განმარტების პრინციპებზე ქვემოთ II. 1. გ).

⁷¹ ახალ გადანყვებილებში მხოლოდ გსკ-ის § 1004, § 823 Abs. 1 BGB ანალოგი სახელდება.

⁷² სამართლებრივ-დოგმატური წარმოშობისთვის საფუძვლიანად: BGH, Beschluss vom 19. Dezember 1960 - GSZ 1/60 - BGHZ 34, 99, juris Rn. 20 ff.; ახალი სასამართლო პრაქტიკიდან: BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 13.

⁷³ მთლიანად შეჯამებისთვის: BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 13; BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23.

⁷⁴ BGH, Urteil vom 15. November 1994 - VI ZR 56/94 - BGHZ 128, 1, juris Rn. 58; BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23.

⁷⁵ BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 55; BGH, Urteil vom 22. April 2008 - VI ZR 83/07 - BGHZ 176, 175, juris Rn. 11; BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23.

⁷⁶ BGH, Urteil vom 6. April 1976 - VI ZR 246/74 - BGHZ 66, 182, juris Rn. 21; BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23.

თავდაპირველად შეიძლება მართლზომიერად იყოს გავრცელებული ეჭვის შესახებ პუბლიკაციებში.⁷⁷ თუმცა, როგორც ნებისმიერი სხვა ნეგატორული ქმედების განხორციელების მოთხოვნებში საჭიროებს ასევე დამატებით განცხადებასთან შემხებლობაში არსებულ განგრძობად დარღვევას და მიმდინარე სამართლებრივი დაცვის საჭიროებას. გარდა ამისა, სასამართლო პრაქტიკამ შეიმუშავა „**შედეგების აღმოფხვრის კანონიერი უფლება**“ (დანვრილებით ამის შესახებ II. 6. ა) ეე)). აღნიშნული ეხება დამატებით შინაარსობრივ ინფორმაციის მიწოდებას სისხლის სამართლის პროცესში დაინტერესებული პირისთვის ხელსაყრელი შედეგის შესახებ, რომლის შესახებაც ადრე მართლზომიერად იყო ცნობები გავრცელებული.⁷⁸ თავისი დოგმატური კონსტრუქციით, ეს მოთხოვნა შედეგების აღმოფხვრის შესახებ ძალიან უახლოვდება ცნობების შეზღუდულ უარყოფას. თუმცა, სამართლებრივი შედეგი დაკავშირებულია არა ადრინდელი განცხადების დისტანცირებასთან, არამედ ცნობებთან, რომლებიც ავსებენ ახალი ფაქტობრივი გარემოებებით მოვლენების შინაარსს, როგორიცაა პროკურორის მიერ გამოძიების შეწყვეტა ან გამამართლებელი განაჩენი.

სასამართლო პრაქტიკაში გამოსწორების მოთხოვნას დიდი მნიშვნელობა არ აქვს. თუმცა არ უნდა დაკნინდეს მათი პროფილაქტიკური ეფექტი, რომელიც ირიბად აფერხებს ფაქტების შესახებ დაუდევარ განცხადებებს და უგულისყურო კვლევას ეჭვის შესახებ პუბლიკაციებში ისევე, როგორც პრესის ორგანოებს ამ საკითხების მიმართ, სულ მცირე, შესაბამისად მგრძნობიარეს ხდის.

ბ) **ქმედების განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნები** (გსკ-ის § 1004, § 823 1 ანალოგია) შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც არაზუსტი ფაქტების გავრცელების, ასევე შეფასებით მსჯელობის უკანონო გამოქვეყნების შემთხვევაში.⁷⁹ როგორც ყველა ქმედების განხორციელების აკრძალვის სარჩელი, აღნიშნულიც ასევე დამატებით მოითხოვს განგრძობად დარღვევას და სამართლებრივი დაცვის საჭიროებას.

აღნიშნული ქმედების განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნის პრაქტიკული წონადობა შესამჩნევად აღემატება ნეგატორულ გამოსწორების მოთხოვნას. ერთის მხრივ, ის ემყარება იმ ფაქტს, რომ ქმედების განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნა მოქმედებს ასევე დაუშვებელი შეფასებით მსჯელობის წინააღმდეგ და, შესაბამისად, მათი საგნობრივი გამოყენების ფარგლები გაცილებით ფართოა. მეორეს მხრივ, ქმედების განხორციელების მოთხოვნის მტკიცება ხშირად მოიცავს იმის რისკს, რომ თემა, რომელიც უფრო აქტუალური თემების გამო უკანა პლანზეა გადაწეული და რომელიც საზოგადოებაში „დაივიწყა“, ხელახლა წამოიჭრება ან ის საკითხი, რომელიც აქამდე უმნიშვნელო იყო ქმედების განხორციელების მოთხოვნის შედეგად ფართო საზოგადოების აღქმის საგანი გახდება. თუმცა, აღნიშნული საკითხი ხშირად არ შედის იმ პირთა ინტერესებში, ვისი პიროვნულობის უფლებებიც დაირღვა. ამიტომ, ისინი ხშირად კმაყოფილდებიან სასამართლოს გარეშე სადამსჯელო ღირებულების მქონე ქმედების განხორციელებისგან თავის შეკავების პირობით⁸⁰ ან შეზღუდული სასამართლო პროცესებით ქმედე-

⁷⁷ BVerfG, Beschluss vom 28. August 2003 - 1 BvR 2194/02 - NJW 2004, 354, juris Rn. 16; BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 13.

⁷⁸ BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 14; BVerfG, Beschluss vom 28. April 1997 - 1 BvR 765/97 - NJW 1997, 2589, juris Rn. 14; grundlegend: BGH, Urteil vom 30. November 1971 - VI ZR 115/70 - BGHZ 57, 325, juris Rn. 19 ff.

⁷⁹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 34; BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 8; BGH, Urteil vom 1. März 2016 - VI ZR 34/15 - BGHZ 209, 139, juris Rn. 15; zusammenfassend: Bayer in: Herberger/ Martinek/Rüßmann/Weth/Würdinger, jurisPK-BGB, 9. Aufl., § 1004 BGB (Stand: 17.03.2021) Rn. 56.

⁸⁰ საკითხი ეხება უმოქმედობის განცხადებებს, რომლებშიც დამრღვევი პპირდება, მისი უმოქმედობის-დაპირების სერიოზულ ნიშნად აღქმისთვის, ბრალეულად კანონის დარღვევის შემთხვევაში მსხვილ სახელშეკრულებო ჯარიმის გადახდას დაინტერესებული პირისთვის. გარკვეულ

ბის განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნასთან დაკავშირებით და ამით განიცდიან გარკვეულ შინაგან კმაყოფილებას.

გ) ამასთან, არსებობს ზოგადი კანონისმიერი ნინაპირობების გათვალისწინებით **მატერიალური ზიანის ანაზღაურების** მოთხოვნები.

პიროვნულობის უფლებების სერიოზული დარღვევის შემთხვევაში, შეიძლება **არამატერიალური ზიანის ანაზღაურების** მოთხოვნაც. ფულადი კომპენსაციის ეს მოთხოვნა სამართლებრივად ეფუძნება არა ტკივილისა და ტანჯვის კომპენსაციის საკანონმდებლო რეგულაციებს (გსკ-ის § 253 II, რეგულაციის საგანი შდრ. სსკ-ის 413), არამედ გძკ-ის 1 I (ადამიანის ღირსება) და 2 I (პიროვნების თავისუფალი განვითარება) მუხლებიდან გამომდინარე დაცვის მოთხოვნებს, ანუ, საბოლოო ჯამში, კონსტიტუციურ-სამართლებრივ მოთხოვნებს.⁸¹ ამ მოთხოვნასთან მიმართებით ფაქტობრივ ნინაპირობებზე მითითებები ეფუძნება II 6. ბ).-ს.

დ) აღნიშნულისგან დამოუკიდებლად, არსებობს **პრესასთან სამართლებრივად დაკავშირებული კონტრგანცხადების შესახებ მოთხოვნა**.

აღნიშნული მოთხოვნები რეგულირდება შესაბამისი ფედერალური მიწის პრესის კანონებში.⁸² მოცემულის მიხედვით, ნებისმიერ პირს, ვის შესახებაც მედიაში ხდება ფაქტის გავრცელება, შეუძლია უსასყიდლოდ შეძლოს გამოქვეყნებული ფაქტების წინააღმდეგ საკუთარი კონტრგანცხადების იმავე პრესის ორგანოში გამოქვეყნება. აღნიშნული კონტრგანცხადება უნდა გამოქვეყნდეს პრესის ორგანოს მომდევნო ხელმისაწვდომ ნომერში იმავე ადგილას და იმავე

ფორმატში, სადაც მოცემული პუბლიკაცია გამოქვეყნდა.⁸³ არ აქვს მნიშვნელობა პრესაში გამოქვეყნებული ფაქტი სწორია თუ არა. თუმცა, კონტრგანცხადება შეიძლება შეიცავდეს მხოლოდ ფაქტობრივ გარემოებებს, ანუ არ უნდა იყოს საკუთარი შეფასებები. პრესის ორგანო უფლებამოსილია კონტრგანცხადებას დაუპირისპიროს საკუთარი განცხადება, ანუ დაამატოს, რომ იგი მხარს უჭერს თავის ფაქტობრივ განცხადებას.

კონტრგანცხადების ეს უფლება ემსახურება დაინტერესებული პირის პიროვნულობის უფლებების დაცვას.⁸⁴ მიუხედავად იმისა, რომ ის პრესის სამართალს უკავშირდება, ეს ფაქტი გავლენას ვერ მოახდენს სამოქალაქო სამართლის ზოგად მოთხოვნებზე ქმედების განხორციელებისა და ქმედების აკრძალვის შესახებ მოთხოვნებზე გსკ-ის §1004, § 823 I ანალოგია.⁸⁵ თუმცა, პრესის კანონმდებლობით კონტრგანცხადების შესაძლებლობის არსებობის გამო, არამატერიალური ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა მისი სუბსიდიურობის მიზეზით (უფრო როგორც გამონაკლისი) შეიძლება აღარ არსებობდეს.⁸⁶

პრესის სამართლებრივი კონტექსტის გამო კონტრგანცხადების უფლების პრაქტიკული მნიშვნელობა დაბალია. ერთის მხრივ, ეს გამოწვეულია მისი ფარგლების ზოგიერთი მოდალობით (აქ დეტალურად არ იქნება აღწერილი). მეორეს მხრივ, დაინტერესებული პირისთვის ხშირად არსებობს რისკი, რომ კონტრგანცხადების გამოქვეყნებამ საზოგადოების ყურადღება მიიპყროს ისეთ თემაზე, რომელიც მანამდე თითქმის არ იყო შემჩნეული; უხეშად რომ ვთქვათ,

პირობებში, ეს უმოქმედობის განცხადება, რომელიც ექვემდებარება ჯარიმას, გამოიცხადეს განმეორების რისკს, როგორც მატერიალურ ნინაპირობას. (შდრ. ბოლოს: BGH, Urteil vom 1. Dezember 2022 - I ZR 144/21 - GRUR 2023, 255, juris Rn. 34 ff.).

⁸¹ შდრ. BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 63 ff.; BGH, Beschluss vom 8. März 2022 - VI ZB 14/21 - ZfSch 2022, 259, juris Rn. 10.

⁸² შდრ. § 10 des Sächsischen Pressegesetzes: https://www.revosax.sachsen.de/vorschrift/4197?redirect_successor_allowed=1#p10.

⁸³ დეტალურად პასუხის უფლების მოთხოვნებისა და ფარგლების შესახებ: BVerfG, Beschluss vom 14. Januar 1998 - 1 BvR 1861/93 - BVerfGE 97, 125, juris Rn. 113 ff.

⁸⁴ BVerfG, Beschluss vom 14. Januar 1998 - 1 BvR 1861/93 - BVerfGE 97, 125, juris Rn. 114; BGH, Urteil vom 28. September 2021 - VI ZR 1228/20 - NJW 2022, 626, juris Rn. 14; BGH, Urteil vom 6. April 1976 - VI ZR 246/74 - BGHZ 66, 182, juris Rn. 122.

⁸⁵ შდრ. მოთხოვნების განსხვავებული სამართლებრივი ბუნების შესახებ: BGH, Urteil vom 17. November 2015 - VI ZR 493/14 - juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 3. August 2010 - VI ZR 113/09 - NJW 2010, 3037, juris Rn. 18 f.

⁸⁶ Vieweg/Lorz in: Herberger / Martinek / Rüßmann / Weth / Würdinger, jurisPK-BGB, 10. Aufl., § 253 BGB (Stand: 01.02.2023) Rn. 44.

დაინტერესებული პირი გაიტანს კლასიკურ ავტოგოლს და თავად აყენებს საკუთარ თავს „never ending story“-ის მდგომარეობაში.

4. როგორც შესავალში აღინიშნა, ეს მოკლე მიმოხილვა შემოიფარგლება იმ პრობლემური სფეროებით, რომლებიც გამოსაყენებელია ქვემოთ განხილული 2022 წლის გადაწყვეტილებების გასაგებად. ამიტომ იგნორირებულია რიგი სხვა პრობლემები, მაგალითად

- პიროვნულობის ზოგადი უფლებების დაცვა სატირული ხასიათის პრესის სიუჟეტებთან დაკავშირებით;⁸⁷

- ყალბი ფაქტების გავრცელება სურათების ფარული მანიპულაციის გზით, მაგალითად, გამოსახულების დამუშავება პროგრამული უზრუნველყოფის გამოყენებით;⁸⁸

- სანარმოს პიროვნულობის და სხვა იურიდიული პირების პიროვნულობის უფლებების დაცვის მთლიანი სფერო.⁸⁹

სიკვდილის შემდგომი პიროვნულობის უფლებების ასპექტები განხილულია II 1. ე).

II. გადაწყვეტილებების დეტალები:

1. გადარჩენილი პირების პიროვნულობის ზოგადი უფლებების დარღვევა:

2022 წელს გერმანიის ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს მიერ მიღებული რამდენიმე გადაწყვეტილება უკავშირდება ცნობილი

მსახიობის გარდაცვალების გარემოებების აღწერას, რომელსაც ჯანმრთელობის პრობლემები შეექმნა ხმელთაშუა ზღვაზე ნავით მოგზაურობისას ცურვისა და ჩაყვინთვის დროს და შედეგად გარდაიცვალა.⁹⁰ აღნიშნულის შესახებ პრესის სხვადასხვა ორგანო იუწყებოდა, სადაც გადარჩენის მცდელობების შესახებ ინფორმაცია და გაკვეთის შედეგები იყო მოწოდებული. გარდაცვლილის ქმარმა, რომელიც ასევე იმყოფებოდა ნავზე და რომელიც, როგორც საზოგადოებისთვის ცნობილი პირი, პუბლიკაციაში სახელით იყო მოხსენიებული, სასამართლოს ქმედების განხორციელების აკრძალვის სარჩელით მიმართა.

ა) უპირველეს ყოვლისა, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო თავის გადაწყვეტილებებში აჯამებს თავის წინა პრეცედენტულ პრაქტიკას პიროვნულობის ზოგადი უფლებების დაცვის შესახებ, რომელიც უკვე ზემოთ იყო ახსნილი. შედეგად, გადაწყვეტილებების ცენტრალური ნაწილი ეხება გარდაცვლილის ახლო ნათესავების პირადი სფეროს დაცვას.

გადაწყვეტილების ამოსავალი ნერტილი არის ის, რომ ჩარევა პიროვნულობის უფლებაში შესაძლებელია მხოლოდ უშუალოდ დაზარალებულთან მიმართებით. ნებისმიერ პირზე, რომელზეც სხვა პირის პიროვნულობის უფლებაში ჩარევა ირიბ ზეგავლენას ახდენს, სამართლებრივად მხოლოდ მაშინ მოქმედებს, თუ პუბლიკაცია ასევე შეიცავს უშუალოდ მისი პიროვნულობის უფლებების დარღვევასაც.⁹¹ შესაბამისად,

⁸⁷ იხ. BVerfG, Beschluss vom 25. März 1992 - 1 BvR 514/90 - BVerfGE 86, 1, juris Rn. 32 ff.; BGH, Urteil vom 10. Januar 2017 - VI ZR 562/15 - NJW 2017, 1617, juris Rn. 13 ff.; BGH, Urteil vom 8. November 2005 - VI ZR 64/05 - NJW 2006, 603, juris Rn. 11.

⁸⁸ იხ. ამასთან დაკავშირებით BVerfG, Beschluss vom 14. Februar 2005 - 1 BvR 240/04 - NJW 2005, 3271, juris Rn. 22 ff.; BGH, Urteil vom 8. November 2005 - VI ZR 64/05 - NJW 2006, 603, juris Rn. 19.

⁸⁹ იხ. BGH, Urteil vom 9. August 2022 - VI ZR 1244/20 - NJW 2022, 3072, juris Rn. 32, სასტუმროს შეფასების პორტალისთვის; BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 54/21 - MDR 2023, 232, juris, ექიმის შეფასების პორტალისთვის; BGH, Urteil vom 22. Februar 2011 - VI ZR 120/10 - NJW 2011, 2204, juris Rn. 9 ff., საკრედიტო შეფასებებისთვის; შდრ. დამატებითი მასწავლებლის

შეფასების ფორუმისთვის: BGH, Urteil vom 23. Juni 2009 - VI ZR 196/08 - BGHZ 181, 328, juris Rn. 29 ff.

⁹⁰ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 123/21 - MDR 2022, 1023; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 124/21 - ZUM-RD 2022, 545; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 125/21 - openJur 2022, 13872; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496.

⁹¹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 3960, juris Rn. 36; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 25; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 123/21 - MDR 2022, 1023, juris Rn. 36; შდრ. BGH, Urteil vom 6. Dezember 2005 - VI ZR 265/04 - BGHZ 165, 203, juris Rn. 21; შემგებლობასთან დაკავშირებით დეტალურად BGH, Urteil vom 14. Juni 2022 - VI ZR 172/20 - NJW 2022, 2406, juris Rn. 11, რომლის მიხედვითაც გერმანიაში

პირის გარდაცვალების შესახებ პუბლიკაციის გავრცელებისას, ინდივიდუალური საქმის გარემოებებზეა დამოკიდებული, უშუალოდ თუ მხოლოდ ირიბად ზიანდება ახლო ნათესავის პიროვნულობის უფლებები.⁹²

პირდაპირი შემხებლობა არ მოითხოვს, რომ მესამე პირი, ამ შემთხვევაში მსახიობის ქმარი, იყოს პუბლიკაციის ყურადღების ცენტრში ან კონტენტი უპირველესად მასზე იყოს მიმართული. თუმცა, აუცილებელია, რომ მესამე პირის პიროვნულობის უფლების სფერო მაინც იყოს თემატიზირებული პრესის პუბლიკაციაში. პირადი შემხებლობის საჭიროება არ გამოირეცხება იმით, რომ პუბლიკაციაში მოხსენიებული პირი გარდაიცვალა და მისი ფუნდამენტური უფლება პიროვნების თავისუფალი განვითარების შესახებ (გკპ-ის 2 I) აღარ მოქმედებს.⁹³

პიროვნულობის უფლების დარღვევა მხოლოდ იმიტომ ვერ იარსებებს, რომ მესამე პირი წარმოდგენილ პირთან ახლო ურთიერთობის გამო პუბლიკაციით, რომელიც მას არც პირდაპირ და არც დუმილით არ მოიხსენიებს, თავს გრძნობს დაზარალებულ პირად. ასევე არ არის საკმარისი, რომ მკითხველი, მსმენელი ან მაყურებელი მოცემულ პუბლიკაციას მიზეზად აღიქვამს, ისაუბროს მესამე პირის შესახებ ან თუნდაც შეაწუხოს იგი. ასეთი გამოხატულებები წარმოადგენენ გაშუქების მხოლოდ ირიბ რეფლექსურ ეფექტს და საბოლოო ჯამში მომდინარეობს იმ პირთან პირადი კავშირის შედეგად, რომელიც საზოგადოების თვალში პუბლიკაციის გამო ყურადღების ცენტრშია.⁹⁴

ბ) აღნიშნულ გარემოებებზე დაყრდნობით ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ პრესის პუბლიკაციების დიდი ნაწილი ერთად გატარებული შვებულებისა და ნავით გამგზავრების შესახებ, განიხილა როგორც მსახიობის მეუღლის პირად სფეროში პირდაპირი ჩარევა. უბედური შემთხვევის მომენტში ორივე იმყოფებოდა ისეთ ადგილას, სადაც შესაძლებელი იყო დასვენება გარკვეულ განმარტობაში, საზოგადოების დაკვირვებისა და მათ გამო იძულებით განხორციელებული თვითკონტროლისგან თავისუფლად ყოფნის მიზნით.

ზემოაღნიშნულ მოცემულობაში ქმრის პიროვნულობის უფლების ხელშეუხებლობაზე პირდაპირ მოახდინა ზეგავლენა იმ ფაქტმა, როდესაც შეიტყო, რომ მისმა ცოლმა წყალში მოულოდნელად დაკარგა გონება. ეს ინფორმაცია განუყოფლად არის დაკავშირებული იმ ფაქტთან, რომ მსახიობის ქმარი ნავზე მოულოდნელად აღმოჩნდა უკიდურესი ემოციური სტრესის სიტუაციაში, როდესაც იგი მარტო იყო და ცოლის სიცოცხლის გადარჩენისთვის უწევდა ბრძოლა.⁹⁵

ანალოგიურად, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ პუბლიკაციის ის ნაწილები - მათ შორის ქმართან მიმართებით -, რომლებიც ეხებოდა ცხედრის გერმანიაში გადასვენებას, მიაკუთვნა პირად სფეროს. გადასვენება წარმოადგენს მოვლენას, რომელიც დაშორებულია საზოგადოებისგან, ემსახურება დაკრძალვისთვის მომზადებას და ეხება მხოლოდ ახლო ნათესავებს.⁹⁶ ანალოგიურად განიმარტება გაკვეთის

მცხოვრები ყოველი ებრაელის სისწორესა და პატივისცემაზე მოთხოვნას პირდაპირ ებრძვის იუდაიზმის დაცინვა და შეურაცხყოფა.

⁹² BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 38 ff.; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 28; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 123/21 - MDR 2022, 1023, juris Rn. 36; BGH, Urteil vom 6. Dezember 2005 - VI ZR 265/04 - BGHZ 165, 203, juris Rn. 23 ff.

⁹³ იხ. BVerfG, Beschluss vom 5. April 2001 - 1 BvR 932/94 - NJW 2001, 2957, juris Rn. 18; BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 12. Juli 2018 - III ZR 183/17 - BGHZ 219, 243, juris Rn. 53; BGH, Beschluss vom 25.

April 2018 - XII ZB 414/16 - NJW-RR 2018, 967; juris Rn. 19; შდრ. გარდაცვლილი პიროვნების შემდგომი უფლებების შესახებ II. 1. ე).

⁹⁴ სრულად: BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 37; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 26; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 6. Dezember 2005 - VI ZR 265/04 - BGHZ 165, 203, juris Rn. 24.

⁹⁵ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 41.

⁹⁶ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 84; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 69.

შედეგებიც, რადგან ეს პირდაპირ კავშირშია ზემოთ აღწერილ უბედურ შემთხვევასთან, რომელსაც მეუღლე უშუალოდ შეესწრო.⁹⁷

გარდა ამისა, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ პუბლიკაციების ის ნაწილები ჩათვალა ქმრის პიროვნულობის უფლებების დარღვევად, რომელიც ეხებოდა მესამე პირის მხრიდან გადარჩენის მცდელობებს, როგორებიცაა სამაშველო შეუღლმფრენების, სასწრაფო დახმარების ექიმებისა და სასწრაფო დახმარების მანქანების გამოყენებას. მართალია, ეს ზომები ადგილზე ვერ დარჩებოდა საზოგადოებისგან დაფარული, ასე რომ აღნიშნული ქმრის სიცრვით პირად სფეროს - გემისგან განსხვავებით - ვერ დააზარალებდა, თუმცა, პირად სფეროში შინაარსობრივი ჩარევა, მოცემულ შემთხვევაში, გამოიხატებოდა იმაში, რომ ხმელეთზე განხორციელებულმა პირველადი დახმარების ღონისძიებებმა გამოიწვიეს ქმრის ყველაზე მძაფრი შიში მისი მეუღლის სიცოცხლის მიმართ. ის, რომ პუბლიკაციებში ეს შიში პირდაპირ არ არის ნახსენები, არაფერს ცვლის.⁹⁸

გ) გადანყვეტილების კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტი ეხება **პუბლიკაციის მთავარი არსის დადგენას**.

ა.ა) უპირველეს ყოვლისა, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო აძლიერებს თავის დამკვიდრებულ სასამართლო პრაქტიკას, რომლის მიხედვითაც ინტერპრეტაცია, ერთის მხრივ, უნდა ეფუძნებოდეს **პუბლიკაციის მიუკერძოებელი და გონივრული მკითხველის გაგებას**⁹⁹ და მეორეს მხრივ, **საერთო კონტექსტს**, რომლის ფარგლებშიც გაკეთებულია განცხადება.¹⁰⁰ ის არ უნდა იყოს ამოღებული იმ კონტექსტიდან, რომელსაც ის ეხება და არ უნდა მოხდეს მისი მხოლოდ იზოლირებულად შეფასება.¹⁰¹

ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დააკონკრეტა ეს ზოგადი პრინციპები აქ განხილულ სამართალწარმოებაში ისე, რომ განმარტებისთვის გადამწყვეტი უნდა იყოს მხოლოდ ამ კონკრეტული პუბლიკაციის საერთო კონტექსტი, რომელშიც განსამარტი პუბლიკაციაა მოხვედრილი. ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს აზრით, გამომხატვის თავისუფლების გაუმართლებელ შეზღუდვას გამოიწვევდა, თუ განცხადების შინაარსის დასადგენად იმავე თემაზე სხვა სტატიების შინაარსის გამოყენება მოხდებოდა. მაშინაც კი, თუ ცალკეული პუბლიკაციები ერთმანეთზეა აგებული, როგორც „გაგრძელებული ამბავი“, ისინი არ ქმნიან ერთიანობას, მათში მოცემული განცხადებების ინტერპრეტაციისას - და შესაბამისად, პიროვნულობის უფლებების დაცვის ფარგლების განსაზღვრისას.¹⁰²

განხილული გადანყვეტილებების გარდა, უნდა აღინიშნოს, რომ სხვანაირად უნდა განიმარტოს საკითხი, როდესაც ავტორების ცალკეული ნაწილები თავიდანვე აღიქმებოდა, როგორც ინფორმაციული საერთო კონცეფციის ნაწილი (ნაწილი 1, ნაწილი 2 ან სხვა შინაარსთან დაკავშირებული მითითებები). ამის სასარგებლოდ მეტყველებს ის, რომ ცალკეული ნაწილები უნდა ექვემდებარებოდნენ როგორც ინდივიდუალურ, ასევე საერთო განხილვას. ამისათვის, რა თქმა უნდა, არ არის საკმარისი, რომ რედაქციულად თვითმართი სტატიები ერთიანდებოდნენ ერთი მთავარი თემატური ფოკუსის, ანუ ერთი ტიპის თემატური სერიების ქვეშ ან ერთიანი ლოგოს ფარგლებში უნდა იყოს გაყიდული (მაგ. რეგულარულად გამომავალი სატელევიზიო ჟურნალები ან ჟურნალის რეგულარული რუბრიკები). ასეთი მიდგომა თავიდანვე, და არა მხოლოდ ინტერესების შენონვისას შეზღუდავდა,

⁹⁷ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 79; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 68.

⁹⁸ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 74.

⁹⁹ BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 29; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334, juris Rn. 11.

¹⁰⁰ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 73; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334, juris Rn. 11.

¹⁰¹ BGH, Urteil vom 2. Juli 2019 - VI ZR 494/17 - VersR 2019, 1432, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 16. Januar 2018 - VI ZR 498/16 - VersR 2018, 492, juris Rn. 20.

¹⁰² სრულად: BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 106.

პრესის, ინფორმაციისა და აზრის თავისუფლების ძირითად უფლებას კონსტიტუციურად დაუშვებელი გზით.

ბ.ბ) ამასთან, უნდა განვასხვავოთ მედიაპუბლიკაციების განმარტება ავლენს თუ არა ფარულ ცილისმწამებლურ განცხადებას, მისი ცალკეული განცხადებების საერთო კონტექსტის მიხედვით, „სტრიქონებს შორის“ და არის თუ არა სტატია ობიექტურად **ორაზროვანი**.

(1) სასამართლო პრაქტიკა ამოსავალ წერტილად აღიარებს, რომ **შეფარული** განცხადება რამდენიმე საკმაოდ ნეიტრალური მნიშვნელობის განცხადების ურთიერთქმედების გზით მიიღება მხედველობაში.¹⁰³ თუმცა, ასეთი შეფარული განცხადების აღიარებისთვის საჭიროა დიდი თავშეკავება, რათა არ მოხდეს პიროვნულობის უფლების დაცვასა და აზრის თავისუფლებას შორის ამ უკანასკნელის შეკვეცის ხარჯზე ბალანსირება.¹⁰⁴ ამიტომაც, შეფარული განცხადების დაშვება შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ავტორი ღია განცხადებების ურთიერთქმედების გზით აკეთებს დამატებით ფაქტობრივ განცხადებას ან, სულ მცირე, სთავაზობს მკითხველს აღნიშნულს, როგორც გარდაუვალ დასკვნას. მეორე მხრივ, სტატიაში მოხსენიებული პირის პიროვნულობის უფლებები, როგორც წესი, არ ირღვევა, თუ მკითხველი გამოიტანს საკუთარ დასკვნებს მისთვის მიწოდებული ფაქტებიდან იმ სიტუაციის შესახებ, რომლის შესახებაც პუბლიკაცია შეიძლება სთავაზობდეს, მაგრამ ავტორს არც აშკარად და არც შეფარვით ამის შესახებ არ განუცხადებია.¹⁰⁵ ზოგადად, პიროვნულობის უფლებები ვერ იქნებიან დაცული ისეთი სპეკულაციებისგან, რომლებიც საბოლოოდ მხოლოდ მკითხველის გონებასა და წარმოსახვაში ჩნდება.

(2) სახეზეა **მრავალმნიშვნელობა**, როდესაც, თუნდაც განმარტების ყველა კრიტერიუმის გამოყენებისა და გამოხატვის თავისუფლების ემანაციების გათვალისწინებით, ნათქვამის განმარტების რამდენიმე შესაძლო გზა არსებობს. პრეცედენტული სამართალი ასეთ სიტუაციებში გამოხატვის თავისუფლების დასაცავად და დამაშინებელი ეფექტის თავიდან ასაცილებლად საფუძვლად იღებს ყველაზე ხელსაყრელ განმარტებას, როდესაც საკითხი ეხება ზიანის ანაზღაურების ან ქმედების განხორციელების დავალებულების მოთხოვნებს,¹⁰⁶ ხოლო ქმედების განხორციელების აკრძალვისას იყენებს შემდეგ პრინციპს, რომელიც აქ შემოკლებული ფორმითაა წარმოდგენილი:

აზრის გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვის დამაშინებელი ეფექტი არ არსებობს, თუ გამომთქმელს აქვს შესაძლებლობა პიროვნულობის უფლებაში ჩარევით გაკეთებული ობიექტურად ორაზროვანი განცხადება (გამომთქმელისთვის არახელსაყრელი ინტერპრეტაციის შემთხვევაში) მისთვის შესაძლებელი ზედმეტი ტვირთის გარეშე გაანეიტრალოს, სიტუაციის ნათელყოფის გზით. თუ დაინტერესებული პირი ცდილობს გააკეთოს ასეთი დამაზუსტებელი განცხადება და ამას ვერ ახერხებს, ამ დროიდან შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ობიექტურად ორაზროვანი განცხადების შინაარსი არასახარბიელოა განცხადების გამკეთებლისთვის, რომლის გარეშეც მოცემული ინტერპრეტაციის გზით აზრის თავისუფლების უფლება ირღვევა. განმარტების ეს ვარიანტი ასევე შეიძლება გახდეს ქმედების განხორციელების აკრძალვის მოთხოვნის და მისი სასამართლო მტკიცების საფუძველი.¹⁰⁷

¹⁰³ BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334, juris Rn. 12; BGH, Urteil vom 2. Juli 2019 - VI ZR 494/17 - VersR 2019, 1432, juris Rn. 29; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 15.

¹⁰⁴ BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334, juris Rn. 12; BGH, Urteil vom 2. Juli 2019 - VI ZR 494/17 - VersR 2019, 1432, juris Rn. 30.

¹⁰⁵ BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334, juris Rn. 12; BGH, Urteil vom 2. Juli 2019 - VI ZR 494/17 - VersR 2019, 1432, juris Rn. 30.

¹⁰⁶ BVerfG, Beschluss vom 19. Dezember 2007 - 1 BvR 967/05 - NJW 2008, 1654, juris Rn. 32; BVerfG, Beschluss vom 25. Oktober 2005 - 1 BvR 1696/98 - BVerfGE 114, 339, juris Rn. 33.

¹⁰⁷ სრულად: BVerfG, Beschluss vom 19. Dezember 2007 - 1 BvR 967/05 - NJW 2008, 1654, juris Rn. 32 ff.; BVerfG, Beschluss vom 25. Oktober 2005 - 1 BvR 1696/98 - BVerfGE 114, 339, juris Rn. 33 ff.

გ.გ) რეპორტაჟისა და სატელევიზიო სიუჟეტებისთვის ფედერალური უმაღლესი სასამართლო აზუსტებს განმარტების ამ ზოგად პრინციპებს ისე, რომ სიუჟეტის გადაცემის საშუალების ბუნების გათვალისწინებით, მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული რეპორტაჟის საერთო შინაარსი, ე.ი. **რეპორტაჟისა და სატელევიზიო სიუჟეტების შინაარსი სისტემატურად უნდა განისაზღვროს გამოსახულებისა და გამოთქმული სიტყვის ურთიერთქმედებით.**¹⁰⁸ ნაჩვენები გამოსახულება მისი მნიშვნელობით არ უნდა იყოს ზედმეტად ინტერპრეტირებული, რადგან ის, როგორც წესი, არ არის გამიზნული სიტყვიერი ნაწილის შინაარსის გაფართოებისთვის, არამედ ნათქვამის საილუსტრაციოდ, იმისთვის რომ უფრო ხელშესახები გახადოს იგი. მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გამოსახულება ცალსახად ამ მიზანს ემსახურება, შეიძლება მას მიენიჭოს ისეთი მნიშვნელობა, რომელიც სცილდება სიტყვიერ ნაწილს.¹⁰⁹ აღნიშნული შეიძლება უპირველესად მაშინ არსებობდეს, თუ სურათზე, რომელიც არ არის ნახსენები სიტყვიერ ნაწილში, განსაკუთრებული მახასიათებლების საშუალებით ოპტიკურად წინ არის წამოწეული, მაგალითად, პიჯაკზე არსებული გამოსახულებები, რომლებიც ზოგადი გაგებით სიმბოლოა გარკვეული პოლიტიკური პიზიციის ან ეკონომიკური ქმედებისთვის. იგივე შეიძლება მოხდეს, თუ ორ ადამიანს შორის მჭიდრო პიროვნულობის ურთიერთობა არ არის ასახული სიტყვიერ ნაწილში, მაგრამ მაგიდის ქვეშ ხელების ან ფეხების შეხება საკმაოდ თვალსაჩინოდ არის ნაჩვენები რეპორტაჟში ან სურათებში.

ფოტორეპორტაჟის დასაშვებობა განიხილება I. 2. დ) გ) და II. 2. ა).

დ) ზემოხსენებულ სამართლებრივ დავებში ფედერალურ უმაღლეს სასამართლოს უნდა მიეღოს გადაწყვეტილება იმის შესახებ, თუ რამდენად გამართლებული იყო პიროვნულობის უფ-

ლებასთან შემხებლობაში არსებული პუბლიკაციების დაცვა. აქ გადამწყვეტი ფაქტორი იყო ის, თუ რამდენად აღემატებოდა პირადი ცხოვრების პატივისცემის უფლება გამოხატვისა და პრესის თავისუფლებას და საჯარო ინფორმაციისადმი ინტერესს.

ა.ა) პროცესის განსაკუთრებულ მახასიათებელს წარმოადგენდა ის, რომ პუბლიკაციაში გავრცელებული ინფორმაციის ნაწილი მომდინარეობდა იმ ადამიანებისგან, რომლებმაც თავიანთი პროფესიული საიდუმლოების დაცვის მოვალეობის დარღვევით გაამჟღავნეს სიკვდილის მიზეზის დეტალები.

ფედერალური უმაღლესი სასამართლო ეთანხმება თავის დადგენილ პრაქტიკას, რომლის მიხედვითაც, **უკანონოდ შეძენილი ან მოპოვებული ინფორმაციის გამოქვეყნება** სარგებლობს გძკ-ის 5 I მუხლის დაცვით. პრესის, როგორც „საზოგადოების watchdog-ის“ ფუნქცია მოიცავს საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საჩივრებზე მითითებას. იმისათვის, რომ ეს დავალება ეფექტურად შესრულდეს, საჭიროა ზოგადად ინფორმაციის თავისუფალი ნაკადის არსებობა, რომელიც თავიდანვე არ უნდა იყოს აღკვეთილი უკანონოდ მოპოვებული ინფორმაციის მოპოვებისას.¹¹⁰ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კანონის დარღვევა მდგომარეობს კონფიდენციალურობისა და საიდუმლოების სფეროში შეჭრაში, შეიძლება საჭირო გახდეს პიროვნულობის უფლების დაცვა და მოპოვებული ინფორმაცია დაექვემდებაროს გავრცელების ზოგად აკრძალვას (შდრ. დეტალურად I. 2. ბ)). სხვა შემთხვევაში, კანონის ასეთი დარღვევა ზოგადად, შესაძლებელია არსებობდეს მხოლოდ ინტერესების შეწინააღმდეგების დროს.

ამ ფარგლებში, უკანონოდ მოპოვებული ინფორმაციის გამოყენებისას მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული პუბლიკაციის მიზანი და შე-

¹⁰⁸ BGH, Urteil vom 10. April 2018 - VI ZR 396/16 - NJW 2018, 2877, juris Rn. 10; BGH, Urteil vom 10. Dezember 1991 - VI ZR 53/91 - NJW 1992, 1312, juris Rn. 22.

¹⁰⁹ BGH, Urteil vom 10. April 2018 - VI ZR 396/16 - NJW 2018, 2877, juris Rn. 10; BGH, Urteil vom 10. Dezember 1991 - VI ZR 53/91 - NJW 1992, 1312, juris Rn. 22.

¹¹⁰ შდრ. სრულად BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 53; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 10. April 2018 - VI ZR 396/16 - NJW 2018, 2877, juris Rn. 21, ადგილობრივი ქათმის ბიო ფერმაში უკანონო შეჭრის დროს მესამე მხარის მიერ გადაღებული ფილმების გავრცელებისთვის.

საბამისი ინფორმაციის მისაღებად გამოყენებული საშუალებები.¹¹¹ ინფორმაციისა და აზრის თავისუფლების დაცვა მით უფრო მნიშვნელოვანია, რაც უფრო მეტად ეხება საკითხი აზრთა ინტელექტუალურ ბრძოლაში წვლილის შეტანას იმ საკითხში, რომელიც საზოგადოებაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს. მნიშვნელობა მით უფრო მცირდება, რაც უფრო მეტად არის მიმართული პუბლიკაცია კერძო სამართლებრივი ინტერესების წინააღმდეგ და/ან რაც უფრო მეტად ემსახურება მისთვის სასარგებლო მიზნების მიღწევას.¹¹²

ამასთან, გასათვალისწინებელია **კანონის დარღვევის შესაძლო გრადაციები**. აღნიშნულს ადგილი შეიძლება ჰქონდეს კანონის განზრახ დარღვევის დონეზე, რომელიც ჩადენილია უკანონო გზით მოპოვებული ინფორმაციის საშუალებით მაღალი საზღაურის გადახდის ან უპირატესად პირადი ეკონომიკური ინტერესების გამო. თუმცა, შესაძლოა შკალის ბოლო საფეხურზე იყოს ინფორმაცია, რომლის დროსაც გამომცემელი, მართალია, იცავს ჟურნალისტური ზრუნვის მოვალეობას, მაგრამ მაინც არ შეუძლია აღიქვას, რომ ინფორმაცია კანონის დარღვევითაა მოპოვებული მესამე პირისგან.¹¹³

თუ სტატიის ავტორი არ არის დამნაშავე ინფორმაციის უკანონო მოპოვებაში, საჭიროა ინტერესების ყოვლისმომცველი ანონვა ცალკეული საქმის ყველა გარემოების გათვალისწინე-

ბით, რომლის დროსაც არ უნდა იყოს იგნორირებული ინფორმაციის მოპოვების ტიპი.¹¹⁴ აღნიშნული მოქმედებს მაშინაც, თუ მესამე პირის მეშვეობით ინფორმაციის მოპოვების უკანონობა არ დარჩენილა დამალული გამომცემლისთვის. აღნიშნული ინვეს მნიშვნელოვან განსხვავებას დანაშაულის დონეზე, მოიპოვებს თუ არა პუბლიკაციის ავტორი ინფორმაციას უკანონოდ იმ განზრახვით, რომ გამოიყენოს იგი დაინტერესებული პირის წინააღმდეგ, თუ ის უბრალოდ სხვა პირის მიერ კანონის დარღვევით მოპოვებული ინფორმაციით სარგებლობს.¹¹⁵

კონფიდენციალურობის შესახებ შეთანხმების¹¹⁶ ან მედიისთვის წინასწარ გაგზავნილი პრესრელიზის¹¹⁷ ე.წ. „არგამოყენების პერიოდის“ დარღვევა არ უთანაბრდება „უფლების განზრახ მოპარვას“. ამ მხრივ გონივრულია, შეფასდეს, რაც უკვე ზემოთ აღინიშნა, რამდენად ფართოდ იქნა გამოყენებული არაკეთილსინდისიერი ქმედება (ზემოთ I. 2. ბ)).

ბ.ბ) ამ პრინციპებიდან გამომდინარე, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ, სხვა საკითხებთან ერთად სხვადასხვა პუბლიკაციის სადავო პასაჟებთან დაკავშირებით, რომლებსაც მსახიობის ქმარი აპროტესტებდა, შემდეგი გადწყვეტილება მიიღო:

(1) ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ პრიორიტეტი მიანიჭა პირადი სფეროს დაცვას იმ ტექსტურ პასაჟებში, რომლებიც ეხებო-

¹¹¹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 54 ff.

¹¹² BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 54; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 10. April 2018 - VI ZR 396/16 - NJW 2018, 2877, juris Rn. 22.

¹¹³ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 53.

¹¹⁴ შდრ. EGMR, Urteil vom 14. Januar 2021 - in Sachen Société Editrice de Mediapart u.a. v. France; Application nos. 281/15 und 34445/15 - NJW 2022, 759, Rn. 76 f., 86.

¹¹⁵ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 55; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 123/21 - MDR 2022, 1023, juris Rn. 50; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 10. April 2018 - VI ZR 396/16 - NJW 2018, 2877, juris Rn. 23 f.

¹¹⁶ იხილეთ ე.წ. დაბლოკვის შეტყობინება: BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 123 ff.

¹¹⁷ დაბლოკვის ეს პერიოდები ჩვეულებრივია, როდესაც პრესისთვის რელევანტურ ღონისძიებამდე, განსაკუთრებით პრესკონფერენციის წინ, მედიის წარმომადგენლებს ეძლევათ (პრესკონფერენციის ან სხვა ღონისძიების დასრულებამდე დროში „დაბლოკილი“) პრესრელიზი, რათა ისინი შინაარსობრივად სათანადოდ მოემზადონ ღონისძიებისთვის და ინფორმაციის „თავისუფლად გავრცელების“ შემდგომ მოახერხოს ამის შესახებ პირდაპირ ინფორმაციის მიწოდება; შდრ. ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს ფუნდამენტურ გადაწყვეტილებებში მათი პრაქტიკული გამოყენების შესახებ: VGH Baden-Württemberg, Beschluss vom 20. Dezember 2022 - 14 S 2096/22 - openJur 2022, 23009, juris Rn. 15.

და ქმრის შიშებს და ზღვაზე გადარჩენის მცდელობებს.¹¹⁸ გარდაცვლილი გერმანიაში ცნობილი მსახიობია, რომელიც განეკუთვნებოდა საჯარო ცნობილ პირთა კატეგორიას. ასევე არსებობს საზოგადოების არცთუ უმნიშვნელო ინტერესი მისი უეცარი გარდაცვალების შესახებ ინფორმაციისა და მის გარშემო არსებული გარემოებების მიმართ. იგივე ეხება საკითხს, თუ რა პირველადი დახმარების ღონისძიებებია საჭირო ასეთ შემთხვევაში და რა ძალისხმევას მოითხოვს ეს ფიზიკურად და ფსიქოლოგიურად უბედური შემთხვევის შემსწრე მეუღლისგან.

თუმცა, მსახიობის მეუღლის პიროვნულობის უფლებაში ჩარევა იმდენად სერიოზულია, რომ შესაბამისი პუბლიკაცია უკანონოდ უნდა შეფასდეს. აქ გადამწყვეტი ფაქტორია ის, რომ პუბლიკაციაში არ არის ნახსენები მხოლოდ ცოლის უეცარი გარდაცვალების შესახებ მოვლენები, რაც ქმრისთვის დამადანაშაულებელი იყო, არამედ, პუბლიკაციებში ზღვაზე განვითარებულ მოვლენები იყო აღწერილი, რომლებიც წარმოადგენენ საზოგადოებისგან დისტანცირებულ სიტუაციას, რომელსაც მხოლოდ ქმარი დაუპირისპირდა და მას უნდა მიეღო პირველადი დახმარების ზომები და დამოუკიდებლად ებრძოლა ცოლის სიცოცხლისთვის. ის ფაქტი, რომ პუბლიკაცია საკმაოდ სერიოზული და დეტალური იყო და აშკარად არ ეხებოდა ქმრის გრძნობებს, არაფერს ცვლის. ამის მიუხედავად, აღწერილი გარე გარემოებები მკითხველს აძლევდა წარმოდგენას მეუღლის სიცოცხლისთვის მისი ბრძოლის შესახებ, რომელიც საზოგადოებისგან იზოლირებული იყო და მოიცავდა ემოციების სპექტრს, რომლებიც გარდაუვლად იყო დაკავშირებული მის გადარჩენის მცდელობებთან. ჩარევის ინტენსივობა არ მცირდება იმით, რომ ტექსტის გასაჩივრებული სტრიქონები არ მიუთითებენ რაიმე ობიექტურ უხერხულობაზე გადარჩენის ამ მცდელობისას და, შესაბამისად, არც ქმრის დაკნინებას და არც მის ნეგატიური კუთხით წარმოჩენას ემსახურებოდა.

(2) რაც შეეხება ხმელეთზე პროფესიონალი მესამე პირების მიერ ქმრის მიერ დაწყებული პირველადი დახმარების მცდელობის გაგრძელების შესახებ პუბლიკაციებს, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უარყო პიროვნულობის უფლებების უკანონო დარღვევა.

ამ კონტექსტში ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ხაზი გაუსვა, რომ საზოგადოების ინტერესი მსახიობის უეცარი გარდაცვალების შესახებ ინფორმაციისადმი გაზარდა საზოგადოებისთვის ცალსახად აღქმადმა სამაშველო შვეულმფრენმა, სასწრაფო დახმარების მანქანამ და ექიმებმა. ინდივიდუალური შემთხვევის გარდა, საერთო ინტერესია, მსგავსი უბედური შემთხვევის დროს რომელი პირველადი დახმარების ღონისძიებებია გამოყენებული და დამახასიათებელი.¹¹⁹

გარდა ამისა, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ, ინტერესთა შეწონადობის კონტექსტში, ყურადღება გაამახვილა იმ ფაქტზე, რომ მესამე პირების მიერ განეული პირველადი დახმარების ღონისძიებების აღწერა ნაკლები ინტენსივობით ერეოდა პირად სფეროში, ვიდრე თავად მეუღლის მხრიდან გადარჩენის მცდელობების აღწერა. ასევე მიუთითა, რომ მეუღლე, თუმცა პასიურ როლში იყო, როდესაც მისი მეუღლის ჯანმრთელობის მდგომარეობა გაუარესდა ხმელეთზე, მაგრამ იგი კვლავ ძალიან მაღალი ემოციური სტრესის ქვეშ იმყოფებოდა. საზოგადოებას შეეძლო ამ პირველადი დახმარების ღონისძიებების უშუალოდ აღქმა ყოველგვარი აჟიოტაჟის გარეშე, ანუ, უცენზურო დამკვირვებლის პოზიციაში მოქცევის ან კერძო სფეროში შეჭრის გარეშე. შესაბამისი ტექსტის პასაჟები ამასთან არის საკმაოდ ზოგადი და შედარებით დისტანცირებული. მათგან ნაკლებად აღიქმებოდა ინფორმაცია, რომ მსახიობი ვერტმფრენით საავადმყოფოში გადაიყვანეს და იქ ექიმებმა მის გადასარჩენად მეტი ვერაფერი გააკეთეს. ამიტომ ისინი პატივს სცემდნენ ნათესავების

¹¹⁸ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 57 ff.; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 41 ff.

¹¹⁹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 76; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 78.

ტანჯვას და, შესაბამისად, არც ქმრის გრძნობებს საჯაროდ „წარმოაჩენდნენ“¹²⁰ და არც მკითხველს აძლევდნენ საშუალებას, წმინდა ვუაიერისტული თვალსაზრისით შეეხედათ ცნობილი მსახიობის გარდაცვალებისა და მისი ნათესავების ტანჯვისათვის.¹²¹

(3) მეორე მხრივ, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ის ფაქტი, რომ პრესაში გამოქვეყნდა ინტერვიუ, რომელშიც კლინიკის მკურნალი ექიმი აღწერდა **მსახიობის სიცოცხლისთვის უშედეგო ბრძოლას**, უკანონო იყო.

მედიის წარმომადგენლებს უნდა სცოდნოდათ მსახიობის მეუღლის ადვოკატის პრესის წარმომადგენლებისთვის გაკეთებული განცხადების საფუძველზე, რომ, ოჯახის თხოვნით, მისი გარდაცვალების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია არ გავრცელდებოდა. ამიტომ გამორიცხული იყო, რომ ექიმის ინტერვიუ ოჯახის მიერ ყოფილიყო ნებადართული. გარდა ამისა, მისი აღწერილობები არ შეიცავდა მნიშვნელოვან საზოგადოებრივ ღირებულებას, არამედ ემსახურებოდა მკითხველის ცნობისმოყვარეობისა და მძაფრი ემოციების განცდის წყურვილის დაკმაყოფილებას. ექიმის მიერ კანონის დარღვევა, რომელის გამოყენებაც მოხდა პუბლიკაციისთვის, ასევე, სავარაუდოდ, გაამძაფრებდა ქმრის მწუხარებას და გაზრდიდა მის ტანჯვას.¹²²

(4) ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ არ ჩათვალა უკანონოდ ის ფაქტი, რომ პუბლიკაციებს თან ერთვოდა ხმელეთზე განხორციელებული პირველადი დახმარების **სურათები**. მან ეს ძირითადად იმით დაასაბუთა, რომ ამ სურათებში უფრო მეტად გარე აღწერილობები იყო ნაჩვენები (ექიმები, რომლებიც სამაშველო შვეულმფრენიდან გადმოხტნენ; სანაპიროზე

დატრიალებული მტვერი და ა. შ.) ან იყო ბუნდოვანი, გაურკვეველი ან პიქსელირებული იმდენად, რამდენადაც ისინი უკავშირდებოდნენ (გაფუჭებულ) ნავს ან სანაპიროზე პირველადი დახმარების ჩატარებას.¹²³ მაშასადამე, გონივრული მაყურებლისთვის სიტუაცია არ არის უფრო ემოციურად დატვირთული გამოქვეყნებული სურათებისა და ვიდეო მასალის საშუალებით, ვიდრე სიტყვიერი ნაწილით.¹²⁴

გ.გ) და ბოლოს, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ განიხილა, მცირდება თუ არა მეუღლის დაცვა იმით, რომ მისმა ცოლმა შვებულების დროს სოციალურ ქსელში გამოაქვეყნა საცურაო კოსტიუმში გადაღებული ფოტო კომენტარით „დღესასწაულის განცდა“ და შვებულების დაწყებამდე ინტერვიუში განაცხადა „სანაპიროზე უბრალო შვებულების“ შესახებ. ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ღიად დატოვა საკითხი, შეერაცხება თუ არა ეს განცხადებები მსახიობის ქმარს. თუმცა ნებისმიერ შემთხვევაში, მათი მხრიდან თვითგასაჯაროება არ მომხდარა, რადგან შვებულების ადგილისა და დროის შესახებ ინფორმაცია არ გაუვრცელებიათ.¹²⁵

აღნიშნული გადანყვეტილებების გარდა, უნდა აღინიშნოს, რომ ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უკვე სხვა გადანყვეტილებაში განიხილა **მესამე მხარის, კერძოდ, პარტნიორის მიერ თვითგასაჯაროების** შედეგები.¹²⁶ ძალიან მოკლედ, ეს გადანყვეტილება ეფუძნებოდა იმ ფაქტს, რომ ცნობილმა წამყვანმა ინტერვიუში ისაუბრა მისი „ინტერპერსონალური სინაზის“ გაცვლის ინტენსივობაზე. აღნიშნულის შესახებ პრესის სხვა ორგანოში გამოჩნდა პუბლიკაცია სათაურით „... სახელგანთქმული ქალბატონები სექსის მიმართ ინტერესს კარგავენ!“.

¹²⁰ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 77; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 78.

¹²¹ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 120; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 81.

¹²² BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 3960, juris Rn. 129; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 87; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 123/21 - MDR 2022, 1023, juris Rn. 58.

¹²³ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 89 ff.

¹²⁴ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 97 ff.

¹²⁵ BGH, Urteil vom 13. Dezember 2022 - VI ZR 280/21 - WRP 2023, 396, juris Rn. 44 f.; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 32.

¹²⁶ BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 16.

წამყვანის პარტნიორის მიერ აღნიშნულის წინააღმდეგ დაწყებული სამართლებრივი პროცესის ფარგლებში, ფედერალურ უმაღლეს სასამართლოს უნდა გადაეწყვიტა, სხვა საკითხებთან ერთად, წამყვანის თვითგასაჯაროებამ გავლენა მოახდინა თუ არა მისი პარტნიორის პირადი სფეროს დაცვაზე.

ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ განაცხადა, რომ განსაკუთრებულ შემთხვევებში, მაგალითად, პარტნიორების (ქორწინების), არასრულწლოვანი შვილების, წარმომადგენლების ან უფლებამოსილი პირების ან დაინტერესებული პირის მიერ ნებაყოფლობითი თანაინიციატივის შემთხვევაში, მესამე პირის თვითგასაჯაროების შერაცხვა შეიძლება დასაშვებად ჩაითვალოს.¹²⁷ თუმცა, მოცემულ საქმეში მან ასეთი შერაცხვის არსებობა უარყო, რადგან პარტნიორი არც თემის საჯარო განხილვას დათანხმდა და არც წამყვანს დაეხმარა თვითგასაჯაროების პროცესში.

ე) ასევე უნდა აღინიშნოს (განხილული გადაწყვეტილებების მიღმა), რომ აქ ნახსენები თემა უნდა გაიმიჯნოს **სიკვდილის შემდგომი პიროვნულობის უფლებებისგან**. აქ საუბარია არა დალუპულთა პიროვნულობის უფლებებზე, არამედ გარდაცვლილის ხსოვნის დაცვაზე.

ფედერალური უმაღლესი სასამართლო იმგვარად აჯამებს არსებულ პრინციპებს, სხვა საკითხებთან ერთად, რომ მხოლოდ ცოცხალი ადამიანი შეიძლება იყოს პიროვნების ზოგადი

უფლების მატარებელი და, შესაბამისად, იგი გარდაცვალებით ქრება.¹²⁸ თუმცა, ეს არ ცვლის იმ ფაქტს, რომ სახელმწიფოს ვალდებულებაა, დაიცვას ადამიანის კონსტიტუციით გარანტირებული ღირსების უფლება სიკვდილის შემდგომაც.¹²⁹

ამასთან, პიროვნების სიკვდილის შემდგომი უფლების დაცვა არ არის პიროვნების ზოგადი უფლების დამცავი ეფექტის იდენტური, არამედ იგი უკან იხევს.¹³⁰ ერთის მხრივ, დაცულია პატივისცემის ზოგადი მოთხოვნა, რომლის მეშვეობითაც გარდაცვლილი პირი დაცულია მისი სიკვდილის შემდგომი დაკნინების ან დამცირებისგან.¹³¹ მეორეს მხრივ, დაცულია მორალური და სოციალური ღირებულება, რომელიც გარდაცვლილმა ადამიანმა შეიძინა თავისი ცხოვრებისეული მიღწევებით.¹³² ამ მიზეზით, მისი ცხოვრებისეული მიღწევები და გარდაცვლილის პერსონა არ უნდა იყოს უხეშად დამახინჯებული.¹³³ სათვალისწინებელია, რომ მიცვალებულის უფლებების დაცვის საჭიროება იკლებს მასზე ხსოვნის გაქრობასთან ერთად, ასე რომ, დროთა განმავლობაში მცირდება ინტერესი, რომ არ გაყალბდეს მისი ცხოვრებისეული სურათი.¹³⁴

გარდაცვლილის უახლოეს ნათესავს შეუძლია, მოითხოვოს **სიკვდილის შემდგომი პიროვნულობის უფლებების დარღვევის გამო** დაცვის

¹²⁷ BGH, Urteil vom 12. Juni 2018 - VI ZR 284/17 - NJW 2018, 3509, juris Rn. 16; so auch BVerfG, Beschluss vom 21. August 2006 - 1 BvR 2606/04 - NJW 2006, 3406, juris Rn. 33, ნებაყოფლობით თანაინიციატივაზე.

¹²⁸ BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 18 ff.

¹²⁹ BVerfG, Beschluss vom 5. April 2001 - 1 BvR 932/94 - NJW 2001, 2957, juris Rn. 18; BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 12. Juli 2018 - III ZR 183/17 - BGHZ 219, 243, juris Rn. 53; BGH, Beschluss vom 25. April 2018 - XII ZB 414/16 - NJW-RR 2018, 967; juris Rn. 19.

¹³⁰ BVerfG, Beschluss vom 24. Januar 2018 - 1 BvR 2465/13 - NJW 2018, 770, juris Rn. 20; BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20.

¹³¹ BVerfG, Beschluss vom 24. Januar 2018 - 1 BvR 2465/13 - NJW 2018, 770, juris Rn. 20; BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20.

¹³² BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 16. September 2008 - VI ZR 244/07 - NJW 2009, 751, juris Rn. 16; BGH, Urteil vom 12. Juli 2018 - III ZR 183/17 - BGHZ 219, 243, juris Rn. 53.

¹³³ BGH, Teilurteil vom 29. November 2021 - VI ZR 248/18 - NJW 2022, 847, juris Rn. 20; შდრ. ასევე BVerfG, Beschluss vom 24. Januar 2018 - 1 BvR 2465/13 - NJW 2018, 770, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 1. Dezember 1999 - I ZR 49/97 - BGHZ 143, 214, juris Rn. 61; BGH, Urteil vom 8. Juni 1989 - I ZR 135/87 - BGHZ 107, 384, juris Rn. 31.

¹³⁴ BVerfG, Beschluss vom 24. Januar 2018 - 1 BvR 2465/13 - NJW 2018, 770, juris Rn. 20.

უფლებები ქმედების აკრძალვის და ცნობების უარყოფის მოთხოვნის სახით.¹³⁵

2. პოლიციელის გამოსახულება:

რამდენიმე გადაწყვეტილებაში ფედერალურ უმაღლეს სასამართლოს მოუწია საკითხის განხილვა, რომ არაერთ პუბლიკაციაში და სოციალურ მედიაში თანდართულ სიტყვიერ ნაწილთან ერთად გავრცელდა იმ პოლიციელის ფოტოები, რომელიც მონაწილეობდა ნეონაციისტური ფესტივალის დაცვაში და ამ ოპერაციის დროს მის ფორმაზე გამოსახული იყო სიმბოლოები და კოდები, რომლებიც (ყოველ შემთხვევაში, ასევე) გამოიყენება მემარჯვენე ფრთაზე. ფოტოები პორტრეტის მსგავსად იყო შექმნილი და შესაძლებელი იყო პირის იდენტიფიცირება, ვინაობის დასახელების გარეშე სულ მცირე მის პროფესიულ და პირად გარემოში.¹³⁶ სამართლებრივ დავებში სადავო საკითხს წარმოადგენდა ის, იყო თუ არა აღნიშნული სიმბოლოები და კოდები გამოყენებული ექსკლუზიურად და მთლიანად მემარჯვენე ან უკიდურეს მემარჯვენე ბანაკში, თუ ისინი ასევე გამოიყენებოდა სხვა ჯგუფების მიერ. ვინაიდან სააპელაციო სასამართლომ ვერ დაადგინა აღნიშნული ფაქტი ამასთან დაკავშირებით, ფედერალურ უმაღლეს სასამართლოს, პოლიციელის სასარგებლოდ გასაჩივრების უფლების საფუძვლებიდან გამომდინარე, უნდა ჩაეთვალა, რომ სიმბოლოებს სხვა ჯგუფებიც იყენებდნენ.

ა) ამ გადაწყვეტილებებში ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დაადასტურა §§ 22, 23 KUG-ის გრადაციული დაცვის კონცეფცია, რომელიც უკვე წარმოდგენილი იყო შესავალში (I. 2. დ) გგ) (1)).¹³⁷

სასამართლოს დადგენილი პრაქტიკის გაგრძელებისთვის, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უპირველესად განაცხადა, რომ ფოტორეპორტაჟის საინფორმაციო შინაარსი უნდა განისაზღვროს მასთან დაკავშირებული სიტყვიერი ნაწილის გათვალისწინებით (იხ. I. 2. ა) გგ)).¹³⁸ გარდა ამისა, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ მიუთითა ინტერესთა დაბალანსების პრინციპებზე, რომლებიც უკვე არაერთხელ იყო წარმოდგენილი (იხ. I. 2. დ). მოცემულ საქმეში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა იმ ფაქტს, თუ რომელ ცხოვრებისეულ სიტუაციაში მოხდა მოსარჩელე და როგორ იქნა იგი გამოსახული.¹³⁹ დამატებით მნიშვნელოვანი იყო ის ფაქტი, რომ მისი, როგორც საჯარო მოხელის, პიროვნულობის უფლებებში ჩარევა უფრო რთულია, როდესაც პუბლიკაცია მის სამსახურებრივ საქმიანობას უკავშირდება, ვიდრე კერძო პირის შემთხვევაში.¹⁴⁰ ინტერესების შეწონადობისას ასევე გასათვალისწინებელი იყო ის, რომ ერთის მხრივ კარგი რეპუტაციის დაცვა პიროვნების ზოგადი უფლების ნაწილია¹⁴¹ და რომ ფოტოების გამოქვეყნებისას პიროვნულობის უფლების დაცვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ვიზუალური გამოსახულების

¹³⁵ BGH, Urteil vom 12. Juli 2018 - III ZR 183/17 - BGHZ 219, 243, juris Rn. 53; BGH, Urteil vom 5. Oktober 2006 - I ZR 277/03 - BGHZ 169, 193, juris Rn. 11.

¹³⁶ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 1319/20 - VersR 2023, 188; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 1328/20 - openJur 2022, 22050; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196.

¹³⁷ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 15 ff.; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 11 ff.

¹³⁸ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 16; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 29. Mai 2018 - VI ZR 56/17 - VersR 2018, 1136, juris Rn. 16.

¹³⁹ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 16; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 29. September 2020 - VI ZR 449/19 - GRUR 2021, 106, juris Rn. 25.

¹⁴⁰ EGMR, Urteil vom 14. Januar 2014 in Sachen Lavriv v. Romania, Application no. 22231/05, Rn. 33 f.; EGMR, Urteil vom 17. Dezember 2004 in Sachen Pedersen and Baadsgaard v. Denmark, Application no. 49017/99 - NJW 2006, 1645, Rn. 80; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 16.

¹⁴¹ EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, NJW 2012, 1058, Rn. 177; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 16.

მეშვეობით მაღალი ხარისხის ჩარევის გამო.¹⁴² მეორეს მხრივ, ინტერესების აწონვა ასევე უნდა მოიცავდეს იმ ფაქტს, რომ ნებისმიერი, ვინც წინასწარ განჭვრეტადი გზით **საკუთარი საქციელით** თავის რეპუტაციას ეჭვქვეშ აყენებს, არ იმსახურებს დაცვას (მეტი ამის შესახებ I. 2. (ვ) ბბ)).¹⁴³

ბ) ამ პრინციპებიდან გამომდინარე, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ სხვაგვარად გადაწყვიტა საკითხი, იყო თუ არა პუბლიკაციები კანონის შესაბამისი.

მან დასაშვებად მიიჩნია ის პუბლიკაციები, რომლებშიც სიტყვიერი წინადადებები ეხებოდა მემარჯვენე ფრთაზე გამოყენებული სიმბოლოებისა და კოდების მნიშვნელობას, მაგრამ რომლებშიც არ იყო დამტკიცებული, რომ შესაბამის სიმბოლოებს და კოდებს ექსკლუზიურად და სრულად ატარებდნენ უკიდურეს მემარჯვენე ბანაკში.¹⁴⁴ მეორეს მხრივ, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ის პუბლიკაცია მიიჩნია არაკანონიერად, რომელშიც იქმნებოდა შთაბეჭდილება, რომ აღნიშნული სიმბოლოები გამოიყენებოდა ექსკლუზიურად მემარჯვენე ან ექსტრემისტულ მემარჯვენე ბანაკში.¹⁴⁵ შესაბამისად, წარმოიქმნა ვითარება, როდესაც მიუკერძოებელ და გონიერ მკითხველს პუბლიკაციის სრული კონტექსტიდან გამომდინარე შეეძლო ამოეკითხა ცალსახა ფაქტობრივი მტკიცებები (აქ: შესაბამისი სიმბოლოები და კოდები გამოიყენება მხოლოდ მემარჯვენე ბანაკში; მოსარჩელე ატარებდა ასეთ სიმბოლოებს, უნიფორმაზე სამსახურებრივი დავალების დროს) და, თუნ-

დაც ცალსახად არ ყოფილიყო ნათქვამი, შესაბამისი დასკვნაც გამოეტანა (აქ, როგორც დასკვნა: და ამიტომ მოსარჩელეს აქვს მემარჯვენე ან მემარჯვენე ექსტრემისტული დამოკიდებულება).

გ) ეს დიფერენციაცია ნათლად აჩვენებს, რომ გამოსახულების პუბლიკაციის დასაშვება არ არის დამოკიდებული მხოლოდ სურათის დიზაინზე, არამედ შეიძლება შეფასდეს მხოლოდ ზოგად კონტექსტში სიტყვიერი ნაწილით და პუბლიკაციის საერთო სათქმელით. ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ შესაბამისი პუბლიკაციის გადაწყვეტილებები¹⁴⁶ და სხვადასხვა ობიექტური განმარტებების შინაარსი (იხ. II. 1. გ)) დაწვრილებით შემდეგნაირად დაასაბუთა:

ა.ა) VI ZR 22/21 პროცესში პუბლიკაციის **ობიექტური განმარტების შინაარსი**¹⁴⁷ იყო ის, რომ პოლიციელი ატარებდა დეტალურად აღწერილ სიმბოლოებს ნეონაციტურ ფესტივალზე ჩატარებული ოპერაციის დროს და ეს აჩენს კითხვას - რომელზეც არ არის გაცემული პასუხი პუბლიკაციაში - თანაუგრძნობდა თუ არა პოლიციელი მემარჯვენე ფრთას. ამრიგად, ამ პუბლიკაციაში საკითხი ეხებოდა ეჭვებს – რაც ნამოჭრილი საკითხის გააზრებასთან ერთად ავტომატურად დადგა დღის წესრიგში –, რომ მოსარჩელე შეიძლება მიეკუთვნებოდეს მემარჯვენე ექსტრემისტებს ან თანაუგრძნობდეს მათ.

ამ ინფორმაციის შინაარსით, პუბლიკაცია გავლენას ახდენს პოლიციელის პიროვნულობის ზოგად უფლებაზე, რადგან ეს ემსახურება მისი

¹⁴² შდრ. EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Hannover v. Germany No. 2, Application no. 40660/08 - NJW 2012, 1053, Rn. 103; EGMR, GRUR 2004, 1051 Rn. 59; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 16.

¹⁴³ EGMR, Entscheidung vom 27. November 2018 in Sachen Herman-Bischoff c. Allemagne, Application no. 28482/13 - AfP 2019, 142, Rn. 29; EGMR, Urteil vom 7. Februar 2012 in Sachen Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, NJW 2012, 1058, Rn. 178; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 15 Rn. 18.

¹⁴⁴ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 23 ff.; BGH, Urteil vom 8. November

2022 - VI ZR 1328/20 - openJur 2022, 22050, juris Rn. 11. ff.; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 1319/20 - VersR 2023, 188, juris Rn. 12 ff.

¹⁴⁵ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 19 ff.

¹⁴⁶ სიმარტივისთვის, ქვემოთ იქნება განხილული მხოლოდ გადაწყვეტილებები ფაილის ნომრებით VI ZR 22/21 და VI ZR 57/21.

¹⁴⁷ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 27; BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21 - NJW 2022, 3496, juris Rn. 32; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 27. April 2021 - VI ZR 166/19 - NJW 2021, 3334 - juris Rn. 11.

კარგი რეპუტაციის, ისევე როგორც პროფესიული ღირსების დაცვას.¹⁴⁸ თუმცა, ინტერესების აუცილებელი შეწინააღმდეგება, პოლიციელის უფლებებმა პუბლიკაციის მნიშვნელოვანი საინფორმაციო ღირებულების გათვალისწინებით, აზრისა და პრესის თავისუფლების დაცვის შემდგომ მეორე ადგილზე უნდა გადაინაცვლოს.

როგორც ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უფრო დეტალურად განმარტა, განსახილველ სტატიას დასმული კითხვები **მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესისა** და საჯარო განხილვის საგანია. კერძოდ, პოლიციის ნეიტრალიტეტის, ობიექტურობისა და კონსტიტუციურობისადმი მოსახლეობის ნდობა მეტწილად დამოკიდებულია პოლიციის თანამშრომლების ქცევაზე და გარეგნობაზე. ამიტომ მათ ასევე უნდა გამოხატონ შინაგანი დამოკიდებულება გარე სამყაროს მიმართ, რომელიც ხასიათდება ნეიტრალიტეტით, დისტანციურობით და ობიექტურობით.¹⁴⁹ თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას ფორმაზე მიმაგრებული სხვადასხვა სიმბოლოსა და კოდის გამო წარმოიქმნება ეჭვები პოლიციის თანამშრომლების აღნიშნულ დამოკიდებულებაზე, საზოგადოების ინტერესშია განიხილოს ამ სიმბოლოების მნიშვნელობა და შესაბამისი პოლიციელის შინაგანი დამოკიდებულება, რომელმაც შესაძლოა გარეგნული გამოხატულება ჰპოვა.¹⁵⁰

გარდა ამისა, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ განსახილველი პუბლიკაცია არ ამტკიცებს, რომ პოლიციელს რეალურად აქვს მემარჯვენე ნაციონალისტური ან თუნდაც მემარჯვენე ექსტრემისტული შეხედულებები. თუმცა, მისი ქცევიდან გამომდინარე, პუბლიკაციაში დასმულია კითხვა მისი დამოკიდებულების შესახებ.¹⁵¹ გარდა ამისა, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ გაითვალისწინა, რომ პოლიციელმა მიზანმიმართულად მიიპყრო ყურადღება ისეთ სიტუაციაში, როდესაც

მოსალოდნელი იყო პრესისა და მესამე პირის ინტენსიური დაკვირვება და რომ მის ფორმაზე დამაგრებული სიმბოლოები მას გამოარჩევდა სხვა ერთნაირად ჩაცმული ადამიანებისგან. თუმცა, უნიფორმის დანიშნულება არის ზუსტად ის, რომ გამოხატოს იმ პირის ნეიტრალიტეტი ვინც მას ატარებს და იყოს, როგორც თვალსაჩინო ნიშანი იმისა, რომ მორიგე პოლიციელის ინდივიდუალობა მეორე პლანზეა საჯარო დაწესებულების მოთხოვნებთან შედარებით. პოლიციის ოფიცერმა მიზანმიმართულად უარყო ეს ნეიტრალიტეტი, მის ფორმაზე სიმბოლოების გამოიყენებით და აღნიშნულით მიზანმიმართულად უარყო მასთან დაკავშირებული შთაბეჭდილება პერსონალური ქმედებით, რითაც თავადვე წარმოქმნა პუბლიკაციაში დასმული კითხვები მისი დამოკიდებულების შესახებ.¹⁵²

ამ ვითარებაში, ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს მოსაზრებით, სტატიას არ აქვს რაიმე სტიგმატიზაციის ეფექტი. პუბლიკაციის გავრცელების დღიდან პოლიციელი შესაძლოა გამხდარიყო როგორც სოციალურ ქსელში, ასევე პირად სფეროში და ქუჩაში შეურაცხყოფის, მუქარისა და გინების მსხვერპლი, თუმცა, ეს უნდა მიეწეროს მის ქცევას და არ აღემატება - თუნდაც მხოლოდ ხელყოფის სიმძიმისა და ინტენსივობის გამო - მისი პირადი ზოგადი უფლების შელახვის ზღვარს, რომელიც აღარ არის მისაღები.¹⁵³ მას შემდეგ, რაც ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უარყო სტიგმატიზაციისა და დენონსაციის ეფექტი, მას აღარ მოუწია საქმის განხილვა იმის შესახებ, იყო თუ არა მესამე პირის რეაქციები განჭვრეტადი და შესაბამისად, პრესის ორგანოსადმი შერაცხვადი.

ბ.ბ) პარალელურ სამართალწარმოებაში ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ გამოიყენა იგივე პრინციპები, მაგრამ პუბლიკაცია ისე განმარტა, რომ მოხელე სტატიის საერთო

¹⁴⁸ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 27; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 27. September 2016 - VI ZR 250/13 - NJW 2017, 482, juris Rn. 17 und 31; BGH, Urteil vom 26. Januar 2021 - VI ZR 437/19 - VersR 2021, 856 juris Rn. 18.

¹⁴⁹ შდრ. auch BVerwG, Urteil vom 14. Mai 2020 - 2 C 13/19 - BVerwGE 168, 129, juris Rn. 27.

¹⁵⁰ სრულად: BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 27 f.

¹⁵¹ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 33.

¹⁵² BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 34.

¹⁵³ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 22/21 - MDR 2023, 35, juris Rn. 35.

კონტექსტიდან გამომდინარე მემარჯვენე ან მემარჯვენე ექსტრემისტულ ბანაკს იყო მიკუთვნებული. (იხ. მეტი II. 2. ბ)).¹⁵⁴ ბრალდება სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას სიმბოლოების ტარებაში, რომელსაც მხოლოდ მემარჯვენე ექსტრემისტები იყენებენ, ეჭვქვეშ აყენებს პერსონალურ შესაბამისობას პოლიციის პროფესიისთვის და შესაბამისად, მძიმეწონიან საკითხად წარმოდგება.

3. პუბლიკაცია ე.წ. Pick-Up-Artist-ის შესახებ

სხვა გადაწყვეტილებით, გერმანიის ფედერალურ უმაღლეს სასამართლოს უნდა განეხილა სტატია, რომელიც გამოქვეყნდა უნივერსიტეტის სტუდენტური ორგანოს ჟურნალში (AStA)¹⁵⁵ ე.წ. Pick-Up Artist-ის შესახებ.¹⁵⁶ Pick-Up Artist-ები არიან (ძირითადად მამრობითი სქესის წარმომადგენლები) პერსონები, რომლებიც ელიან სექსუალური ცდუნების უკეთეს შანსებს (ძირითადად ქალებისგან) სხვადასხვა ქცევისა და ფსიქოლოგიური მეთოდების მიზანმიმართული გამოყენების გზით.¹⁵⁷

პროცესზე მოსარჩელე იყო აღნიშნული უნივერსიტეტის სტუდენტი. დამატებით საქმიანობად კი ატარებდა სემინარებს სააგენტო „Casanova Coaching“-ისთვის, რომლის ვებ-გვერდზეც მისი სახელი და ფოტო იყო განთავსებული. 2014 წლის აპრილში, იგი გამოჩნდა სატელევიზიო გადაცემის დაახლოებით ხუთწუთიან მოკლემეტრაჟიან რეპორტაჟში სათაურით „კარი გახსენი და გაარკვიე? Pick-up Artist B. [მოსარჩელის სახელი] მიდის ქალზე სანადიროდ“.

2015 წელს, შესაბამისი უნივერსიტეტის „AStA-Zeitung-ში“ გამოქვეყნდა ორი სტატია „Pick-up Artist-ების“ შესახებ. პირველ სტატიაში მითითებული იყო მოსარჩელის სრული სახელი და ეხებოდა მის ნახევარ განაკვეთზე მუშაობას

სააგენტო „Casanova Coaching-ში“. მასში ასევე ნახსენები იყო მისი გვარის პირველი ასო და მითითებდა, რომ ის უნივერსიტეტის სტუდენტი იყო. მეორე სტატიაში მოთავსებული იყო მონტაჟით მოსარჩელის სურათი, რომელშიც ნაჩვენები იყო თავი და სხეულის ზედა ნაწილები ნახევარპროფილში.

ა) ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა შუამდგომლობა ფოტორეპორტაჟის გავრცელების აკრძალვის მოთხოვნის შესახებ, რომელიც მოპასუხემ სასამართლო პროცესის დაწყებამდე წარადგინა, რომელიც ექვემდებარებოდა ჯარიმას.¹⁵⁸ რაც შეეხება სიტყვიერ ნაწილს, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ უპირველესად მიუთითა ის ფაქტი, რომ AStA საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სახითაა ორგანიზებული და პუბლიკაციის გამოქვეყნებისას მოქმედებდა როგორც საჯარო დაწესებულება. შესაბამისად, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დაასკვნა, რომ მოსარჩელის ქმედების განხორციელების აკრძალვის შესახებ მოთხოვნა არ არის სამოქალაქო, არამედ არის საჯარო სამართლის ხასიათის.¹⁵⁹ აღნიშნულთან დაკავშირებული საკითხი ამ ეტაპზე უფრო დეტალურად არ იქნება განხილული, რადგან მას, საბოლოო ჯამში, არ აქვს არსებითი მნიშვნელობა პიროვნების ზოგადი უფლებების დაცვის სფეროსთვის, რომელიც აქ არის წარმოდგენილი.

ბ) ამასთან დაკავშირებით, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო აცხადებს, რომ განსახილველი პუბლიკაციები ეხება მოსარჩელის პიროვნულობის უფლებას, რადგან მასში გაცნობის სტრატეგიები და ტექნიკა, სხვა საკითხებთან ერთად, წარმოდგენილია, როგორც სექსისტური, ასევე ქალთმობულ და, შემავიწროებელი ბუნებიდან გამომდინარე, როგორც „ძალადობრივი“ ხასიათის. აღნიშნული კი ვარგისია

¹⁵⁴ GH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 57/21 - GRUR 2023, 196, juris Rn. 23.

¹⁵⁵ სტუდენტების ინტერესების წარმოდგენა უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობისა და საზოგადოების წინაშე, როგორც ეს გათვალისწინებულია ფედერალური მინების უმაღლესი განათლების კანონებში.

¹⁵⁶ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 65/21 - VersR 2023, 260, juris.

¹⁵⁷ nach Wikipedia zitiert: https://de.wikipedia.org/wiki/Pick-Up_Artists.

¹⁵⁸ აღნიშნულთან იხ. Fußnote 80.

¹⁵⁹ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 65/21 - VersR 2023, 260, juris Rn. 13 ff.

იმისთვის, რომ მოსარჩელის, როგორც უნივერსიტეტის სტუდენტის **სოციალურ სტატუსსა და პროფესიული პატივზე**, როგორც ნახევარ განაკვეთზე კომუნიკაციის სტრატეგიების სფეროში დასაქმებულ დამატებითი პროფესიის წარმომადგენელზე, საზიანო გავლენა მოახდინოს და აისახოს მის საჯარო იმიჯზე.¹⁶⁰

გ) ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ეს ჩარევა მიიჩნია პროპორციულად.

მან პუბლიკაციის **ლეგიტიმური მიზანი** იმაში დაინახა, რომ „Pick-up Artist“-ების ფენომენი კამპუსში მიმდევარი პროტაგონისტების „შეურაცხმყოფელი“ ქცევის გამო ვირუსული გახდა და, შესაბამისად, არსებობდა საზოგადოების მნიშვნელოვანი ინტერესი სტუდენტების შესაბამისად სენსიბილიზირების შესახებ. სტატიის კონცეფციის მიხედვით, ასევე აშკარა იყო ცალკეული აქტორებისა და მათი პროცედურების უფრო დეტალური წარმოდგენის სურვილი, რათა პუბლიკაცია არ ყოფილიყო მხოლოდ თეორიული.¹⁶¹

ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს აზრით, საჯარო ინტერესი პუბლიკაციაზე, რომელიც ფენომენს არა მხოლოდ აბსტრაქტულად აღწერს, არამედ ასახავს უკვე მომხდარის ფორმით, ინტერესების შენონადობისას აღმატებულია.¹⁶² საქმის რეალური პრობლემა მდგომარეობდა იმაში, რომ მოსარჩელე იდენტიფიცირებული უნდა ყოფილიყო და უნდა მიეღო სოციალური უკმაყოფილების მაღალი დონე, როდესაც მისი ქცევა საზოგადოებისთვის გახდებოდა ცნობილი.

ამ კონტექსტში, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ სადავო სტატიები **ეფუძნება თავად მოსარჩელის მიერ შექმნილ ფაქტებს**, რადგან, სხვა საკითხებთან ერთად, ისინი შეიცავდნენ მის მიერ სატელევიზიო გამოსვლისას გამოყენებულ ფორმულირებებს და ფართო სატელევიზიო აუდიტორიისთვის მის მიერ ნაჩვენებ „Pick-up ტექნიკას“. შეფასების ნაწილებში სტატიები ინარჩუნებდნენ ობიექტურობისა და ზომიერების პრინციპს. სააპელაციო

სასამართლოს შეფასება იმის შესახებ, რომ სტატიები არ იყო დაკავშირებული რაიმე სტიგმატიზაციასთან, გარიყვასთან ან საპირისპირო ეფექტთან, არ არის გასაჩივრებული.

მოსარჩელეს მის სოციალურ სფეროში ჩარევისთვის ისე უნდა შეეხედა, რომ იგი, როგორც უნივერსიტეტის სტუდენტი, განსაკუთრებულ შემხებლობაში იმყოფებოდა გაზეთ AStA-ს მკითხველებთან და თავისი საქმიანობა, როგორც „Pick-up Artist“ ან როგორც „Motivations- und Datingcoach“ ადრე თავადვე გააცნო და აჩვენა ფართო აუდიტორიას. ამ **თვითგასაჯაროების** საშუალებით მოსარჩელე გაზეთ AStA-ს მკითხველთა ინტერესის სფეროში მოექცა. სააგენტო „Casanova Coaching-ში“ არასრულ განაკვეთზე მუშაობასთან და სააგენტოს მთავარ გვერდზე გამოჩენასთან კავშირის გამო, მოსარჩელეს უფრო მეტად შეიძლება დაკისრებოდა, მისი სამუშაოს შესახებ საჯარო დისკუსიის თმენა, ვიდრე დაევალებოდა ეს ისეთი პუბლიკაციების შემთხვევაში, რომლის საგანიც წმინდად მისი პირადი „ფლირტის მეთოდები“ იქნებოდა.¹⁶³

გარდა ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ მოცემული საქმის განსაკუთრებული თავისებურებების გათვალისწინებით, რა თქმა უნდა, გამართლებული იყო ფენომენის აღწერის შერწყმა მოსარჩელის აღწერასთან, რათა ამ გზით, სტატია სტუდენტებისთვის „გასაგებ ენაზე“ ყოფილიყო დანერგილი და ჰქონოდა მათზე ემოციური ზემოქმედება (იგულისხმება: „Pick-up Artist-ები ჩვენ შორის არიან“). ამ მიზნის მიღწევა შეუძლებელი იქნებოდა ფენომენის „შორეული“, აბსტრაქტულ-განყენებული ცნებების მეშვეობით გამოცემის შემთხვევაში. თუმცა, „პერსონიფიკაცია“ დასაშვებია მხოლოდ იმიტომ, რომ მოსარჩელე საჯაროდ გამოვიდა, თავად დააფიქსირა ამ საკითხთან დაკავშირებით ღიად საუბრის მზაობა (სატელევიზიო გადაცემა, ინტერვიუები) და (როგორც უფრო დეტალურად არის განმარტებული გადანყევტილებებში) კამპუსში წარმოიშვა მოცემულ ინფორმაციაზე განსაკუთრე-

¹⁶⁰ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 65/21 - VersR 2023, 260, juris Rn. 22.

¹⁶¹ BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 65/21 - VersR 2023, 260, juris Rn. 35.

¹⁶² BGH, Urteil vom 8. November 2022 - VI ZR 65/21 - VersR 2023, 260, juris Rn. 35 ff.

¹⁶³ შდრ. auch BVerfG, Beschluss vom 6. November 2019 - 1 BvR 276/17 - BVerfGE 152, 216, juris Rn. 128.

ბული მოთხოვნა. თუმცა, როგორც ფედერალური უმაღლესი სასამართლო მიუთითებს, ფორმულირებით „ჯერ კიდევ“ და „საბოლოოდ“, სტატიების ზოგიერთ პასაჟში (აქ არ არის ციტირებული), სტატიამ მიიღო „გადაჭარბებულად“ ტენდენციური სახე მოსარჩელის პიროვნებასთან მიმართებით, ამ, ნაწილობრივ ძალიან „მკვეთრი“, ფორმულირების გამო, ის დაუახლოვდა წმინდა ცილისწამებისა და შეურაცხყოფის ზღვარს.

4. სპეკულაცია სასიყვარულო ურთიერთობის შესახებ:

შემდგომ გადაწყვეტილებაში, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ განმარტა, შეიძლება თუ არა და რა ფარგლებში, პრესის ორგანოში საზოგადოებისთვის ცნობილი პიროვნების შესახებ სასიყვარულო ურთიერთობის შესახებ სპეკულირება.¹⁶⁴

მოსარჩელე (შემდგომში ასევე: X) ცნობილია, როგორც კომიკოსი და ტელეწამყვანი. ის და Y ერთდროულად ისვენებდნენ სამხრეთ აფრიკაში 2018 წლის იანვრის დასაწყისში, საიდანაც მათ ფოტოები გამოაქვეყნეს თავიანთ ინსტაგრამის პროფილებზე (თითოეულმა ცალ-ცალკე). Y არის სოციალურ მედიაში „სექსბლოგერი“ და სატელევიზიო შოუს მთავარი გმირი. 2018 წლის 15 იანვარს მოპასუხემ თავის მოქმედებებზე სრული სახელის მოხსენიებით გაავრცელა შემდეგი ინფორმაცია:

[X]: მას უყვარს სექსბლოგერი [Y]?...

საიდუმლო სიყვარული გამჟღავნდა! ოფიციალურად კომიკოსი [X] (28) მრავალი წლის განმავლობაში იყო მარტოხელა.

ამის მიუხედავად, 28 წლის მამაკაცის გარშემო არსებობს ქორები, რომ მან პარტნიორი იპოვა. სიახლეები ეხება სექსბლოგერს [Y] (31). ...

ფოტოს გამო, შეუძლებელია მისი და [Y]-ის სასიყვარულო ურთიერთობის უარყოფა ...

ა) საკმაოდ ვრცელ გადაწყვეტილებაში, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო თავდაპირველად აცხადებს, რომ სასიყვარულო ურთიერთობის შესახებ სპეკულაციების გამოქვეყნება, რომელიც დაინტერესებულ პირს არ სურს, წარმოადგენს პიროვნულობის ზოგადი უფლებების დაცულ სფეროში ჩარევას. გძკ-ის 2 I, 1 I მუხლებით, კონვენციის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტით გარანტირებული პირადი სფეროს პატივისცემა მოიცავს უფლებას, იყოს თავისთვის, ეკუთვნოდეს საკუთარ თვს და გამოიხატოს სხვების მიერ არასასურველი ყურადღება. პირადი სფეროს დაცვა მოიცავს - როგორც უკვე ახსნილია შესავალში (I. 2. ა) ა) (2)) - კონკრეტულ საკითხებს, რომლებიც, მათი ინფორმაციის შინაარსის გამო, როგორც წესი, კლასიფიცირებულნი არიან, როგორც „პირადი“.¹⁶⁵ შესაბამისად, პირადი სფერო მოიცავს ინფორმაციას სასიყვარულო ურთიერთობის არსებობის შესახებ, რომელიც დაინტერესებულ პირს - ნებისმიერი მიზეზის გამო - სურს, რომ საიდუმლოდ შეინახოს.¹⁶⁶

ინფორმაციის შინაარსის ამ პრივატულობის გამო უმნიშვნელოა საკითხი, შეუძლია თუ არა პუბლიკაციას ნეგატიური ზეგავლენა მოახდინოს X-ის სოციალურ სტატუსზე. ვინაიდან ინფორმაცია ეხება პირად სფეროს, ერთადერთი გადამწყვეტი ფაქტორი არის ის, თუ რამდენადაა გამართლებული აღნიშნული ინფორმაციისადმი საზოგადოების ლეგიტიმური ინტერესით.¹⁶⁷

ბ) ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ მიიჩნია პიროვნულობის უფლებაში ჩარევა კა-

¹⁶⁴ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409.

¹⁶⁵ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 9; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 14.

¹⁶⁶ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 9; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 2.

Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 19.

¹⁶⁷ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 13; შდრ. auch BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 19.

ნონიერად, რადგან ინტერესების შეწონადობისას¹⁶⁸ ინფორმაციისადმი ინტერესი X-ის დაცვის ინტერესს აღემატებოდა.¹⁶⁹

ინტერესთა დაბალანსების სამართლებრივი ამოსავალი წერტილი არის ის, რომ მედიას (როგორც უკვე განიმარტა I. 2. დ) გ) (2))) შეუძლია, აზრისა და პრესის თავისუფლების დაცვის მიზნით, **საკუთარი ჟურნალისტური კრიტიკულების მიხედვით** გადანყვიტოს, რას მიიჩნევს საზოგადოების ინტერესისთვის მნიშვნელოვანს და რას არა.¹⁷⁰ ამიტომ აზრისა და პრესის თავისუფლების დაცვა მოიცავს გასართობ ნაწილებსაც, როგორიცაა, მაგალითად, გამოჩენილი ადამიანების პირადი და ყოველდღიური ცხოვრება. არარელევანტურია იმის გარკვევა, თუ რა ჟურნალისტური დონე აქვს ამ პუბლიკაციას.¹⁷¹ კონსტიტუციის მე-5 მუხლით დაცული თავისუფლება ასევე მოიცავს პიროვნების ქცევისა და სოციალური ცხოვრების ასახვას და სპეკულირებას მისი პირადი და სოციალური წარმომადგენლობის შესახებ.¹⁷²

თუმცა, პუბლიკაციის საგანს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ინტერესების შეწონადობის ფარგლებში. ამ მხრივ, არსებობს შემდეგი **ურთიერთგანპირობებულობა**:

რაც უფრო დიდია ინფორმაციის ღირებულება საზოგადოებისთვის, მით უფრო მეტად იხვევს უკან საზოგადოების ინფორმაციით უზრუნველყოფის ინტერესთან იმ პირის დაცვის ინტერესი, რომლის შესახებაც ხდება ინფორმირება. და პირიქით, რაც უფრო დაბალია ინფორმაციის ღირებულება ფართო საზოგადოებისთვის, მით

უფრო მნიშვნელოვანია დაინტერესებული პირის პიროვნულობის უფლების დაცვა.¹⁷³ მაშასადამე, პირს, რომელიც საზოგადოებისთვის უცნობია, შეუძლია მოითხოვოს პირადი ცხოვრების განსაკუთრებული დაცვა, მაგრამ ვერ მოითხოვს იმავეს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ცნობილი პირი.¹⁷⁴ გამოჩენილი პიროვნების შემთხვევაში, პიროვნულობის უფლების დაცვას ვერ ექნება პრიორიტეტი მხოლოდ იმიტომ, რომ პუბლიკაცია (არც უტყუარი და არც ცილისმწამებლური) ეხება უბრალო წვრილმანებს და, შესაბამისად, არ შეუძლია რაიმე მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში.¹⁷⁵

შეწონადობისთვის ყოველთვის რელევანტურია პიროვნების ზოგადი უფლების ხელყოფის ინტენსივობა. იგი უნდა შეფასდეს მცირედად, როდესაც ის ეხება სწორ ფაქტებს, რომლებიც ან არარელევანტურია, ან მაქსიმუმ ზედაპირულად ეხება დაინტერესებულ პირს, მისი პიროვნული გარემოებების უფრო ღრმა შესწავლის, შეურაცხყოფის ან ცილისწამების გარეშე.¹⁷⁶

გ) ამ პრინციპებზე დაყრდნობით, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ გადამწყვეტად მიიჩნია ის ფაქტი, რომ მოსარჩელემ - როგორც დეტალურად არის განმარტებული გადანყვიტულობაში - საკუთარი ქცევით გამოიწვია საინფორმაციო ინტერესი მისი ურთიერთობის

¹⁶⁸ იხ. BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 22; weitere Darlegungen unter I. 2. d).

¹⁶⁹ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 12.

¹⁷⁰ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 14.

¹⁷¹ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 14; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 7. Juli 2020 - VI ZR 250/19 - VersR 2021, 189, juris Rn. 13.

¹⁷² BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 14; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 26. Oktober 2010 - VI ZR 230/08 - BGHZ 187, 200, juris Rn. 20.

¹⁷³ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 15; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 19; siehe auch unter I. 2. d).

¹⁷⁴ შდრ. auch BGH, Urteil vom 10. November 2020 - VI ZR 62/17 - VersR 2021, 52, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 19; იხ. ასევე: I. 2. d).

¹⁷⁵ შდრ. auch BGH, Urteil vom 26. Oktober 2010 - VI ZR 230/08 - BGHZ 187, 200, juris Rn. 11.

¹⁷⁶ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 13; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 14. Dezember 2021 - VI ZR 403/19 - NJW-RR 2022, 419, juris Rn. 19.

სტატუსის შესახებ.¹⁷⁷ წარსულში მან არაერთხელ ისაუბრა საჯაროდ მის წინა ურთიერთობებზე, მის იდეებსა და სურვილებზე შესაძლო პარტნიორთან დაკავშირებით და წინა პლანზე წამოწია მარტოხელას სტატუსი. ამის შესახებ პუბლიკაციაშიც იყო ნაწილობრივი მინიშნება.¹⁷⁸

გარდა ამისა, ფედერალურმა უმაღლესმა სამართლომ გაითვალისწინა, რომ მოსარჩელემ ინსტაგრამის ანგარიშზე დასვენების ფოტოების ჩვენებით უზრუნველყო მისი ცხოვრების სფეროებში ჩახედვის შესაძლებლობა, რომლებიც სხვაგვარად დახურული იქნებოდა საზოგადოებისთვის. ამით მან გამოიწვია ასახული მოვლენებისადმი ინტერესი და მათი უფრო დეტალურად შესწავლის სურვილი, მით უმეტეს, რომ Y-ს ინსტაგრამზე ამავე პერიოდში გამოქვეყნებულ შვებულების ფოტოებთან შედარებამ გამოავლინა გამოსახულ ლოკაციას შორის მსგავსება. ამან ბუნებრივად გააჩინა კითხვა, იმყოფებოდნენ თუ არა მოსარჩელე და Y ერთად შვებულებაში და როგორი იყო მათი ურთიერთობა. სურდათ თუ არა მოსარჩელეს და Y-ს სოციალურ მედიაში ე.წ. „მიმზიდველი კონტენტის“ გავრცელებით ყურადღების მიპყრობა, საბოლოო ჯამში გადამწყვეტი არ არის.¹⁷⁹

გარდა ამისა, მოსარჩელე კომიკოსის როლში გამოჩენის დროს ეხება ურთიერთობის, გაცნობის და სექსის საკითხებს. მოსარჩელის მიერ Y-თან შესაძლო სასიყვარულო ურთიერთობისადმი გაჩენილი ინტერესისთვის, ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ის გამოჩნდა სოციალურ მედიაში, როგორც „სექსბლოგერი“ და ამით ასევე საჯაროდ გააკეთა კომენტარი ურთიერთობის ასპექტებზე.¹⁸⁰

შესაბამისად, მოსარჩელის პიროვნულობის უფლებაში ჩარევა არ იყო მძიმე. მართალია, მოსარჩელისა და Y-ს ურთიერთობის შესახებ სპეკულაცია მხოლოდ წერილმანი არ არის და მხოლოდ ზედაპირულად არ ეხება მოცემულ საკითხს, თუმცა პუბლიკაცია იმის შესახებ, თუ ვისთან შეიძლებოდა ყოფილიყო მოსარჩელე ურთიერთობაში, თავისთავად არ წარმოადგენს მის პირად ცხოვრებაში სერიოზულ ჩარევას.¹⁸¹ მოსარჩელე ზოგადად ასევე არ ცდილობდა, საიდუმლოდ შეენახა თავისი ურთიერთობა¹⁸² და, ასევე, საზოგადოების თვალში მის პირად ურთიერთობებთან დაკავშირებით - როგორც უფრო დეტალურად არის ახსნილი ზევით - შეენარჩუნებინა კონკრეტული იმიჯი.¹⁸³

5. გაუსაჯაროებელი სასიყვარულო ურთიერთობისა და მისი დასასრულის შესახებ პუბლიკაცია:

სხვა სამართლებრივ დავაში გერმანიის ფედერალურ უმაღლეს სამართლოს პასუხის გაცემა მოუწია მსგავს სამართლებრივ კითხვებზე.¹⁸⁴ ამ პროცესის განსაკუთრებული თავისებურება ის იყო, რომ საზოგადოებისთვის ცნობილი W იყო X-სთან სასიყვარულო ურთიერთობაში, რომელიც არ გახმაურებულა და ამ ურთიერთობის დასრულების შემდეგ მოპასუხემ გამოქვეყნა პუბლიკაცია, რომელშიც X-ის ახალი ურთიერთობის შესახებ იტყობინებოდა. W სახელით იყო დასახელებული, ხოლო X (სხვა პირადი გარემოებების მითითებით) სახელის დასახელების გარეშე იქნა მოხსენიებული, როგორც „ბერლინელი ადვოკატი, 52 წლის“.

ფედერალურმა უმაღლესმა სამართლომ თავის გადაწყვეტილებას წინ წაუმიდვარა შემდეგი სახელმძღვანელო პრინციპები:¹⁸⁵

¹⁷⁷ შდრ. auch BGH, Urteil vom 26. Oktober 2010 - VI ZR 230/08 - BGHZ 187, 200, juris Rn. 21 f., zur Teilnahme an einer Veranstaltung, bei der erkennbar mit einem großen öffentlichen Interesse zu rechnen war

¹⁷⁸ სრულად: BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 19 f.

¹⁷⁹ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 21.

¹⁸⁰ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 22.

¹⁸¹ შდრ. auch BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 31.

¹⁸² ამ მხრივ სიტუაცია განსხვავებულია BGH Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 31.

¹⁸³ BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 23.

¹⁸⁴ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54 – juris.

¹⁸⁵ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54 – juris.

1. გაუსაჯაროებელი სასიყვარულო ურთიერთობისა და მისი დასრულების შესახებ პუბლიკაცია წარმოადგენს ორივე მონაწილე პარტნიორის პირადი სფეროს ნაწილის. ამრიგად, აღნიშნული გავლენას ახდენს ორივე პარტნიორის პირად სფეროზე, რამდენადაც ისინი იდენტიფიცირებადნი არიან პოტენციური მკითხველისთვის. ამასთან, არ არის გადამწყვეტი ის გარემოება, შეუძლია თუ არა პუბლიკაციის ადრესატთა ყველა ან მნიშვნელოვან ნაწილს ან თუნდაც „საშუალო მკითხველს“ დაინტერესებული პირის იდენტიფიცირება. საკმარისია, რომ პუბლიკაციის საშუალებით, ინფორმაციამ დაინტერესებული პირის შესახებ მიაღწიოს იმ პირებთან, რომლებსაც სპეციფიკური ცოდნის საფუძველზე შეუძლიათ დაინტერესებული პირის ვინაობის ამოცნობა (მდრ. BVerfG, Kammerbeschluss vom 14. Juli 2004 - 1 BvR 263/03, NJW 2004, 3619, 3620).

2. პირადი სფეროს ხელშეწყობი ინფორმაციის კანონიერებისთვის ფუნდამენტურად საჭირო ლეგიტიმური საჯარო ინტერესი შეიძლება განპირობებული იყოს პუბლიკაციაში მოხსენიებული მხოლოდ ერთ-ერთი მონაწილის პიროვნებით, როდესაც ასეთი ინტერესი მხოლოდ და მხოლოდ მის მიმართ არსებობს (მდრ. Senatsurteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/21, AfP 2022, 429 Rn. 57). თუმცა, სხვა პირზე დაფუძნებული – ანუ, როდესაც ინტერესი „განპირობებულია“ სხვისი პიროვნებით – ინფორმაციის მიმართ საზოგადოების მხრიდან ინტერესის არსებობის წინაპირობაა, რომ აღნიშნული პუბლიკაცია დასაშვები იყოს, ასევე, მეორე პირთან მიმართებითაც.

გადანწყვეტილების დეტალები:

უპირველეს ყოვლისა, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო ადასტურებს ახლახან განხილულ პრინციპებს პირადი ცხოვრების სფეროს ხელშეუხებლობის დაცვის შესახებ.¹⁸⁶ ის ავსებს სასამართლო პრაქტიკას იმით, რომ სასიყვარულო ურთიერთობის დასასრული, ისევე,

როგორც დასაწყისი, მიეკუთვნება პირად სფეროს. შემდეგ ის განიხილავს იმ ფაქტს, რომ მხოლოდ უშუალოდ დაზარალებულს შეუძლია მიიღოს ზომები პიროვნულობის უფლების დარღვევის წინააღმდეგ. ამ კუთხით შინაარსობრივად შემდგომი მითითებები მოთავსებულია - II 1. ა)-თავის ქვეშ.

აღნიშნული სტანდარტების მიხედვით, W-სთან ურთიერთობის დასრულების შესახებ პუბლიკაცია პირდაპირ აისახება მოსარჩელის უფლებაზე, პატივი სცენ მის პირად სფეროს. ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს აზრით, არ არის არსებითი, პუბლიკაციის ადრესატთა ყველა ან მნიშვნელოვან ნაწილს, ან თუნდაც „საშუალო მკითხველს“ შეუძლია თუ არა მისი, როგორც სტატიაში მოხსენიებული პირის იდენტიფიცირება. არამედ, საკმარისია, როდესაც პუბლიკაციის გზით ინფორმაცია სუბიექტის შესახებ მიაღწევს იმ პირებამდე, რომლებსაც სპეციალური ცოდნის საფუძველზე შეუძლიათ **შე-საბამისი სუბიექტის იდენტიფიცირება**.¹⁸⁷ აღნიშნული სავარაუდოა განსახილველ საქმეში, რადგან W-სა და მოსარჩელეს შორის სასიყვარულო ურთიერთობა, მართალია, ადამიანთა შეზღუდული ჯგუფისთვის იყო ცნობილი, თუმცა სცილდებოდა მეგობრების უახლოეს წრეს. იმ ინფორმაციის საფუძველზე, რომ W და „ბერლინელი ადვოკატი, 52“ შვიდწლიანი ურთიერთობის შემდეგ დაშორდნენ, მოსარჩელის ვინაობის ამოცნობა ამ ადამიანებისთვის ადვილი იყო.¹⁸⁸

ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ მიუთითა, რომ, მოსარჩელის პირადი სფეროს დაცვასა და მოპასუხის პრესის თავისუფლებას შორის აუცილებელი შეწონადობის კონტექსტში, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს მოსარჩელის დაცვის ღირს ინტერესებს. ის ჯერ ადგენს ზოგად კრიტერიუმებს და შემდეგ აგრძელებს:

მოსარჩელის პირად სფეროში შეჭრა, რომელიც დაკავშირებულია უფლებაში ჩარევის პუბ-

¹⁸⁶ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 15.

¹⁸⁷ მდრ. auch BVerfG, Beschluss vom 14. Juli 2004 - 1 BvR 263/03 - NJW 2004, 3619, juris unter II. b); BGH, Urteil vom 15. September 2015 - VI ZR 175/14 - BGHZ 206,

347, juris Rn. 28; BGH, Urteil vom 26. Mai 2009 - VI ZR 191/08 - NJW 2009, 3576, juris Rn. 9.

¹⁸⁸ სრულად: BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 18.

ლიკაციასთან, შეიძლება არ იყოს განსაკუთრებით მძიმე, რადგან მისი იდენტიფიცირება მხოლოდ იმ ადამიანებს შეეძლოთ, რომლებმაც ისედაც იცოდნენ მისი სასიცვარულო ურთიერთობის შესახებ W-სთან და ამ ჯგუფის ადამიანთა ნაწილისათვის, პუბლიკაციის გამოქვეყნების მომენტში, ასევე ცნობილი უნდა ყოფილიყო მათი დაშორების შესახებ. რაც შეეხება თავად მოსარჩელეს (რომელსაც საზოგადოება ნაკლებად იცნობდა), თავიდანვე არ არსებობს მასთან მიმართებით ინფორმაციის მიმართ კანონიერი საჯარო ინტერესი.¹⁸⁹

თუმცა, ამ ტიპის შემთხვევებში, ინტერესთა შეწონადობისას მედიის სასარგებლოდ ინფორმაციის მიმართ კანონიერი საჯარო ინტერესი შეიძლება გამოწვეული იყოს იმ ფაქტით, რომ გაშუქებისადმი ასეთი ინტერესი არსებობს (მხოლოდ) სხვა პირთან მიმართებაში, გარდა მოსარჩელისა, რომელსაც აღნიშნული პუბლიკაცია ასევე აუცილებლად ეხება.¹⁹⁰ თუ რომელი ურთიერთსაპირისპირო კანონიერი ინტერესი გადანონის – მოსარჩელის, რომლის პირად სფეროსაც ეხება პუბლიკაცია, თუ მედიის ორგანოს – დამოკიდებულია შესაბამისი საქმის კონკრეტულ გარემოებებზე.

ინფორმაციისადმი სხვა პირზე დაფუძნებული, ანუ, მეორე პირის (აქ: W) პიროვნებით „განპირობებული“ საზოგადოებრივი ინტერესიდან გამომდინარე თანაშემსებლობაში მყოფი (აქ: მოსარჩელე) პიროვნების მიმართ ინტერესის არსებობისათვის სავალდებულოა, რომ ამ მეორე პირთან (აქ: W) მიმართებით პუბლიკაცია დასაშვები იყოს. თუ კონკრეტული პუბლიკაცია იმ პირთან მიმართებით, რომელთან დაკავშირებული ინფორმაციის მიმართაც შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ საზოგადოებრივ ინტერესს იწვევს, დაუშვებელია, შესაბამისად ანალოგიური მოქმედებს მეორე პირის მიმართაც, ვისაც

ეს პუბლიკაცია ასევე ეხება. განსახილველი საქმისთვის ეს ნიშნავს, რომ თუ W-სთან მიმართებით სადავო პუბლიკაცია დაუშვებელია, მოსარჩელესთან მიმართებითაც თავიდანვე არ შეიძლება არსებობდეს კანონიერი საჯარო ინტერესი.¹⁹¹

ამ წინაპირობაზე დაყრდნობით, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ შემდგომ განიხილა, არღვევდა თუ არა პუბლიკაცია W-ს პიროვნულობის უფლებებს. ის თავდაპირველად განმარტავს, რომ სასიცვარულო ურთიერთობის გამოქვეყნება, რომელიც ყოველთვის გასაიდუმლოებულია, ერევა W-ს პირად სფეროში.¹⁹² ამიტომაც, ინტერესების აუცილებელი შეწონვისას გძკ-ის 2 I, 1 I, კონვენციის მე-8 მუხლის 1-ლი პუნქტით გარანტირებული W-ს პიროვნულობის უფლების დაცვასა და კონვენციის მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული მოპასუხის აზრის თავისუფლებას შორის W-ს სამართლებრივად დაცული ინტერესი გადანონის.

განცხადება იმის შესახებ, რომ მისი შვიდწლიანი სასიცვარულო ურთიერთობა 52 წლის ბერლინელ ადვოკატთან დასრულდა, არ იჭრება მნიშვნელოვნად W-ს პირადულ სფეროში. თუმცა, მათი გრძელვადიანი ურთიერთობის დასასრულის გამჟღავნება, ამავდროულად, არ წარმოადგენს უბრალო ტრივიალურობას, არამედ იწვევს ღრმად ჩახედვას W-ს პირადი ცხოვრების გარემოებებში.¹⁹³ ახალი ურთიერთობის შესახებ პუბლიკაციასთან შედარებით, გრძელვადიანი ურთიერთობის დასრულების შესახებ პუბლიკაცია უფრო მძიმეა იმით, რომ პარტნიორთან დაშორება მკითხველთან მუდმივად ასოცირდება წარუმატებლობასთან, ანუ, შესაბამისი პირის პირად დამარცხებასთან. განსახილველ პუბლიკაციაში, აღნიშნული ასპექტი W-სთან მიმართებით აშკარად იყო განხილული კითხვის

¹⁸⁹ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 28.

¹⁹⁰ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 27 f.; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 17. Mai 2022 - VI ZR 141/2 NJW 2022, 3496, juris Rn. 57, II. 1.-ის ქვეშ განხილული არ არის.

¹⁹¹ სრულად: BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 30.

¹⁹² BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 32; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 2. August 2022 - VI ZR 26/21 - NJW-RR 2022, 1409, juris Rn. 9, განხილულია: II. 4.; BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 19.

¹⁹³ შდრ. ასევე ახალი, აქამდე საიდუმლო ურთიერთობის შესახებ პუბლიკაციაზე BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 31.

დასმით, თუ რატომ ვერ შეეძლო „ამ ქალმა სიყვარულის შენარჩუნება“ და „რატომ არ ჰქონდა მას [...] ილბალი მამაკაცებთან“.¹⁹⁴

ამის საპირისპიროდ, საზოგადოების ლეგიტიმური ინტერესი პუბლიკაციებზე W-ს და მისი დაშორების შესახებ კლასიფიცირებული უნდა იყოს, როგორც დაბალი. W არ არის პოლიტიკურ ცხოვრებაში ჩართული ადამიანი, რის გამოც გაზრდილი ინტერესი მისი პირადი ცხოვრების ასპექტების შესახებ ვერ გამართლდება დემოკრატიული გამჭვირვალობისა და კონტროლის თვალსაზრისით. მას, როგორც გამოჩენილ ადამიანს, შეუძლია შეასრულოს მისაბაძი პიროვნების ფუნქცია ფართო საზოგადოებისთვის, განსაკუთრებით კი, მიმდევრებისთვის. თუმცა, ახალი ამბები იმის შესახებ, რომ მისი დიდი ხნის ურთიერთობა 52 წლის ადვოკატთან დასრულდა, უპირველეს ყოვლისა, აკმაყოფილებს მკითხველის ცნობისმოყვარეობას W-ის პირადი საქმეების მიმართ. წვლილი საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებაში, მაგალითად, რომ ცხოვრებით განებივრებული ადამიანებიც ასევე ეჯახებიან განშორებებს და როგორ უმკლავდებიან ისინი მას, პუბლიკაციაში შეუძლებელია თავიდანვე უარყოფილ იქნეს. თუმცა, წინა პლანზე არ არის წამოწეული ამ თემის ზოგადი განხილვა და არ არსებობს რაიმე დასკვნა საშუალო, არა-ცნობადი მკითხველისთვის. სტატიის აქცენტი უფრო მეტად არის გადატანილი პირადი ფაქტის გამჟღავნებაზე, რომ W-ს დიდი ხნის სასიყვარულო ურთიერთობა წარუმატებელი აღმოჩნდა. პუბლიკაცია, უპირველეს ყოვლისა, მიზნად ისახავს მკითხველის საჭიროებას, გაარკვიონ ფაქტები W-ს პირადი ცხოვრებიდან, რომლებიც აქამდე დაფარული იყო.¹⁹⁵

შედეგად, ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ საკმაოდ ფართოდ განიხილა საკითხი,

გაასაჯაროვა თუ არა W-მ წარსულში მისი პირადი ცხოვრების ფაქტები და რამდენად შეიძლება ამის საფუძველზე განსხვავებული შეფასების გაკეთება. საბოლოოდ ის ამას უარყოფს და, სხვა საკითხებთან ერთად, მიუთითებს, რომ მისი პირადი ცხოვრების ფაქტების მსგავსი გასაჯაროება დიდი ხნის წინ მოხდა და რომ W-ს არ გაუასაჯაროებია მისი შვიდწლიანი ურთიერთობა მოსარჩელესთან.¹⁹⁶

6. სისხლის სამართლის საქმეზე ეჭვებთან დაკავშირებული პუბლიკაცია, ფულადი კომპენსაცია:

2022 წელს მიღებული ორი გადაწყვეტილება ეხება პერსონალური მონაცემების გამოქვეყნებას, სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით.¹⁹⁷ ორი პროცესიდან ერთ-ერთი ასევე ეხებოდა ფულადი კომპენსაციის მოთხოვნის დაკმაყოფილების წინაპირობებს.

ა) ორივე გადაწყვეტილებაში გერმანიის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ დაადასტურა წინა სასამართლო პრაქტიკა ე.წ. **ეჭვებთან დაკავშირებულ პუბლიკაციასთან** მიმართებით.

ა.ა) ეჭვმიტანილის მაიდენტიფიცირებელი პუბლიკაცია მიმდინარე სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ არღვევს მისი პიროვნებისა და კარგი რეპუტაციის დაცვის უფლებას.¹⁹⁸ ის ასაჯაროებს მის შესაძლო არასწორ ქმედებებს და უარყოფით ჭრილში წარმოაჩენს მის პიროვნებას მკითხველთა თვალში. ასევე ეჭვგარეშეა, რომ ეს ჩარევა - ინდივიდუალური შემთხვევის გარემოებიდან გამომდინარე - შეიძლება იყოს ძალიან ხანგრძლივი ეფექტის მქონე.

¹⁹⁴ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 34.

¹⁹⁵ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 34; შდრ. zum Ganzen auch BGH, Urteil vom 2. Mai 2017 - VI ZR 262/16 - NJW-RR 2017, 1516, juris Rn. 31.

¹⁹⁶ BGH, Urteil vom 6. Dezember 2022 - VI ZR 237/21 - AfP 2023, 54, juris Rn. 35 ff.

¹⁹⁷ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751 und BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559.

¹⁹⁸ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 21; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 17; შდრ. auch BGH, Urteil vom 17. Dezember 2019 - VI ZR 249/18 - VersR 2020, 567, juris Rn. 17; BGH, Urteil vom 16. November 2021 - VI ZR 1241/20 - NJW 2022, 940, juris Rn. 14.

ინტერესების ბალანსირებისას განსაკუთრებული მნიშვნელოვანია ის, რომ რეპუტაციის შემლახავი ფაქტობრივი განცხადებების შემთხვევაში, ურთიერთსაინააღმდეგო ინტერესების შენონადობისას, არსებითად განმსაზღვრელია **ინფორმაციის ჭეშმარიტება** (იხ. I. 2. გ.) გვ)). როგორც წესი, ჭეშმარიტი ფაქტობრივი განცხადებების გავრცელება დასაშვებად უნდა მივიჩნიოთ, მაშინაც კი, როდესაც ისინი არახელსაყრელი არიან შესაბამისი პირისთვის, ამის საინააღმდეგოდ, მცდარი ფაქტების – არასოდეს.¹⁹⁹ მხოლოდ მიზანმიმართული მცდარი ფაქტობრივი განცხადებები და მათი უსწორობა გავრცელების მომენტში უცილობლად სცილდება გვკის 5 I მუხლის დაცვის ფარგლებს.²⁰⁰ ყველა სხვა ფაქტობრივი განცხადება, რომელიც დაკავშირებულია მოსაზრებებთან, სარგებლობს ძირითადი უფლებების დაცვით, მაშინაც კი, თუ ისინი მოგვიანებით მცდარი აღმოჩნდება; ჭეშმარიტება ინტერესთა შენონადობის ეტაპზე ხდება მნიშვნელოვანი.²⁰¹

ამ პრინციპიდან გამომდინარე, მიმდინარე სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაციის სპეციფიკური პრობლემა მდგომარეობს იმაში, რომ ფაქტების ორი დონე, პუბლიკაციის გამოქვეყნების მომენტში, ერთმანეთს ემთხვევა. ერთი მხრივ, ეს არის (ყოველ შემთხვევაში, ჩვეულებრივ) ჭეშმარიტი ფაქტი იმდენად, რამდენადაც იგი იტყობინება სისხლის სამართლის პროცესის დაწყებისა და, შესაძლებელია, ასევე, მისი მიმდინარეობის შესახებ. მეორე მხრივ, დანაშაულებრივი ქმედება, რომელსაც ეფუძნება სისხლის სამართლის საქმე, არ არის განსაზღვრული სისხლის სამართლის პროცესის საბოლოო დასრულებამდე.²⁰² ეს ნიშნავს,

რომ მიმდინარე სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაციაში, ძირითადად ინფორმაცია ჭეშმარიტი ფაქტის შესახებ განუყოფლად არის დაკავშირებული ეჭვის შესახებ შეტყობინებასთან.

გარდა ამისა, სისხლის სამართლის პროცესის ფარგლებში არსებობს სხვადასხვა „ეჭვის დონე“, რომელიც გერმანიაში მერყეობს პროკურორის მიერ გამოძიების დაწყების უბრალო ეჭვებიდან (გერმანიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 152-ე მუხლის მე-2 ნაწილი; შდრ. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 166-ე მუხლი), ბრალის წაყენებისთვის საკმარისი ეჭვსა (გერმანიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 170-ე მუხლის 1-ლი ქვეპუნქტი; შდრ. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 169-ე მუხლის 1-ლი ქვეპუნქტი) და მთავარი სხდომის გახსნისთვის (გერმანიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 203-ე მუხლი) დაპატიმრების ორდერის გაცემის გადაუდებელ ეჭვამდე (გერმანიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 112-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი). ამ მხრივ, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი გარკვეულწილად განსხვავებულად არის სტრუქტურირებული, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში ისიც ასევე აღიარებს ეჭვის განსხვავებულ ინტენსივობას. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმასაც, რომ უდანაშაულობის პრეზუმფცია (კონვენციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტი, საქართველოს კონსტიტუციის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტი, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტი) ადგენს პუბლიკაციის შინაარსის გარკვეულ შეზღუდვებს.

¹⁹⁹ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 17; BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 50; BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 25; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 19; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 17. Dezember 2019 - VI ZR 249/18 - VersR 2020, 567, juris Rn. 19; იხ. ასევე ქვემოთ I. 2. გ.) გვ) ფედერალური უმაღლესი სასამართლოს გადაწყვე-

ტილება ნაწილობრივ ციტირებულია vom 16. Januar 2018 - VI ZR 498/16 - VersR 2018, 492, juris Rn. 38.

²⁰⁰ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 17; BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 52.

²⁰¹ BVerfG, Beschluss vom 9. November 2022 - 1 BvR 523/21 - NJW 2023, 510, juris Rn. 17; BVerfG, Beschluss vom 10. November 1998 - 1 BvR 1531/96 - BVerfGE 99, 185, juris Rn. 52 und 53.

²⁰² შდრ. ამასთან დაკავშირებით BGH, Urteil vom 16. Februar 2016 - VI ZR 367/15 - VersR 2016, 606, juris 23.

გარდა ამისა, **სწორი ინფორმაციის მიწოდებასაც** შეუძლია დაარღვიოს პიროვნულობის უფლება, თუ მას შეუძლია ზიანი მიაყენოს დაინტერესებულ პირს, რაც არაპროპორციულია სიმართლის გავრცელების ინტერესთან. ეს შეიძლება მოხდეს განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, თუ განცხადებებს, სავარაუდოდ, ექნებათ მნიშვნელოვანი ფართო გავლენა და გამოიწვევენ დაინტერესებული პირის განსაკუთრებულ სტიგმატიზაციას, რის გამოც ისინი სოციალური გარიყულობისა და იზოლაციის საფრთხეს ქმნიან.²⁰³ აშკარაა, რომ ეს საშიშროება უაღრესად დიდია სასამართლო პროცესის მიმდინარეობის შესახებ პუბლიკაციის შემთხვევაში.

ბ.ბ) მეორე მხრივ, პუბლიკაციის საგანსაც გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ინფორმაციისადმი ინტერესისა და პიროვნულობის უფლების ურთიერთშეპირისპირებისას. დანაშაულები, ზოგადად, განეკუთვნება მიმდინარე ამბების ქრონიკას, რომლის შესახებ შეტყობინებაც მედიის საქმეა. შესაბამისად, სამართლებრივი ნე-სრიგის დარღვევა აყალიბებს საზოგადოების აღიარებულ ინტერესს, ჰქონდეს დანაშაულისა და დამნაშავის შესახებ უფრო დეტალური ინფორმაცია.²⁰⁴

გ.გ) თუმცა, პიროვნულობის უფლების შელახვა უნდა იყოს გადაცდომის სიმძიმისა და საზოგადოებისთვის მისი მნიშვნელობის პროპორციული. ეს გამართლებული საზოგადოებრივი ინტერესი მით უფრო ძლიერდება, რაც უფრო მეტად გამოირჩევა ქმედება ჩვეულებრივი კრიმინალისაგან მისი ჩადენის, სერიოზულობის ან სხვა განსაკუთრებული მახასიათებლების გამო.²⁰⁵

ამის მიხედვით, დამნაშავის იდენტიფიცირება დაუშვებელია, განსაკუთრებით ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საქმე ეხება წვრილმან დანაშაულს ან არასრულწლოვნებს.²⁰⁶ თუმცა, ფართო საზოგადოების დაბალი ინტერესი მცირე გადაცდომის შესახებ პუბლიკაციებზე, ცალკეულ შემთხვევებში განსაკუთრებული მახასიათებლების - მაგალითად, დამნაშავის პიროვნების ან დანაშაულის ჩადენის გარემოებების გამო - შეიძლება გაიზარდოს იმდენად, რომ დამნაშავის შესახებ ინტერესმა მისი პიროვნულობის უფლების დაცვა გადაწონოს.²⁰⁷ ასევე მნიშვნელოვანია ის გარემოება, ემსახურება თუ არა პუბლიკაცია მხოლოდ საზოგადოების ცნობისმოყვარეობის დაკმაყოფილებას, თუ ხელს უწყობს აზრის ჩამოყალიბებას დემოკრატიულ საზოგადოებაში, ანუ, ასრულებს თუ არა პრესა თავის ფუნქციას, როგორც „საზოგადოებრივი მცველი“.²⁰⁸ შემდგომი დიფერენციაცია ეხება ე.წ. ეჭვის შესახებ პუბლიკაციისა და სასამართლო პროცესის შესახებ ცნობის პუბლიკაციის²⁰⁹ გამოიჯენას. ეს უკანასკნელი (ზოგიერთ შემთხვევაში საკმაოდ რბილი გადასვლისას), სულ მცირე, ტენდენციურად უფრო ნაკლებად ეხება სისხლის სამართლის დანაშაულის ქმედებისა და ბრალდებულის მიმართ არსებულ ეჭვს, არამედ წინა პლანზე დგას მთავარი სხდომის მსვლელობის აღწერა, სამართალწარმოების სტატუსის შესახებ ან სასამართლო გადაწყვეტილების ანუ საპროცესო ფაქტების შესახებ ცნობა.

მიმდინარე სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაციის შემთხვევაში, (როგორც ნესი) მიმდინარე პროცესის შესახებ სწორი ინ-

²⁰³ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 25; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 19; შდრ. auch BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 9. März 2021 - VI ZR 73/20 - NJW 2021, 1756, juris Rn. 23.

²⁰⁴ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 20; შდრ. auch BGH, Urteil vom 18. Dezember 2018 - VI ZR 439/17 - NJW 2019, 1881, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 30. Oktober 2012 - VI ZR 4/12 - NJW 2013, 229, juris Rn. 13.

²⁰⁵ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 -

VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 20; შდრ. auch BGH, Urteil vom 18. Dezember 2018 - VI ZR 439/17 - NJW 2019, 1881, juris Rn. 13.

²⁰⁶ BGH, Urteil vom 30. Oktober 2012 - VI ZR 4/12 - NJW 2013, 229, juris Rn. 13.

²⁰⁷ BGH, Urteil vom 30. Oktober 2012 - VI ZR 4/12 - NJW 2013, 229, juris Rn. 13; BGH, Urteil vom 15. November 2005 - VI ZR 286/04 - NJW 2006, 599, juris Rn. 13 ff.

²⁰⁸ BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 21; შდრ. ასევე BGH, Urteil vom 18. Dezember 2018 - VI ZR 439/17 - NJW 2019, 188, 1, juris Rn. 14.

²⁰⁹ შდრ. BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn 23.

ფორმაცია ვერ განცალკევდება იმ დანაშაულებრივი ქმედებისგან, რომელსაც იგი ეფუძნება. ამიტომაც, ფედერალური უმაღლესი სასამართლო (როგორც წესი) ეყრდნობა პრინციპებს, რომლებსაც ის იყენებს იმ ფაქტობრივი განცხადებების გავრცელებისთვის, რომელთა ჭეშმარიტებაც ჯერ კიდევ დასადაგენია (იხ. I. 2. გ) ა.ა.) და II. 6. ა) ა.ა.).²¹⁰

დ.დ) ამ ტიპის შემთხვევებისათვის ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ შეიმუშავა შემდეგი ძირითადი პრინციპები.²¹¹

27-ე ველი: „ფაქტობრივი განცხადება, რომლის ჭეშმარიტება გაურკვეველია და რომელიც ეხება საზოგადოებაზე მნიშვნელოვანი გავლენის მქონე საკითხს, არ შეიძლება, სენატის და ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის მიხედვით, აეკრძალოს იმ პირს, რომელიც, მას აყალიბებს ან ავრცელებს, მანამ, სანამ ლეგიტიმური ინტერესის დაკმაყოფილება აუცილებლობად მიიჩნევა. (მუხ. გძკ-ის მე-5 მუხლი, გერმანიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 193-ე მუხლი). აღნიშნული პრინციპი გულისხმობს იმას, რომ, განცხადების ჩამოყალიბებამდე ან გავრცელებამდე, საკმარისად გულდასმით უნდა იქნეს გამოკვლეული მისი ჭეშმარიტება. ჭეშმარიტების გულდასმით შესწავლის ვალდებულება გულისხმობს დაზუსტების შესაძლებლობებს. აღნიშნული მოთხოვნა, ზოგადად, უფრო მკაცრია მედიასთან მიმართ, ვიდრე კერძო პირებისათვის. აზრის თავისუფლების უზრუნველყოფის აუცილებლობიდან გამომდინარე, არ შეიძლება დაწესდეს ისეთი მოთხოვნები სამართლის თქმის ვალდებულებაზე, რომლებიც შეამცირებენ ძირითადი უფლების განხორციელების შესაძლებლობას. მეორე მხრივ, მით უფრო მაღალია მოთხოვნები, რაც უფრო სერიოზულად აზიანებს განცხადება პიროვნულობის უფლებას. თუმცა, გასათვალისწინებელია, ასეთი განცხადებების მიმართ საზოგადოების ინტერესიც (შდრ. BGH,

Urteil vom 16. Februar 2016 - VI ZR 367/15 - VersR 2016, 606, juris Rn. 22, 24; BGH, Urteil vom 16. November 2021 - VI ZR 1241/20 - NJW 2022, 940, juris Rn. 18; და იქ მითითებული ლიტერატურა).“

28-ე ველი: „ეს სტანდარტები ზოგადად ვრცელდება, აგრეთვე, მიმდინარე სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაციაზეც, როდესაც ბრალდებულის მოხსენიება სახელობით ხდება. საქმის განხილვის ამ ეტაპზე ჯერ კიდევ უცნობია, ჩაიდინა თუ არა ბრალდებულმა ის დანაშაული, რომელსაც მას ედავებიან. თუმცა, მედიის ერთ-ერთი ლეგიტიმური ამოცანაა, მცდარი ნაბიჯების გათვალისწინება - მათ შორის კონკრეტული ადამიანების შემთხვევაში. რაც შეეხება კონვენციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტით აღიარებულ უდანაშაულობის პრეზუმფციას, რომელიც გამომდინარეობს კანონის უზენაესობის პრინციპიდან, გასათვალისწინებელია საშიშროება, რომ საზოგადოება გამოძიების დაწყებას ბრალის დამტკიცებასთან აიგივებს და, შესაბამისად, სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის ან გამართლების შემთხვევაშიც კი, იმავე პოზიციაზე „რჩება“ (შდრ. BGH, Urteil vom 16. Februar 2016 - VI ZR 367/15 - VersR 2016, 606, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 16. November 2021 - VI ZR 1241/20 - NJW 2022, 940, juris Rn. 19; და იქ მითითებული ლიტერატურა).“

29-ე ველი „ნებისმიერ შემთხვევაში საჭიროა მინიმალური მტკიცებულების არსებობა მაინც, რომელიც მიუთითებს ინფორმაციის სისწორეზე და ამით, პირველ ეტაპზე მაინც, „საჯარო ღირებულებას“ ანიჭებს მას. გარდა ამისა, პუბლიკაცია არ უნდა შეიცავდეს რაიმე წინასწარ ბრალდებას შესაბამისი პირის მიმართ; შესაბამისად, მან არ უნდა შექმნას არასწორი შთაბეჭდილება იმ რწმენით, რომ დაინტერესებული პირი უკვე დამნაშავეა იმ ქმედებისთვის, რომლის მიმართაც მას ბრალს სდებენ. გამოქვეყნებამდე სისტემატურად უნდა მიიღონ მხედველობაში

²¹⁰ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 27; BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris 22; ეჭვების შესახებ პუბლიკაციაზე ზოგადად: BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 26.

²¹¹ ამონარიდი BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris; შინაარსით მეტწილად იდენტურია BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris, ციტატები ოდნავ მოდიფიცირებულია.

დაინტერესებული პირის პოზიცია. საბოლოოდ, საქმე უნდა ეხებოდეს სერიოზული მნიშვნელობის საკითხს, რომლის შეტყობინებაც გამართლებულია ფართო საზოგადოების ინფორმაციის საჭიროებით (... BGH, Urteil vom 7. Dezember 1999 - VI ZR 51/99 - BGHZ 143, 199, juris Rn. 20; BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 26; BGH, Urteil vom 16. Februar 2016 - VI ZR 367/15 - VersR 2016, 606, juris Rn. 24; BGH, Urteil vom 16. November 2021 - VI ZR 1241/20 - NJW 2022, 940, juris Rn. 20 და იქ მითითებული ლიტერატურა).“

ე.ე) ე.წ. ეჭვის შესახებ პუბლიკაციის ფარგლებში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ზემოთ ნახსენებ ეჭვის დონეს.

პროკურორის მიერ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებისთვის (თავდაპირველი ეჭვის) აუცილებელი ხარისხი განსაკუთრებით დაბალია, ასე რომ, მხოლოდ აღნიშნული არ იძლევა პუბლიკაციისთვის საკმარის ვარაუდს. ამიტომაც, პროკურატურის მიერ გამოძიების დაწყების დროს მედია ვალდებულია, იმოქმედოს განსაკუთრებით ფრთხილად და პატივი სცეს უდანაშაულობის პრეზუმფციას.²¹² წინააღმდეგ შემთხვევაში, არსებობს რისკი, რომ საზოგადოებამ გააიგივოს მხოლოდ სისხლისსამართლებრივი დევნის წამოწყება ბრალის დამტკიცებასთან და, შესაბამისად, სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის ან გამართლების შემთხვევაში მაინც იმავე პოზიციაზე „დარჩეს“.²¹³

ნაწილობრივ სხვა წესი მოქმედებს **გასაჯაროებული მთავარი სხდომის** საგანისა და შინაარსის შესახებ პუბლიკაციასთან დაკავშირებით. პრესის წარმომადგენლებს არა მხოლოდ

უფლება აქვთ, მიიღონ დაესწრონ საჯარო მთავარ სხდომას § 169 მუხლის I 1 GVG [სასამართლო პროცესის ორგანიზების შესახებ კანონი], არამედ გამოაქვეყნონ მთავარ სხდომაზე ჩაწერილი ინფორმაცია თავიანთი ფუნქციის შესაბამისად.²¹⁴ როგორც წესი, პრესას შეუძლია გაავრცელოს ამ გზით მთავარ სხდომაზე მოპოვებული ინფორმაცია **კანონიერი ინტერესების დასაცავად**, ბრალდებების სისწორის შესახებ საკუთარი თუ ბრალდებულის პოზიციის დაფიქსირების ვალდებულების გარეშე.²¹⁵ ეს უკანასკნელი მით უფრო მისაღებია, რადგან მთავარი სხდომის პარალელურად ბრალდებულისგან ჩვენებების მიღება აფერხებს სისხლის სამართლის პროცესში არსებული ფაქტების გამოკვლევას.²¹⁶

ე.ე) როგორც უკვე აღინიშნა (I. 3. ა)) სასამართლო პრაქტიკამ შეიმუშავა „**საჯაროს განცხადებების შედეგების აღმოფხვრის მოთხოვნა**“, როგორც, გსკ-ის § 1004 ანალოგიიდან წარმოებული, განგრძობადი ხელშეშლის აღკვეთის მოთხოვნა.²¹⁷ გსკ-ს § 1004-მუხლიდან (შესაძარბეული სსკ-ის 161-ე მუხლი) ნაწარმოები ხელშეშლის აღკვეთის მოთხოვნის სამართლებრივი კონცეფცია მოითხოვს, რომ ფაქტის გავრცელებისთვის თავიდანვე არსებობდეს სამართლებრივი საფუძველი, ანუ სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პუბლიკაცია, საკმაო ეჭვიდან გამომდინარე, დასაშვები იყოს, თუმცა აღნიშნული ეჭვი შემდგომში (მაგ. გამამართლებელი განაჩენის ან საქმის წარმოების შეწყვეტის გამო) გაქარწყლდეს, შექმნილი რეპუტაციული ზიანისაგან განსხვავებით.²¹⁸ მართალია, ასეთი მტკიცებები თავიდანვე არ სცილდება აზრის თავისუფლების დაცვის ფარგლებს (გსკ-ის 5 I 1)

²¹² BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 34; BGH, Urteil vom 16. Februar 2016 - VI ZR 367/15 - VersR 2016, 606, juris Rn. 23 f.

²¹³ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 28; შდრ. auch BGH, Urteil vom 30. Oktober 2012 - VI ZR 4/12 - NJW 2013, 229, juris Rn. 14.

²¹⁴ BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 32.

²¹⁵ BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 32 ; შდრ. auch EGMR, Urteil vom 2. Juni 2015 in Sachen Erla Hlynisdóttir v. Iceland (No. 3), Application no. 54145/10, Rn. 73; EGMR, Urteil vom 2.

Juni 2015 in Sachen Eerikäinen and others v. Finland vom 10. Februar 2009, Application no. 3514/02, Rn. 63 ff.

²¹⁶ დეტალურად: BGH, Urteil vom 31. Mai 2022 - VI ZR 95/21 - NJW-RR 2022, 1559, juris Rn. 33.

²¹⁷ BGH, Beschluss vom 19. Juli 2018 - IX ZB 10/18 - NJW 2018, 3254, juris Rn. 23; BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 34 ff.; დამატებით ასევე: BVerfG, Beschluss vom 28. April 1997 - 1 BvR 765/97 - NJW 1997, 2589, juris Rn. 14.

²¹⁸ BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 34.

(იხ. II. 6. ა) ა.ა)), თუმცა, ინტერესთა შეწონადობისას, მას დაინტერესებული პირის ინტერესები გადაწონის, ვინაიდან არ არსებობს თავდაპირველად მართლზომიერად გამოთქმული პოზიციის შენარჩუნების ლეგიტიმური ინტერესი, მისი სიმცდარის გამომზეურების შემდგომ.²¹⁹

ვ.ვ) ზემოთ თქმულისაგან უნდა გავმიჯნოთ საკითხი, გამამტყუნებელი განაჩენის ძალაში შესვლიდან რამდენ ხნის განმავლობაშია დასაშვები სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ ცნობების თავიდან და თავიდან გავრცელება და, გარკვეული პერიოდის შემდეგ, უნდა მოხდეს თუ არა პრესის ორგანოების ონლაინ არქივებში კანონიერად განთავსებული ინფორმაციის წაშლა.

ამ კუთხით, ეჭვგარეშეა, რომ **სისხლის სამართლის პროცესის დასრულებიდან დროის გასვლასთან ერთად** და, შესაბამის პერიოდში, საზოგადოების (ინფორმაციაზე) მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემდეგ, დაინტერესებული პირის ინტერესია, რომ არ მოხდეს მისი არასწორი ქმედების ხელახალი აქტუალიზაცია და ხელი არ შეეშალოს მის რეინტეგრაციას.²²⁰ თუ ქმედებას, რომელმაც გამოიწვია საჯარო ინტერესი, საზოგადოების მხრიდან სისხლის სამართლის პროცესის დამთვრებამდე მოჰყვა საჭირო რეაქცია და თუ საზოგადოება სათანადოდ იყო ინფორმირებული ამის შესახებ, დაინტერესებული პირის პირად სფეროში მუდმივი ან განმეორებითი ჩარევა არ შეიძლება იყოს გამართლებული.

თუმცა, აღნიშნული არ ნიშნავს პიროვნებასთან დაკავშირებული მოვლენების მიმდინარე აღწერის სრულ იმუნიზაციას.²²¹ აქედან გამომდინარე, არ არსებობს ზოგადი მოთხოვნა იმისა, რომ გარკვეული პერიოდის შემდეგ პერსონალიზებული პუბლიკაციები სისხლის სამართლის პროცესის შესახებ პრესის ორგანოების ონლაინ

არქივიდან წაიშალოს ან საზოგადოებისთვის მიუწვდომელი გახდეს. განსაკუთრებით, ისტორიული მნიშვნელობის სისხლის სამართლის პროცესის შემთხვევაში, საზოგადოებას აქვს დაცვის ღირსი ინტერესი, რომ შეძლოს, წარსული ისტორიული მოვლენების უცვლელი ორიგინალი მედიაცნობების მოკვლევა.²²² ეს ასევე ეხება იმ შემთხვევას, როდესაც ასეთი, წარსულის ქრონიკებთან დაკავშირებული, პუბლიკაციები შედარებით მარტივად მოკვლევადია თანამედროვე საძიებო სისტემების საშუალებით.²²³

ბ) 2022 წლის 22 თებერვლის გადაწყვეტილებაში ფედერალურმა უმაღლესმა სასამართლომ ასევე მიუთითა მის წინა სასამართლო პრაქტიკაზე, პიროვნულობის უფლებების დარღვევის შემთხვევაში, ფულადი კომპენსაციის მოთხოვნასთან დაკავშირებით (იხ. I. 3. გ)) და ეს პრინციპები შეაჯამა შემდეგნაირად:²²⁴

„დადგენილი პრეცედენტული სამართლის მიხედვით... პიროვნების ზოგადი უფლების ბრალეული დარღვევა იწვევს ფულადი კომპენსაციის მოთხოვნას, თუ ჩარევა სერიოზულია და ზიანის გამოსწორება სხვაგვარად შეუძლებელია. მოხდა თუ არა პიროვნულობის უფლების ისეთი სერიოზული დარღვევა, რომ აუცილებელია ფულადი კომპენსაციის გადახდა, შეიძლება შეფასდეს მხოლოდ ინდივიდუალური შემთხვევის ყველა გარემოების საფუძველზე. კერძოდ, მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ჩარევის მნიშვნელობა და მასშტაბი, ანუ, პუბლიკაციის გავრცელების არეალი, დაზარალებული მხარის ინტერესების ან რეპუტაციისათვის მიყენებული ზიანის მდგრადობა და განგძობადობა, მოქმედი პირის ქცევის განმაპირობებელი ფაქტორები, მისი მოტივი და მისი ბრალეულობის ხარისხი (შდრ. BGH, Urteil vom 24. November 2009 - VI

²¹⁹ BGH, Urteil vom 18. November 2014 - VI ZR 76/14 - BGHZ 203, 239, juris Rn. 35; BGH, Urteil 22. April 2008 - VI ZR 83/07 - BGHZ 176, 175, juris Rn. 34 f.

²²⁰ BGH, Urteil vom 30. Oktober 2012 - VI ZR 4/12 - NJW 2013, 229, juris Rn. 15; BGH, Urteil vom 8. Mai 2012 - VI ZR 217/08 - NJW 2012, 2197, juris Rn. 40; საფუძვლიანად: BVerfG, Urteil vom 5. Juni 1973 - 1 BvR 536/72 - BVerfGE 35, 202, juris unter IV.

²²¹ BGH, Urteil vom 18. Dezember 2018 - VI ZR 439/17 - NJW 2019, 1881, juris Rn. 18; BGH, Urteil vom 13.

November 2012 - VI ZR 330/11 - VersR 2013, 114 juris Rn. 13.

²²² BGH, Urteil vom 13. November 2012 - VI ZR 330/11 - VersR 2013, 114, juris Rn. 18.

²²³ BGH, Urteil vom 13. November 2012 - VI ZR 330/11 - VersR 2013, 114, juris Rn. 20.

²²⁴ BGH, Urteil vom 22. Februar 2022 - VI ZR 1175/20 - NJW 2022, 1751, juris Rn. 44, ციტატები ოდნავ შეცვლილია.

ZR 219/08 - BGHZ 183, 227, juris Rn. 11; BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 38; BGH, Urteil vom 21. April 2015 - VI ZR 245/14 - VersR 2015, 898, juris Rn. 33). ფულადი კომპენსაციის გადახდის ვალდებულება შეიძლება ასევე განისაზღვროს იმ შემთხვევაში, როდესაც პიროვნულობის უფლება ირღვევა ფაქტის მტკიცებით, რომელიც აშკარად არ შეესაბამება სიმართლეს და ზიანს აყენებს რეპუტაციას. თუმცა, ამ შემთხვევაში, ხელყოფის სიმძიმის შეფასებისას, მხედველობაში უნდა იყოს მიღებული იმის შესაძლებლობა, რომ მაინკრიმინირებული მტკიცება შეიძლება იყოს ჭეშმარიტი. გარდა ამისა, ყურადღება უნდა მიექცეს მიღებული ფულადი კომპენსაციის სპეციალურ ფუნქციას პიროვნულობის უფლებების დარღვევის შემთხვევაში, რომელიც მოიცავს როგორც დაზარალებული მხარის დაკმაყოფილებას, განხორციელებული ჩარევის

გამო, ასევე, მისი არსებობა ობიექტურად გამართლებულია იმ იდეით, რომ პიროვნულობის უფლება მძიმე ჩარევის შემდეგ დარჩებოდა საკმარისი დაცვის გარეშე. გარდა ამისა, ფულადი კომპენსაცია მიზნად ისახავს პრევენციას (შდრ. BGH, Urteil vom 17. Dezember 2013 - VI ZR 211/12 - BGHZ 199, 237, juris Rn. 38 და იქ მითითებული ლიტერატურა). საქმის გარემოებების აუცილებელი საერთო შეფასებისას გათვალისწინებულია ასევე ქმედების განხორციელების აკრძალვის შესახებ გადანყვეტილება. გადანყვეტილებას და მასთან დაკავშირებულ საალსრულებო ღონისძიებებს შეუძლიათ გავლენა მოახდინონ ფულადი კომპენსაციის მოთხოვნაზე და საექვოობისას გამორიცხონ კიდევ იგი (შდრ. BGH, Urteil vom 15. September 2015 - VI ZR 175/14 - BGHZ 206, 347, juris Rn. 38; BGH, Urteil vom 24. Mai 2016 - VI ZR 496/15 - VersR 2016, 1001, juris Rn. 9; ასევე იქ მითითებული ლიტერატურა).“